

ผลของการสอนอ่าน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร
ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาวสิวลี ลีศิริวัฒนกุล

สถาบันวิทยบริการ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1028-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF TEACHING READING BY APPLYING THE TRIARCHIC THEORY
ON THAI LANGUAGE READING COMPREHENSION ABILITY
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS

Miss Siwalee Leesiriwatthanakul

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Elementary Education

Department of Elementary Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1028-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสภะที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดย

นางสาวสิวลี ลีศิริวัฒนกุล

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สินลารัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน่วม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธิสาร)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิวลี ลีศิริวัฒนกุล : ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรที่มีต่อ
 ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 (EFFECTS OF TEACHING READING BY APPLYING THE TRIARCHIC THEORY ON THAI
 LANGUAGE READING COMPREHENSION ABILITY OF PRATHOM SUKSA FIVE
 STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 167 หน้า. ISBN 974-17-1028-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎี
 สามศรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียน
 สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 74 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการ
 สอนโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร และกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ โดยใช้เวลาใน
 การทดลองทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถม
 ศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรสูงกว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อ
 ความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05

ภาควิชาประถมศึกษา.....	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชาประถมศึกษา.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา ...2545.....	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4383789627 : MAJOR ; ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : TEACHING READING / THAI LANGUAGE READING COMPREHENSION /

THE TRIARCHIC THEORY

SIWALEE LEESIRIWATTHANAKUL : EFFECTS OF TEACHING READING
BY APPLYING THE TRIARCHIC THEORY ON THAI LANGUAGE READING
COMPREHENSION ABILITY OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D. 167 pp.

ISBN 974-17-1028-3.

The purpose of this research was to investigate effects of teaching reading by applying The Triarchic Theory on Thai language reading comprehension ability of Prathom Suksa five students.

Samples of 74 Prathom Suksa five students, academic year 2002 in Kasetsart University Laboratory School, were divided into two groups. The experimental group was taught by applying the Triarchic Theory and the control group was taught using the conventional method. The experiment was conducted for 12 weeks. The research instrument used was reading comprehension ability test. Data were analyzed using arithmetic mean, standard deviation and t – test.

The result indicated that Thai language reading comprehension ability of Prathom Suksa five students who were instructed by applying The Triarchic Theory was significantly higher than those being instructed using the conventional method at the level of .05.

DepartmentElementary Education... Student's signature

Field of studyElementary Education... Advisor's signature

Academic year 2002 Co-Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อคิด ข้อเสนอแนะ และชี้แนะแนวทางวิธีการศึกษาหาความรู้ พร้อมทั้งตรวจแก้ไขต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่การวิจัย ด้วยความเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจอย่างต่อเนื่องตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และเนื่องจาก ทูลเกล้าฯ ถวายการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน อ่อนน้อม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธารธรรม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบให้แนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ Prof. Robert J. Sternberg และ Cynthia Blankenship ที่กรุณาให้ คำแนะนำ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นการจุดประกายในการเรียนรู้ และสร้างความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีสถิติศาสตร์ชัดเจนขึ้นจนสามารถพัฒนางานวิจัยได้สำเร็จ

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำปรึกษาตลอดจนแนวทางต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขจนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบคุณนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณพรรัตนถน เพชรวิวรรธน์ คุณเนตรนุช พงศ์ศรี คุณจำลอง ไชยยา คุณกัญญารัตน์ ขอขอบคุณ คุณเสาวลักษณ์ อัสวยิ่งถาวร และหลานๆ ที่ได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบระลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้มอบความรู้ความสามารถอันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในวันนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณยาย และพี่ทุกคน ซึ่งเป็นผู้ให้ชีวิต การศึกษา กำลังใจ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ดี ที่สุดแก่ผู้วิจัยเสมอมา

สิวดี สีศิริวัฒนกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
ขอบเขตการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย	14
การส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับประถมศึกษา	27
ทฤษฎีและหลักการสอนตามแนวคิดสามสร	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
ประชากรและตัวอย่างประชากร	59
การจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัย	60
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ สรุปผล และการนำเสนอข้อมูล	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย	77
ข้อสังเกตจากการทดลอง	84
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	85
รายการอ้างอิง	87
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	94
ภาคผนวก ข ตัวอย่างการคำนวณ	96
ภาคผนวก ค รายละเอียดของคะแนนและข้อมูลทางสถิติ	103
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	106
ภาคผนวก จ แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย	120
ประวัติผู้วิจัย	167

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการจำ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้	46
2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ภาคปลาย ปีการศึกษา 2544 ของตัวอย่างประชากร	60
3 ตารางเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	59
4 การวิเคราะห์แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย....	68
5 การวิเคราะห์แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยรายชื่อ.....	70
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทย ก่อนการทดลองของตัวอย่างประชากร	72
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยของตัวอย่างประชากรหลังการทดลอง	73
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถ ในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	73
9 คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของ ตัวอย่างประชากร ก่อนและหลังการทดลอง	103
10 การวิเคราะห์ระดับความยากของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry.....	105

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 กระบวนการคิดตามรูปแบบของ Sowel	19
2 กราฟแสดงระดับความยากของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry	32
3 โครงสร้างทฤษฎีสามสร	35
4 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านการคิด	36
5 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์	39
6 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม	40
7 กรอบแนวคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร.....	55
8 กรอบแนวคิดในการคัดเลือกบทอ่าน.....	56
9 กรอบแนวคิดในการวิจัย	57
10 แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทย	61

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันมากขึ้น เพราะการอ่านเป็นทักษะที่นำไปสู่การเสริมสร้างความรู้ ความคิด และ ประสบการณ์ให้แก่ตนเอง โดยเฉพาะสังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ อย่างรวดเร็ว การอ่านจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ ผู้อ่านมากเป็นผู้ที่ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์ และทันต่อความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ นอกจากนี้การอ่านยังช่วยให้เกิดความคิด ความเข้าใจ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทั้งทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ ตลอดจนให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน อันทำให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุง พัฒนาตนเอง และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนการสอนทุกวิชา ทุกระดับชั้น จำเป็นต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานการเรียนและการศึกษาหาความรู้ในวิทยาการแขนงต่างๆ เพราะหากนักเรียนอ่านเรื่องราวในวิชานั้นๆ ไม่เข้าใจ การเรียนรู้ก็เกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับ ทวี บุตรราช (2541) ที่กล่าวว่ากิจกรรม การเรียนทุกอย่าง ร้อยละ 80 - 90 ต้องอาศัย การอ่านเป็นเครื่องมือเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนที่มี ความสามารถในการอ่านสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่นๆ สูงตามไปด้วย นอกจากนี้ทักษะการอ่านยังช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด และการเขียน เนื่องจากการอ่าน ช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจินตนาการในเรื่องที่อ่าน จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้ทักษะการคิด ตลอดจนแสดงความคิดและถ่ายทอดความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดหรือการเขียนด้วยภาษาที่สละสลวย สามารถนำความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้ได้ (บันลือ พลฤกษ์วัน, 2534) นักเรียนจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่าน อย่างเพียงพอเพื่อให้เกิดความชำนาญเพราะถ้านักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องก็จะได้รับความรู้เพิ่มเติมที่ ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530) กล่าวว่า ความเข้าใจมี ความสำคัญอย่างมากต่อการอ่าน เนื่องจากการอ่านของนักเรียนทุกระดับชั้นต้องประกอบด้วย ความเข้าใจเป็นสำคัญ และผู้ที่เข้าใจเรื่องที่อ่านได้ตลอด จัดได้ว่าเป็นผู้มี ความสามารถในการ การอ่านสูง การอ่านที่มีประสิทธิภาพไม่ได้หมายถึงการอ่านออกเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏอยู่ ในรูปของคำหรือข้อความเท่านั้น แต่การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ความหมาย ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ ระหว่างความคิดและภาษา ดังนั้นการอ่านที่มีประสิทธิภาพ คือ ความสามารถในการอ่านอย่าง เข้าใจได้มากที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด (Goodman, 1976)

วัตถุประสงค์สำคัญของการสอนอ่าน คือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ดังนั้น ความเข้าใจจึงเป็นจุดหมายปลายทางของกิจกรรมการอ่านทุกชนิด (Cheek, Flippo, and Lindsey : 1997) ซึ่งสรุปได้ว่าความเข้าใจเป็นทักษะที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการอ่าน

การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นกระบวนการในการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านด้วยการแปลความจากตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนคำพูดมาเป็นเรื่องราว ความคิด หรือคำพูด ที่มีความหมายสมบูรณ์ ซึ่งก็คือ การทำความเข้าใจความหมายจากสิ่งที่อ่านนั่นเอง

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537) กล่าวว่า ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด ซึ่งสอดคล้องกับ Herrmann (1988) ที่กล่าวว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจเป็นทักษะ

ที่ผู้อ่านต้องอาศัยความสามารถในทักษะอื่นๆ เข้ามาประกอบด้วย และ Candless (อ้างถึงใน ปิยนุช พัฒนภิรมย์, 2538) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นอกจากความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่านแล้วยังต้องอาศัยความสามารถในการคิดเป็นพื้นฐาน เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ ควบคู่กับการคิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล จึงจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดี สามารถจับใจความสำคัญ ดีความหมายของเรื่องที่อ่านได้ และสามารถนำเรื่องที่อ่านมาเป็นประสบการณ์ ความรู้ และแนวคิดต่างๆ ในการนำไปใช้ต่อไปได้

ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมีแหล่งข้อมูลและนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ กรมวิชาการ (2533) มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2543) Miller and Ferguson (1977) ได้แบ่งประเภทของระดับความเข้าใจในการอ่านไว้หลายด้าน ซึ่งสามารถสรุป 4 ประเภท ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านใช้ระดับความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระและความคิดที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรง
2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretative Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านจับใจความสำคัญ และแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่โดยที่ผู้เขียนไม่ได้ กล่าวออกมาโดยตรง สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ ส่วนบุคคลได้ สามารถเข้าใจลำดับเหตุการณ์ต่างๆ มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล และสามารถตีความข้อความต่างๆ ไปได้ การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านต้องมี พื้นความรู้ ความสามารถทางการอ่านตามตัวอักษร เพื่อที่จะใช้ความสามารถในการตีความการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ในสิ่งที่อ่านได้
3. ความเข้าใจระดับการใช้วิจารณญาณ (Critical Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านต้องพิจารณาตัดสิน ประเมินค่า สิ่งที่ผู้เขียนเขียนว่าเป็นการแสดงข้อความจริง (fact) เป็นความคิดเห็น (opinion) เป็นการกล่าวจริงหรือเท็จ ถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ
4. ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ (Application Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้จากการอ่านไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกันได้

ความสำคัญของการอ่านและการอ่านเพื่อความเข้าใจดังกล่าวข้างต้น หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ กลุ่มทักษะภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ดังนี้ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน มีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็ว และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกรู้สึกรู้เรื่องที่ได้ สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญ ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือ การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ การใช้มุมหนังสือและห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและการหาความเพลิดเพลินในยามว่าง และรักการอ่าน (ศึกษานิเทศก์, 2535)

แม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนด วัตถุประสงค์ และได้วางแผนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน เพื่อความเข้าใจ และแม้ว่า

การอ่านจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้ แต่การศึกษาของ พุฒิสาร์ อัครกะพู (2544) พบว่า การจัด การเรียนการสอนดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื่องจากการสอนอ่านที่ดี ในโรงเรียนมีน้อย และความโน้มเอียงทาง การศึกษาที่มุ่งพัฒนาวิธีการสอนบนพื้นฐานของปรัชญามากกว่า วิทยาศาสตร์ หลีกเลี่ยงการสอนที่ใช้เทคนิคประกอบ ดังนั้นครูส่วนใหญ่จะสอนโดยไม่คำนึงถึงความพร้อมและ ปัญหาของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ที่กล่าวว่า การสอนอ่านในโรงเรียนส่วนใหญ่ ครูไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่านอย่างแท้จริง มีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนอ่านไม่เพียงพอ โดยเฉพาะจิต วิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการอ่าน วิธีสอนอ่านตาม จุดมุ่งหมายเฉพาะ จึงส่งผลให้ ครูสอนอ่านด้วยการมอบหมายให้นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วทำ แบบฝึกหัดท้ายบท โดยที่ครูไม่ได้แนะนำวิธี อ่านเพื่อความเข้าใจให้แก่ นักเรียน และยังใช้วิธีสอนที่เน้นรายละเอียดของเนื้อหา มากกว่าการฝึกทักษะการอ่าน อีกทั้งครูมักไม่มีการนำกลวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการสอน (พรหมณันท์ ละอองผล, 2545) ทำให้นักเรียนไม่สามารถ เข้าใจบทอ่านได้ แม้ว่า นักเรียนจะใช้ความพยายามอ่านจนสามารถเข้าใจได้ แต่ที่ใช้เวลาในการอ่านและทำ ความเข้าใจมาก นอกจากนี้ครูที่ไม่เข้าใจว่าควรสอนอย่างไรให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านจึงสอนโดย เน้นให้นักเรียนท่องจำ โดยไม่ได้ฝึกทักษะการอ่านอย่างเพียงพอ นักเรียนส่วนใหญ่จึงได้รับการสอนและการฝึก เพียงขั้นความเข้าใจความหมายตามตัวอักษร จะได้รับการสอนขั้นตีความบ้างก็เป็น ส่วนน้อย เด็กจึงจดจำข้อ ความจากเรื่องที่อ่านมากกว่าเข้าใจเนื้อเรื่อง ทั้งนี้เพราะครูไม่ได้ให้ ความสำคัญต่อการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้าง สรรค์ การประยุกต์ใช้ความรู้ อันเป็นผลทำให้นักเรียนไม่สามารถคิดนอกเหนือจากเรื่องที่อ่านได้ (ประเทิน มหา ชันธุ์, 2530)

วิรัตน์ เดชะวราฤทธิ์ (2544) กล่าวว่า ปัจจุบันนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 ในหลายๆ แห่ง ขาดสมรรถภาพทาง การอ่านภาษาไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพทักษะการใช้ภาษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 6 พบว่า สมรรถภาพในกลุ่มทักษะการใช้ภาษาไทย ด้านการอ่านมี คะแนนต่ำสุดมาตลอดทุกปี (ประทีป แสงเปี่ยมสุข, 2539) จากการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่แม้จะสอบผ่านเกณฑ์ การฟัง การพูด การ อ่าน และการเขียน แต่มีนักเรียนร้อยละ 20 ไม่สามารถอ่านและเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2539) และจากการประเมินคุณภาพการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541 (ศึกษาธิการ, 2544) พบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถในทุกกลุ่มวิชาลดลงจากปีการศึกษา 2539 ก่อนข้างมาก เพราะปัญหาของ ระบบการศึกษาและระบบการเรียนรู้ที่เป็นอยู่ เป็นเหตุให้เยาวชนไทยไม่ได้รับ การพัฒนาอย่างเต็มที่ เนื่องจากนัก เรียนขาดความคิดริเริ่ม ขาดทักษะในการวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินค่า ข้อมูลที่ได้รับด้วยเหตุผล ขาดความคิด สร้างสรรค์ การสร้างความรู้และแนวทางเลือกใหม่ที่หลากหลายในการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

สภาพการเรียนการสอนในปัจจุบัน คุณภาพการศึกษาของเด็กไทยได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าผู้เรียนคิด ไม่เป็น ทำไม่เป็น และไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้ จึงทำให้ไม่สามารถส่งเสริม สังคมไทยให้ก้าวสู่สังคมความรู้ได้ทันเหตุการณ์ (รุ่งทิพย์ รัตนพานุสร, 2544) จึงเป็นที่มาของการปฏิรูปการเรียน รู้ในลักษณะบูรณาการโดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้มี ส่วนร่วม มีกิจกรรมการปฏิบัติ (active approach) อีกทั้ง กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับสภาพของ โลกยุคไร้พรมแดน โดยให้ความสำคัญต่อภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และ ความคิดสร้างสรรค์ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอด

จนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการอ่าน ด้วยการแบ่งสาระการอ่านเป็นองค์ความรู้หนึ่งของกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน ดังนี้ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา สร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัย รักการอ่าน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ดังนี้ 1) สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำ สำนวน โวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบทในการทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำ สำนวน เนื้อเรื่องและใช้แหล่งเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน 2) สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่าน และใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนา ความสามารถในการอ่าน นำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดเหตุการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม 3) สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้คล่องและรวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะ คำประพันธ์และอักขรวิธี และจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิดและความงดงามทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่า นำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามจุดประสงค์อย่างกว้างขวาง มีมารยาทในการอ่านและ รักการอ่าน นอกจากนี้ยังได้กำหนดคุณภาพของนักเรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี 2) สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดเป็นระบบ 4) มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ 5) ตระหนักใน วัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็น ภูมิปัญญาของคนไทย 6) สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล 7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย 8) มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่ กว้างไกล ลึกซึ้ง

ปัญหาและความสำคัญของทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจข้างต้น ครูจึงต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลาย สอดคล้องกับทฤษฎีการอ่านและ ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่สอนให้นักเรียนมีความรู้เฉพาะในเนื้อหาวิชาแต่ต้องสอนให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไปด้วยตนเอง (ระวีวรรณ พวงวิจิตร, 2537) และให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตนเองทั้งด้านความรู้และเจตคติด้วย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องเน้นให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้สนใจศึกษาค้นคว้าทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่ตอบสนองและแก้ปัญหาการอ่านอย่างแพร่หลาย จนเป็นที่ยอมรับในวงการการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รูปแบบการสอนหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาการศึกษา คือ ทฤษฎี สามสร หรือ ทฤษฎีสถิตปัญญาของสเติร์นเบิร์ก (The Triarchic Theory of Human Intelligence) (Sternberg, 1985, 1992, 1994, and 1998) โดย Sternberg, Grigorenko และ Jarvin พัฒนาขึ้นจากการนำความรู้ ความเข้าใจในทฤษฎีสามสรมาประยุกต์ใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจแก่นักเรียนทุกระดับความสามารถในระดับชั้นต่างๆ นั่นคือ รูปแบบการสอนไตรอาร์คิก (Triarchic Model) รูปแบบการสอนการอ่านตามแนวทฤษฎีสามสรนี้ มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ ส่งเสริมความ

สามารถทางการคิดของนักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาของบทเรียน และมี จุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทางการคิดให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยรูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีสามศรนี้ได้สร้างความสอดคล้องในการแสดงออกทางความสามารถของนักเรียนด้วยทักษะความรู้ความเข้าใจ 3 ด้าน คือ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ (analytical thinking) ได้แก่ การเปรียบเทียบ การตัดสินใจ การจำแนก แยกแยะ การอธิบายสาเหตุ การตัดสินใจ และการประเมินค่า

ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ได้แก่ การคิดประดิษฐ์ การสร้างจินตนาการ และการคิดริเริ่มในสิ่งใหม่

ทักษะการคิดประยุกต์ใช้ (practical thinking) ได้แก่ การคิดปฏิบัติตามโครงสร้างความรู้เพื่อแก้ปัญหา การคิดเชื่อมโยงความรู้ความสามารถในการปฏิบัติและลงมือกระทำในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน

Sternberg (1997) กล่าวว่า ระบบการศึกษาในปัจจุบันนักเรียนได้รับการทดสอบเพียง 2 ทักษะ คือ ทักษะการจำและทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเด็กที่อ่อนในทักษะทั้งสองนี้จะถูกจัดว่าเป็นเด็กที่ช้าและโง่ ส่วนเด็กที่มีความสามารถดีเยี่ยมในสองทักษะนี้จะถือว่าเป็นเด็กเก่งและได้เกรดดี สเติร์นเบิร์กจึงเสนอวิธีที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพของเด็กที่นอกเหนือจากการให้ความสำคัญเพียงสองทักษะดังกล่าว โดยสอนให้ครอบคลุมทักษะทั้ง 4 ด้าน ดังนั้นในการสอนครูต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะต่อไปนี้

ทักษะการจำ ได้แก่ ระลึกให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร

ทักษะการคิดวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ประเมิน และตัดสินใจ

ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ การสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ จินตนาการ สมมติ และ การสร้าง

ทักษะการคิดประยุกต์ใช้ ได้แก่ การใช้ นำไปสู่การปฏิบัติ และการยกตัวอย่าง

การสอนทักษะทั้ง 4 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจพบว่ามี ความสอดคล้องกัน ดังนี้ ทักษะการจำสอดคล้องกับความเข้าใจระดับตัวอักษร ทักษะการคิดวิเคราะห์สอดคล้องกับความเข้าใจระดับตีความและระดับการใช้วิจารณญาณ ทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดประยุกต์ใช้สอดคล้องกับความเข้าใจระดับการนำไปใช้

จากความสัมพันธ์ของทฤษฎีสามศร รูปแบบการสอนไตรอาร์คิกและระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงสนใจการนำรูปแบบการสอนอ่านนี้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

รูปแบบการสอนไตรอาร์คิกมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสามศร (Triarchic Theory) (1985) ซึ่งประกอบด้วย ทฤษฎีย่อย 3 ส่วน คือ ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential Subtheory) เป็น ความสามารถทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) เป็นผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญา และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ Cheek, Flippo, และ Lindsey (1997) ที่สรุปไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่าน คือ ประสบการณ์ในการรับรู้ (cognitive

experiences) วัฒนธรรมสังคม (sociocultural) ประสบการณ์เดิม (experiential background) ความรู้เดิม (prior knowledge) ความสนใจต่อบทอ่าน (interest in materials) วัตถุประสงค์การอ่าน (purpose for reading) ประสบการณ์ด้านภาษา (linguistic experiences) และระดับการอ่าน (reading rate) นอกจากนี้ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่านได้ดี ต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างสม่ำเสมอ และการฝึกฝนควรดำเนินไปอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอน ซึ่ง Harris และ Smith (1980) กล่าวว่า วัธีการฝึกให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่านต้องให้ผู้อ่านรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ความรู้เดิมที่มีอยู่ ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านว่าต้องการทราบอะไร ปล่อยให้ผู้อ่านมีเวลาอ่านของตนเองในแต่ละครั้งอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายร่วมกันหลังการอ่าน และให้ทำกิจกรรม เพิ่มเติมหลังการอ่าน นอกจากนี้ควรฝึกให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ยากในบทอ่านด้วย เพราะคำยากและคำศัพท์มักทำให้ผู้อ่านหยุดอ่านอยู่เนานเพื่อเดาคำความหมาย และหากเดาคำความหมายผิดก็ทำให้เข้าใจเรื่องผิดพลาดด้วย (ทักษิณี สุขเมธี, 2542)

เหตุผลดังกล่าวข้างต้น การจัดการเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดทฤษฎีสามสรเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนหนึ่งที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ และแนวคิดด้านการเรียนรู้ในยุคปฏิรูปการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรมาพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งเป็นระดับชั้นที่อยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย มีอายุระหว่าง 10 - 12 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเพียเจท์ เรียกว่า ขั้นปฏิบัติการ ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Operations) โดยเด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการด้านความสามารถทางการใช้สัญลักษณ์ ความสามารถทางภาษา ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถคิดในลักษณะนามธรรมได้ รู้จักใช้เหตุผล วิจาร์ณ และอภิปรายร่วมกับผู้อื่นได้ถูกต้องตาม หลักตรรกวิทยา จนเกิดความคิดที่ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ (Piaget, 1986) และมีความเร็วในการอ่าน ใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ (วรรณิโสสมประยูร, 2544) จึงนับได้ว่าเด็กในวัยนี้มีความเหมาะสมที่จะได้รับการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ทั้งนี้เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ อันจะนำมาซึ่งการบรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรและเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่นๆ เพื่อการประสพความสำเร็จในการเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่าน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทฤษฎีสามสร และรูปแบบการสอนไตรอาร์คิค สรุปลได้ ดังนี้

Sternberg (2001) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนเกรด 1 - 4 ด้วย การปรับปรุงพัฒนาสติปัญญาโดยใช้ทฤษฎีสามสร ซึ่งประกอบด้วยความคิดวิเคราะห์ การคิด สร้างสรรค์ การคิดประยุกต์ใช้

ดำเนินการวิจัยโดยจัดเป็นโปรแกรมการอ่าน คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 27 โรงเรียน แบ่งตามลำดับที่ตั้งของโรงเรียน คือ เขตชนบท เขตชานเมือง และเขตเมือง โดยมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันเป็นประชากรนักเรียน และประเมินกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนสอนและหลังสอน ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 48 เดือน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น

Sternberg, Grigorenko, and Jarvin (2001) ได้ศึกษาการนำรูปแบบการสอนไตรอาร์คิกไปใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ เพื่อปรับปรุงทักษะการอ่านของนักเรียน ดำเนินการวิจัยโดยศึกษานักเรียนเกรด 5 จำนวน 1,200 คน ในโรงเรียนขนาดกลาง จัดทำโปรแกรมการอ่านขั้นพื้นฐาน ชื่อ Light up the sky ประกอบด้วยเนื้อเรื่องทั้งหมด 6 เรื่อง โดยเลือกเรื่อง 2 เรื่อง เพื่อใช้เป็น การทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านก่อนเรียน อีก 2 เรื่องนำมาสัมพันธ์กับรูปแบบการสอน ไตรอาร์คิก ซึ่งฝึกทักษะการคิด 3 ด้าน นอกเหนือจากการเน้นทักษะการจำ คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ และอีก 2 เรื่องใช้เป็นแบบทดสอบความเข้าใจในการอ่านหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรมุ่งให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ เพิ่มจากการใช้ทักษะการจำเพียงทักษะเดียว จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองได้เรียนร่วมกันมาในหลักสูตรเดียวกันตั้งแต่เริ่ม เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงมีพื้นฐานความสามารถในการอ่านเพียงพอที่สามารถ ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนในการดำเนินการสอนโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรมได้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ในเวลาเรียนตามตารางเรียนปกติ
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 1-3 จำนวน 6 เรื่อง และผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นบทความ สารคดี บทอาขยาน นิทาน และข้อมูล อีก 6 เรื่อง รวมเป็น 12 เรื่อง

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น คือ การสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่

- การสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสม
- การสอนอ่านแบบปกติ

4.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสม หมายถึง การนำแนวคิดทฤษฎีสามสมมาใช้จัด การเรียน การสอนเนื้อหาบทเรียนในวิชาต่างๆ โดยพัฒนาความสามารถทางทักษะการคิด 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ ควบคู่กับทักษะการจำ

ทักษะการจำ หมายถึง กระบวนการในการจำของผู้อ่านที่อ่านบทอ่านแล้วสามารถ ระลึกได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร

ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง กระบวนการทางสมองที่เป็นพื้นฐานสำคัญใน การคิดขั้นสูง ในการที่ผู้อ่านอ่านบทอ่าน ปฏิบัติทางการคิด และแสวงหาความรู้ด้วยการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ การประเมินค่า การวางแผน การเลือกกลวิธี และตัดสินใจในเรื่องจากบทอ่านได้

ทักษะการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ใช้ประสบการณ์ของ ผู้อ่านมาเชื่อมโยงกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับจากการอ่านบทอ่านแล้วสามารถนำความรู้ ความเข้าใจ และหลักการที่ได้ มาสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ จินตนาการ สมมติ และสร้างสิ่งต่างๆ ขึ้นใหม่ได้

ทักษะการคิดประยุกต์ใช้ หมายถึง กระบวนการทางสมองที่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เลือกสิ่งแวดล้อมใหม่ และปรับสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับตน โดยการอ่านบทอ่านแล้วสามารถยกตัวอย่าง แก้ ปัญหา นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตจริงหรือสถานการณ์ที่ ใกล้เคียงกัน และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสม หมายถึง การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยที่การ สอนแต่ละเนื้อหาและแต่ละกิจกรรม ไม่เน้นเฉพาะความสามารถด้านการจำเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นให้นักเรียน ทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องจากการแสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน บทอ่าน แล้วเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับข้อมูลเก่า ที่เป็นประสบการณ์หรือความรู้เดิมเข้าด้วยกัน จากนั้นจึงใช้กระบวนการทางความคิดวิเคราะห์มาตัดสินใจ แยกแยะ พิจารณา และคัดเลือกข้อมูลมาใช้สร้างสรรค์ความคิดหรือวิธีการใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทสังคมที่เป็นอยู่ได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องที่กล่าวออกมาโดยตรง ดีความและ วิเคราะห์บทอ่าน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้

การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย หมายถึง การอ่านเพื่อความเข้าใจ 4 ระดับ คือ 1) การอ่าน ตามตัวอักษร 2) การอ่านตีความ 3) การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ และ 4) การอ่านเพื่อการนำไปใช้

การอ่านตามตัวอักษร (Literal Reading) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านทำความเข้าใจกับ

เนื้อหาที่ผู้เขียนกล่าวออกมาโดยตรงด้วยการจำ การหาข้อเท็จจริง คำจำกัดความ ใจความสำคัญของเรื่อง และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้

การอ่านตีความ (Interpretative Reading) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นในข้อความที่ปรากฏอยู่ ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรงแต่ผู้อ่านต้องประมวล เรื่องราว แปลความ ขยายความ เพื่อคาดเดาเหตุการณ์ล่วงหน้า เข้าถึงจิตใจและความรู้สึกของ ตัวละคร สาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนั้น และการจินตนาการที่เข้าถึงสภาพชีวิตของบุคคลในเรื่อง

การอ่านโดยใช้วิจารณ์ (Critical Reading) หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านสามารถแยกแยะส่วนประกอบของเรื่องและสามารถนำความคิดเห็นที่ได้จากบทอ่านมาผสมผสานกันแล้วสรุปเป็นสาระสำคัญได้ รวมทั้งสามารถพิจารณาตัดสินเพื่อประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนเขียนโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ ในการตัดสินใจตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นพื้นฐาน

การอ่านเพื่อการนำไปใช้ (Application Reading) หมายถึง การที่ผู้อ่านอ่านบทอ่านหนึ่งแล้วสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และข้อคิดต่างๆ ที่ได้จากบทอ่านนั้นไปใช้กับ สถานการณ์อื่นในการทำงานเดียวกันหรือสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิต

ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการที่นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วสามารถทำความเข้าใจบทอ่านได้จากการนำประสบการณ์เดิมมาประมวลผลข้อมูลเข้ากับประสบการณ์ใหม่แล้วสร้างสรรค์ขึ้นเป็นวิธีการหรือความคิดใหม่ จากนั้นจึงนำมาใช้ ให้เหมาะสมกับบริบทที่ตนอยู่ได้ โดยใช้ทักษะการจำ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิด สร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ เพื่อแปลความบทอ่านที่ผู้เขียนกล่าวออกมาโดยตรง ตามตัวอักษร ตีความโดยหาความหมายที่ซ่อนเร้นในข้อความ ขยายความลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์วิจารณ์ สังเคราะห์ และพิจารณาตัดสินเพื่อประเมินค่าบทอ่าน ตลอดจนสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ หลักการ และข้อคิดที่ได้จากบทอ่านไปใช้กับสถานการณ์อื่นในการทำงานเดียวกันได้ ซึ่งวัดจากคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การสอนอ่านแบบปกติ หมายถึง การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยที่ดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสอนอ่านของโรงเรียน ที่การสอนแต่ละเนื้อหาและแต่ละกิจกรรมมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาบทอ่านที่กล่าวออกมาโดยตรง ตีความและวิจารณ์บทอ่าน และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ได้จากการตรวจสอบความรู้จากการตั้งคำถามและ ค้นหาคำตอบ การสนทนาซักถาม และการอภิปรายร่วมกัน โดยใช้ทักษะทางภาษาอย่างสัมพันธ์กัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางสำหรับครูในการปรับปรุงการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ด้วยการใช้รูปแบบการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร
2. เป็นการช่วยให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้และฝึกทักษะความสามารถในการอ่านเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการเรียนต่อไป

3. เป็นการกระตุ้นความสนใจ และความตื่นตัวในการศึกษาวิจัยหรือจัดกิจกรรมโดยใช้ทักษะการคิด
ด้านอื่นๆ สำหรับการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ผลของการสอนอ่าน โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 การอ่านกับกระบวนการคิดและความเข้าใจในการอ่าน
 - 1.3 หลักจิตวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 1.4 การอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 1.5 ระดับของความเข้าใจในการอ่าน
2. การส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับประถมศึกษา
 - 2.1 จุดมุ่งหมายในการอ่าน
 - 2.2 ขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 2.3 ความสนใจในการอ่านเพื่อความเข้าใจ
 - 2.4 ความสามารถในการอ่านกับระดับความยากของบทอ่าน
3. ทฤษฎีและหลักการสอนตามแนวคิดสามศร
 - 3.1 ทฤษฎีสามศร
 - 3.2 หลักการสอนตามแนวคิดทฤษฎีสามศร
 - 3.3 รูปแบบการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีสามศร
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

1.1 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญในการจุดประกายการเรียนรู้ เพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อีกทั้งการติดต่อสื่อสารเพิ่มความสำคัญมากขึ้น จึงต้องอาศัยการอ่านในการทำความเข้าใจและสื่อความหมาย ทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้ อ่านได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ และติดตาม การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ทันทั่วถึง ซึ่งผู้ที่มีประสิทธิภาพในการอ่านสูงย่อมได้รับความรู้ ประสบการณ์ และความบันเทิงสูง และยิ่งก่อให้เกิดความคิดในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ จึงกล่าวได้ว่า การอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ (Bacon อ้างถึงใน วรณี โสมประยูร, 2544) ดังนั้นการที่จะเป็นนักอ่านที่ดีต้องใช่วิธีอ่านที่ถูกต้อง และฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งถือเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน (Durkin, 1993) จึงจะช่วยให้เป็นผู้มีพื้นฐานในการอ่านดี เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวางขึ้น

ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่มีกระบวนการที่ซับซ้อน นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจึงสนใจศึกษาด้านการอ่าน พร้อมทั้งให้ความหมายของการอ่านไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

วรณี โสมประยูร (2544) ให้ความหมายของการอ่านว่า เป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตา สัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้นๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

นพดล จันทร์เพ็ญ (2539) สรุปความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ การแปล ความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายสัญลักษณ์ เครื่องสื่อความหมายต่างๆ ที่ปรากฏแก่ตา ออกมาเป็นความคิด ความเข้าใจเชิงสื่อสาร แล้วผู้อ่านสามารถนำความคิดความเข้าใจนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2537) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านรับรู้สารที่เป็นความรู้ ความคิด ความรู้สึก และความคิดเห็น ที่ผู้เขียนเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้อ่านจะเข้าใจสารได้เพียงไรขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถในการใช้ความคิด

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2531) กล่าวว่า การอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด และเป็นกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและ ผู้เขียนในด้านของความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย เพื่อนำมาใช้พัฒนาความคิดของตนเองและใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตทุกด้าน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2531) กล่าวถึงการอ่านไว้ว่า “อ่าน” หมายถึงว่าตามตัวอักษร ออกเสียงตามตัวอักษร ดูหรือเข้าใจความตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูให้เข้าใจ

ประเทิน มหาจันทร์ (2523) ให้ความหมายของการอ่าน ว่าหมายถึง กระบวนการแปลความหมายของ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดได้ถูกต้อง ประกอบด้วย การแปลความ การตอบสนอง การกำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดลำดับภาพของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ผู้อ่านเห็น

Rubin (1993) ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้ การอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ ชับซ้อนของ คนในการเข้าถึงความหมายของบทอ่าน การได้มาซึ่งความหมายของบทอ่าน

Russel (1961 อ้างถึงใน บันลือ พฤกษวัน, 2534) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่าน เป็น การตอบสนองของผู้อ่าน 3 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง จัดเป็นการอ่านขั้นพื้นฐาน เพราะเน้นการอ่านออกเสียง เพียงอย่างเดียว โดยไม่เน้นการอ่านที่จะนำผู้อ่านไปสู่จุดประสงค์ที่แท้จริงของการอ่าน

ขั้นที่ 2 การอ่านเพื่อเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน จัดเป็นการอ่านขั้นปานกลาง โดยเน้นการอ่านเพื่อเข้าใจเนื้อเรื่อง อันก่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

ขั้นที่ 3 การอ่านที่อ่านแล้วสามารถประสานสิ่งใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมได้ คือ ผู้อ่านมีความคิดเห็นคล้อยตามหรือขัดแย้งขึ้นในใจ หลังจากการพิจารณาทบทวนสิ่งที่อ่านอย่างละเอียด โดยอาศัยเกณฑ์ความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นเครื่องวัด

Bloome (1989) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การที่สายตารับรู้สัญลักษณ์ที่เป็นตัวอักษรและแปลความหมายให้เข้าใจสารที่อ่าน

Goodman (1976) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดระหว่างผู้อ่านกับตัวอักษร กล่าวคือการอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดและอาศัยการเดาความหมายด้วยการใช้ประสบการณ์เดิมเข้าช่วย เพื่อให้เข้าใจข้อความที่อ่าน

ความหมายของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการ สื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้อ่านต้องแปลความหมายจากข้อความ เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของการอ่าน คือ ผู้อ่านต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีผลสำคัญต่อผู้อ่าน 2 ประการ คือ อ่านแล้วได้ “อรรถ” และ อ่านแล้วได้ “รส” ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านอย่างสอดคล้องกัน (วรณิ โสมประยูร, 2544 ประเทิน มหาจันทร์, 2530 สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537 Barchers, 1998 และ Cheek, Flippo and Lindsey, 1997) สรุปได้ ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ทุกสาขาวิชาอาชีพ

ผู้เรียนต้องอาศัยทักษะการอ่านในการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ เพื่อให้คนได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร เราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นๆ ร่วมกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้าน การกิจส่วนตัว และการประกอบอาชีพต่างๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุง พัฒนาอาชีพธุรกิจการทำงานที่ตนกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้ การอ่านจึงช่วยส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้ง และกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รู้รอบ เกิดความมั่นใจในการพูดจาปราศรัย และการอภิปรายปัญหาต่างๆ นับว่าเป็น การเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

5. การอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

6. การอ่านเรื่องราวต่างๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญ วรรณคดี ฯลฯ ช่วยให้ผู้นับถืออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมไทยและพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้

7. ผู้ที่อ่านมากจะเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง ท้นต่อเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงของสังคม มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม คือ การอ่านช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงได้ ท้นต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และสามารถช่วยตนเองและผู้อื่นได้
2. ด้านความเป็นชาติที่มีอารยธรรม คือ ประชาชนของประเทศใดที่มีความสนใจในการอ่านและมีเปอร์เซ็นต์การอ่านออกสูง แสดงว่าพลเมืองของประเทศนั้นมีอารยธรรมสูง
3. ด้านการดำรงชีวิต คือ การอ่าน เป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐานทั้งยังเป็น การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพด้วย

ความสำคัญของการอ่านที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านการศึกษา การติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพ และนันทนาการ ซึ่งเราใช้การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นผู้ที่รักการอ่านและอ่านมากมักจะมีความรู้กว้างขวาง และได้รับความเจริญก้าวหน้ามากกว่าผู้อ่านที่น้อย

1.2 การอ่านกับกระบวนการคิดและความเข้าใจในการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการทางปัญญา ที่ใช้การคิดเพื่อสามารถอ่านด้วยความเข้าใจ ซึ่งตามทัศนะของ Goodman (1976) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับความคิด และระหว่างผู้อ่านกับตัวอักษร กล่าวคือ การอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านต้องใช้ ความคิด และอาศัยการคาดเดาความหมาย ด้วยการใช้ประสบการณ์เดิมเข้ามาช่วย เพื่อให้เข้าใจ ข้อความที่อ่าน ซึ่งการพัฒนาการอ่านที่มุ่งประสานความรู้เดิมและข้อมูลใหม่เข้าด้วยกัน คือ ความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งเป็นการอ่านที่ไม่มุ่งเฉพาะการอ่านข้อความหรือประโยค แต่เน้นการได้ความหมายที่ถูกต้องของบทอ่าน โดยเชื่อว่ามนุษย์มีกลไกที่ละเอียดอ่อนในการรับรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การสร้างความรู้ การสรุปอ้างอิง การสร้างความคิดใหม่ และการจัดโครงสร้างความคิดเดิมขึ้นใหม่ โดยมนุษย์จะเก็บข้อมูล ประสบการณ์ และความทรงจำไว้เพื่อใช้ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ (Aulls, 1982 อ้างถึงใน มาลี นรสิงห์, 2537)

การอ่านเป็นทักษะที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดควบคู่กับความเข้าใจ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ด้านการอ่านถือว่าการอ่านที่ปราศจากความเข้าใจไม่เป็นการอ่านที่แท้จริง (Miller, 1977) ความเข้าใจจึงเป็นเป้าหมายและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการอ่านทุกชนิด ถ้าผู้อ่านมี ความเข้าใจในการอ่านจึงจะสามารถรวบรวมความคิดจากสิ่งที่อ่านได้ เนื่องจากความเข้าใจเป็นกระบวนการทางสมองที่ซับซ้อน กล่าวคือ ต้องใช้การคิดในระดับต่างๆ ตลอดเวลาในขณะที่อ่าน ดังนั้นจึงมีผู้กล่าวถึงการอ่านที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจไว้มากมาย ได้แก่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) กล่าวว่า การอ่านเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดและ ประสบการณ์ทางภาษาของผู้อ่าน ซึ่งการอ่านให้บรรลุวัตถุประสงค์ต้องแบ่งกิจกรรมเป็น 3 ชั้น คือ กิจกรรมขั้นก่อนอ่าน กิจกรรมขั้นระหว่างอ่าน และกิจกรรมขั้นหลังอ่าน การจัดกิจกรรมดังกล่าวควรจัดให้สอดคล้องกับกระบวนการคิด หลากหลายรูปแบบการสอน และสัมพันธ์กับทักษะอื่นๆ

ประเวศ วะสี (2539) กล่าวว่า การสอนอ่านที่ดี ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนามิติทางกาย สังคม จิตใจ และปัญญา ให้เข้มแข็งทุกด้านไปพร้อมๆ กัน โดยให้นักเรียนได้ศึกษาจากบทอ่านที่สัมพันธ์กับความจริงทางธรรมชาติ ข้อมูลข่าวสาร สังคม วัฒนธรรม การศึกษาจากการคิดแบบเชื่อมโยง โดยการสังเกต บันทึก นำเสนอและถ่ายทอดความรู้ การฟัง การตั้งคำถามและหาคำตอบ ฝึกการคิด ฝึกให้มีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง ฝึกการตั้งสมมติฐาน ฝึกการค้นคว้าหาคำตอบจากแหล่งต่างๆ และการรู้จักเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

Sternberg, Grigorenko และ Jarvin (2001) กล่าวว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านอย่างสอดคล้องทางด้านสัทศาสตร์และการสอนภาษาแบบธรรมชาติ นักเรียนจะแสดงความสามารถ ออกมาทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการสอนที่ไม่สอดคล้องกันจะไม่มีความคิดที่ยืดหยุ่น

Pressley (1998) กล่าวว่า การอ่านที่ดีที่สุด คือ การอ่านแล้วสามารถสังเคราะห์บทอ่านโดยใช้ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกจากเรื่องที่ง่ายไปหาเรื่องที่ยากขึ้น ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

Stauffer (1975 อ้างถึงใน สุจิตรา ศรีนวล, 2534) ให้ทัศนะว่า การอ่าน คือ การคิดสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างครูผู้สอน คือ เจตคติที่มีต่อการอ่านว่า เป็นกระบวนการในการคิดและความเข้าใจ เทคนิคการสอนที่จะพัฒนาการอ่านการคิดให้เป็นไปตามเจตคติอย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับการสอนที่สุขุมรอบคอบ

Schodler (1974) กล่าวว่า เด็กทุกคนจะใช้ความคิดในขณะที่อ่านเสมอ เพราะไม่มีเด็ก คนใดสามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านหากปราศจากการคิด การอ่านจึงเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการคิดให้ดีขึ้น เพื่อนำมาสู่ประสิทธิภาพในการเรียน

Thronldike (1917) ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นกระบวนการคิด โดยขยายความว่า การอ่านใช้การจัดเรียบเรียงและการวิเคราะห์เช่นเดียวกับการคิด นอกจากนี้ยังรวมกิจกรรมอื่นๆ ไว้มากมาย เช่น การไตร่ตรอง การตัดสินใจ การสังเคราะห์ การเลือก การรวบรวม การแก้ปัญหา การเปรียบเทียบ การพิจารณาความสัมพันธ์ และการประเมินค่าสิ่งที่อ่านอย่างมีวิจารณญาณ

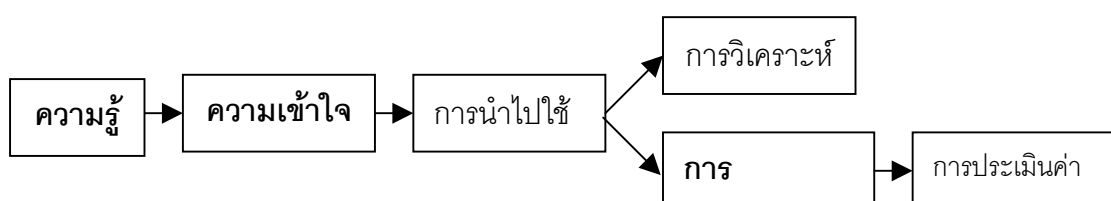
สรุปว่าการอ่านกับการคิดมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ซึ่งในขณะที่อ่านผู้อ่านต้องใช้ความคิดอยู่กับสิ่งที่อ่านตลอดเวลา ดังนั้นการอ่านที่ปราศจากการคิด ก็จะเกิดความเข้าใจในการอ่านได้ยาก ผู้สอนจึงจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่านผ่านกระบวนการคิด เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และนำไปใช้ในการเรียนวิชาอื่นๆ ได้

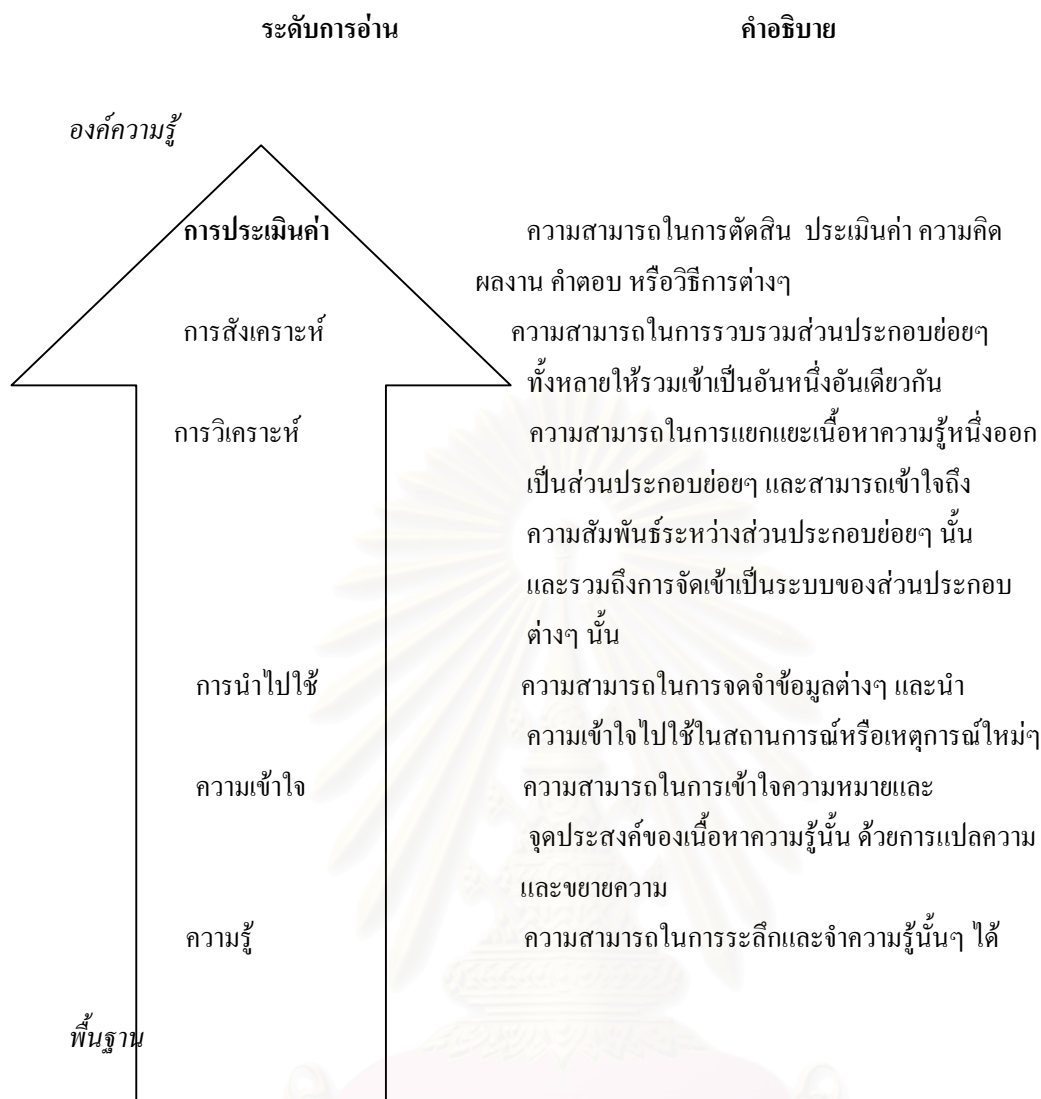
1.3 หลักจิตวิทยาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านที่แท้จริงต้องเกิดจากความเข้าใจ และความเข้าใจจะเกิดได้ต้องใช้ความสามารถทางสมองในการคิดลักษณะต่างๆ ความเข้าใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นจุดหมายปลายทางของ การอ่านทุกชนิด (Tinker, 1956) ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยา หลายท่านที่สนใจศึกษา ด้านการอ่านได้รวบรวมทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านไว้ ดังนี้

Sowell (1996) นำทฤษฎีองค์ประกอบทางสติปัญญาด้านความรู้ของ Bloom ทั้ง 6 ระดับ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า มาประยุกต์ใช้ใน กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้จำเรื่องราวและเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น โดยสรุปการใช้กระบวนการคิดตามลำดับขั้นดังนี้

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการคิดตามแนวคิดของ Sowel (1996)

Lapp and Flood (1978) รวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ได้แก่ ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความและทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ดังนี้

1. ทฤษฎีการจัดลำดับข้อความ เน้นว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลักจิตวิทยาที่ว่าด้วยการรับและการรู้ข่าวสาร กล่าวคือ เมื่อได้รับข่าวสารแล้วจะนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมและสร้างเป็นความรู้ใหม่ ถ้าข้อมูลไม่ตรงกับประสบการณ์เดิมก็จะอ่าน ข้อความนั้นซ้ำอีกครั้ง ถ้าข่าวสารที่ให้ความรู้สึกทางลบจะต้องใช้เวลาในการรับรู้นานกว่าข่าวสารที่ให้ความรู้สึกทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจในรูปร่างของคำและความหมายไว้
2. ทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ เน้นว่าผู้อ่านมีวิธีการดึงข้อความที่คล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือจัดข้อความที่ไม่ต้องการออก

Carrol (1964 อ้างถึงใน อังคณา ชัยมณี, 2540) กล่าวว่า การอ่านมีหลักสำคัญ 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (reinforcement) ช่วยในการวางเงื่อนไขให้การเรียนการสอนมีความมั่นคง ในการสอนอ่านที่มีการฝึกอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะให้นักเรียนอ่านและเข้าใจได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย ซึ่งครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

2. การหยั่งรู้ (insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทันทีของเด็ก แต่เกิดจากการลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง
3. ทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget กล่าวว่า ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ การสั่งสมมาในอดีตจะนำมาประสานกับความรู้ใหม่ เป็นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความคิดต่างๆ ไปใช้ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของเด็กที่พบในครั้งต่อไป

การอ่านเพื่อความเข้าใจต้องใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีเข้ามาช่วยทำความเข้าใจกับ ความรู้ใหม่โดยเปรียบเทียบกับความรู้และประสบการณ์เดิม และนำความรู้เหล่านั้นมาเปรียบเทียบและตัดสินใจเพื่อนำไปใช้ต่อไป

1.4 การอ่านเพื่อความเข้าใจและลักษณะการอ่านเพื่อความเข้าใจ

การอ่านที่มีประสิทธิภาพไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใดก็ตาม ผู้อ่านจะต้องเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ดังนั้นการอ่านจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ ซึ่งจุดประสงค์เบื้องต้นของการอ่านโดยทั่วไปก็เพื่อความเข้าใจในเรื่องที่อ่านแล้วจึงเกิดความรู้ ความเพลิดเพลินใน ภายหลัง ตรงกันข้ามหากอ่านแล้วไม่เข้าใจ ก็จะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย สับสน ไม่สามารถหา ข้อมูลที่ต้องการได้ จึงนับได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นหัวใจของการอ่าน เพราะถ้าอ่านแล้วไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ก็ถือว่าการอ่านที่ไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการที่ผู้อ่านจะมีความเข้าใจในการอ่าน ได้ดี ต้องมีการฝึกฝนทักษะการอ่านอยู่เสมอ และการฝึกฝนนั้นต้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ซึ่งนักการศึกษาที่สนใจเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

ศุภัญญา เศรษฐรังสรรค์ (2533) Johnson and Barret (1981) และ Bond and Tinker (1957) กล่าวเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับ ความสามารถพื้นฐาน ดังนี้

1. การเข้าใจความหมายของคำ (word meaning) เป็นทักษะพื้นฐานของการอ่าน ถ้าผู้เรียนรู้ความหมายของคำไม่เพียงพอจะไม่สามารถเข้าใจประโยค (sentence) อนุเลข (paragraph) และส่งผลให้ไม่เข้าใจสิ่งที่อ่านได้
2. การเข้าใจความหมายของกลุ่มคำ (thought units) ผู้เรียนจะเข้าใจความหมายของกลุ่มคำก็ต่อเมื่อผู้เรียนรู้จักอ่านเป็นกลุ่มคำ การอ่านทีละคำไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้
3. การเข้าใจประโยค (sentence comprehension) นอกจากผู้เรียนต้องเข้าใจความหมายของคำและกลุ่มคำแล้ว จำเป็นต้องมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคำและกลุ่มคำในประโยคด้วย ผู้เรียนที่ไม่เข้าใจความสัมพันธ์ดังกล่าวจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
4. การเข้าใจอนุเลข (paragraph comprehension) ผู้เรียนจะเข้าใจอนุเลขได้ก็ต่อเมื่อมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประโยคในอนุเลข การทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนี้ก่อนข้างยาก ถ้านักเรียนขาดความสามารถในด้านนี้ก็จะไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้
5. การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลข (comprehension of larger units) ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน ได้ก็ต่อเมื่อสามารถจัดลำดับความคิดของเรื่องที่อ่านได้ และต้องเห็นความสัมพันธ์ระหว่างอนุเลขด้วย

ทักษะพื้นฐานทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์กัน คือ ผู้อ่านจะเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจความหมายของคำ รู้จักอ่านเป็นกลุ่มคำ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเข้าใจประโยค การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคจะทำให้เข้าใจอนุเฉท เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างอนุเฉททั้งหมดตลอดจนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้

Carr (1983) และชาว แพร์ตกุล (2520) กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า ความเข้าใจเป็นสิ่งที่สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมได้ 3 ทาง คือ

การแปลความ หมายถึง การแปลเรื่องรวม หรือ ข้อความเดิมออกมาเป็นคำใหม่ ภาษาใหม่ หรือแบบใหม่

การตีความ หมายถึง การเก็บความเดิมมาบันทึกใหม่ เรียบเรียงใหม่ เป็นการมองเรื่องราวเดิมในแง่ใหม่ ค้นหา เปรียบเทียบ ตัดสินความทั้งความสำคัญและความสัมพันธ์ส่วนย่อยๆ ในเรื่องราวนั้น แล้วย่อจนสรุปได้

การขยายความ หมายถึง การอนุมาน หรือขยายความคิดให้กว้างลึกและไกลกว่าข้อเท็จจริงที่ประจักษ์อยู่ในเรื่องนั้นๆ

ฉะนั้นการแปลความจึงเป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ เมื่อแปลความแล้วจึงสามารถตีความได้ และเมื่อตีความได้จึงจะขยายความได้ถูกต้อง นั่นคือ ความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งสรุปว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของกระบวนการอ่าน ผู้อ่านต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทางภาษาที่มีอยู่ รวมทั้งประสบการณ์และความคิดของผู้อ่านร่วมกันเพื่อทำ ความเข้าใจและตีความบทอ่าน เข้าใจวัตถุประสงค์และความคิดของผู้เขียนที่ต้องการสื่อสารได้ ถูกต้อง โดยการเข้าใจคำ กลุ่มคำ ประโยค อนุเฉท ตลอดจนเรื่องราวทั้งหมดที่ได้อ่าน สามารถ จับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้ เรียงลำดับความ และสรุปความได้จากสิ่งที่ผู้เขียน สื่อความหมายผ่านบทอ่าน สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในการอ่านได้คือนั้น ครูต้องแสวงหาแนวทางที่ดีในการฝึกอ่านและการสอนอ่านให้นักเรียน

Harris and Smith (1980) กล่าวว่า วิธีการฝึกให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านต้องให้ผู้เรียนรู้จักเชื่อมโยงความรู้ใหม่ไปสู่ความรู้เดิมที่มีอยู่ ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านก่อนว่าต้องการทราบอะไรจากการอ่าน ปลดปล่อยให้ผู้เรียนมีเวลาอ่านเป็นของตนเองอย่างเหมาะสมในแต่ละครั้ง เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายร่วมกันหลังการอ่าน และให้ทำกิจกรรมเพิ่มเติมหลังการอ่านทุกครั้ง

Cheek, Flippo, และ Lindsey (1997) สรุปไว้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจในการอ่าน ได้แก่

1. ประสบการณ์ในการรับรู้ (cognitive experiences)
2. วัฒนธรรมสังคม (sociocultural)
3. ประสบการณ์เดิม (experiential background)
4. ความรู้เดิม (prior knowledge)
5. ความสนใจต่อบทอ่าน (interest in materials)
6. วัตถุประสงค์การอ่าน (purpose for reading)
7. ประสบการณ์ด้านภาษา (linguistic experiences)

8. ระดับการอ่าน (reading rate)

สรุปว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นการที่ผู้อ่านได้รับความหมายจากสิ่งที่ผู้เขียนสื่อความคิดออกมาเป็นตัวอักษรซึ่งในการอ่านผู้อ่านต้องอ่านด้วยความเข้าใจในข้อความระดับต่างๆ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้อ่าน ตลอดจนกระทั่งสิ่งที่ผู้เขียนสื่อ ความหมายผ่านสื่อที่เป็นตัวอักษร และผ่านกระบวนการทางความคิด เพื่อให้ได้ความหมายในลักษณะของการแปลความ ตีความ จับใจความสำคัญ ขยายความ และสรุปความเรื่องที่อ่านได้

1.5 ระดับความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา ความรู้ด้านภาษา และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้อ่าน ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับระดับความเข้าใจในการอ่าน เพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ ดังนี้

มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ (2543) กล่าวว่า ระดับการอ่าน (Reading Levels) คือ ระดับ ความสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านของนักเรียนแต่ละคน จะทราบได้จากการทดสอบความรู้ทางคำศัพท์และความเข้าใจ ฉะนั้นครูควรเลือกบทอ่านในระดับที่ตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน ซึ่งระดับการอ่านแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับอิสระ (Independent Level) คือ ระดับการอ่านขั้นสูงสุดที่นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างง่ายดายและคล่องแคล่ว สามารถอ่านได้เองอย่างอิสระ อ่านด้วยความเข้าใจค่อนข้างสูงโดยปราศจากความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น คือ อ่านออกเสียงด้วยความถูกต้องร้อยละ 99 - 100 และเมื่ออ่านในใจรู้คำศัพท์ร้อยละ 100 สามารถตอบคำถามแบบตามตัวอักษรได้ถูกต้องร้อยละ 90 - 100 และสามารถตอบคำถามแบบตีความได้ถูกต้องร้อยละ 90

2. ระดับที่สอน (Instructional Level) คือ ระดับการอ่านที่ครูจะต้องสอน หมายถึง ระดับที่นักเรียนสามารถอ่านโดยไม่รู้สึกรำคาญหรือง่ายมากนัก อ่านอย่างไม่ดึงเครียด คือ อ่านออกเสียงด้วยความถูกต้องร้อยละ 90 - 95 และเมื่ออ่านในใจ รู้คำศัพท์ ร้อยละ 90 สามารถ ตอบคำถามแบบตามตัวอักษรได้ถูกต้องร้อยละ 80 - 90 และสามารถตอบคำถามแบบตีความได้ ถูกต้องร้อยละ 70

3. ระดับคับข้องใจ (Frustrational Level) คือ ระดับการอ่านที่นักเรียนอ่านด้วยความยากลำบาก อ่านไม่คล่อง ไม่เข้าใจ เกิดความคับข้องใจ รู้สึกดึงเครียด คือ อ่านออกเสียงด้วยความถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 90 และเมื่ออ่านในใจ รู้คำศัพท์ร้อยละ 80 สามารถตอบคำถามแบบ ตามตัวอักษรได้ถูกต้องต่ำกว่าร้อยละ 70 และสามารถตอบคำถามแบบตีความได้ถูกต้องร้อยละ 60

ระดับความสามารถในการฟัง (Listening Capacity or Potential Level)

หมายถึง ระดับสูงสุดที่นักเรียนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้เมื่อมีผู้อ่านให้ฟัง คือ เมื่อนักเรียนอ่านเองด้วยความตั้งใจ ครูจะช่วยโดยการอ่านให้ฟัง และเมื่อถามคำถามนักเรียนจะสามารถตอบ คำถามได้ถูกต้องร้อยละ 75

นอกจากนี้มนิรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2537) ยังกล่าวถึงระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจที่พิจารณาจากความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านใช้ระดับความสามารถในการทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระและความคิด ที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรง
2. ความเข้าใจระดับตีความ (Interpretative Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านจับความสัมพันธ์และแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่โดยที่ ผู้เขียนไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรง สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ประสพการณ์ส่วนบุคคลได้ สามารถเข้าใจลำดับเหตุการณ์ต่างๆ มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุและผล และสามารถตีความข้อความต่างๆ ไปได้ การอ่านประเภทนี้ผู้อ่านต้องมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถทางการอ่านตามตัวอักษร เพื่อที่จะใช้ความสามารถในการตีความ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ในสิ่งที่อ่านได้
3. ความเข้าใจระดับการใช้วิจารณญาณ (Critical Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านต้องพิจารณาตัดสิน ประเมินค่า สิ่งที่ผู้เขียนเขียนว่าเป็นการแสดงข้อความจริง (fact) เป็นความคิดเห็น (opinion) เป็นการกล่าวจริงหรือเท็จ ถูกหรือผิดอย่างไร ฯลฯ
4. ความเข้าใจระดับการนำไปใช้ (Application Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้จากการอ่าน ไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

แมนมาศ ขวลิขิต (2530) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. อ่านออก คือ สามารถผสมสระและพยัญชนะได้ รู้ความหมายของคำ
2. อ่านได้ คือ อ่านได้คล่องแคล่ว รู้ความหมายของถ้อยคำหรือข้อความนั้นๆ
3. อ่านเป็น คือ อ่านเข้าใจความ จับความหมายของประโยค ข้อความ และเรียงลำดับความได้ สามารถวิเคราะห์ วิจัย รู้จักประเมิน สังเคราะห์ นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

Tricia (1982) แสดงความคิดเห็นว่า ความเข้าใจในการอ่านไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการตอบ คำถามได้ถูกต้องเท่านั้น แต่แบ่งระดับความเข้าใจเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำ หมายถึง ความเข้าใจในระดับที่ผู้อ่านพอใจกับสิ่งที่ตนอ่านเข้าใจ ความหมายและมีมโนทัศน์อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
2. ระดับสูง หมายถึง ความเข้าใจในการอ่านในระดับที่นักเรียนต้องจับใจความสำคัญให้ได้ เข้าใจถึงแก่นของแนวคิดที่แฝงอยู่ และสามารถเปรียบเทียบแนวคิดกับสิ่งที่เคยรู้มาแล้ว เพื่อรับสาระสำคัญและแนวคิดใหม่มาผสมผสานเป็นมโนคติเข้าด้วยกัน

Burmeister (1947 อ้างถึงใน นฤมล กังวาลไกล, 2534) แบ่งความเข้าใจในการอ่านโดยอาศัยพื้นฐานของ Sanders ซึ่งตัดแปลงจากลำดับขั้นการเรียนรู้ของ Bloom โดยแบ่งระดับ ความเข้าใจในการอ่านเป็น 7 ระดับ คือ

1. ระดับความจำ (memory) เป็นการจำในสิ่งที่ผู้เขียนเขียนไว้ ได้แก่ การจำเกี่ยวกับข้อเท็จจริงวันเดือนปี คำจำกัดความ ใจความสำคัญ และลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ระดับการแปลความหมาย (translation) เป็นการนำข้อความหรือสิ่งที่รู้ไปแปลเป็นรูปอื่น เช่น แปลจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง การถอดความ การนำใจความไปแปลเป็นแผนภาพความคิดได้
3. ระดับการตีความ (interpretation) เป็นการเข้าใจหรือมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ที่ผู้เขียนมิได้ระบุไว้โดยตรง ได้แก่ การเข้าใจสาเหตุของเรื่องทีอ่านแม้ว่าจะได้อ่านเฉพาะผลของเรื่อง คาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป การจับใจความสำคัญของเรื่องโดยที่ผู้เขียนมิได้บ่งบอกไว้อย่างชัดเจน การเข้าถึงจิตใจของตัวละคร สามารถโยงบุคคลในเรื่องว่าเป็นจริงหรือสมมติขึ้น และอะไรเป็นสาเหตุให้เป็นเช่นนั้น การจินตนาการที่เข้าถึงสภาพชีวิตของบุคคลในเรื่อง สามารถมองเห็น รู้จัก ได้กลิ่น ได้ยิน และรู้สึกได้จากจินตนาการ
4. ระดับการประยุกต์ใช้ (application) เป็นความสามารถในการเข้าใจหลักการ และสามารถนำหลักการนั้นๆ ไปประยุกต์ใช้จนประสบความสำเร็จ คือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิต ซึ่งเป็นความสามารถระดับสูงของการเรียนรู้
5. ระดับการวิเคราะห์ (analysis) เป็นความสามารถในการอ่านที่สามารถแยกแยะส่วนประกอบย่อยๆ เข้าด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ได้
6. ระดับการสังเคราะห์ (synthesis) เป็นความสามารถในการนำความคิดเห็นที่ได้จากที่ต่างๆ ในบทอ่านมาผสมผสานกันแล้วจัดเรียบเรียงใหม่
7. ระดับการประเมินผล (evaluation) เป็นความสามารถในการวางเกณฑ์และตัดสินสิ่งที่อ่านโดยอาศัยเกณฑ์ที่ตั้งไว้เป็นหลักฐาน

Harris and Sipay (1979) ได้แบ่งความเข้าใจในการอ่านไว้ 4 ระดับ คือ

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) เป็นความเข้าใจระดับต้นที่ผู้อ่านเข้าใจตามตัวอักษรว่าผู้เขียนเขียนอย่างไร เป็นเรื่องของกรบันทึกรายละเอียด (details) ใจความสำคัญ (main ideas) ลำดับเรื่อง (sequences) การเปรียบเทียบ (comparison) เหตุและผล (cause-effect) และความเข้าใจคุณลักษณะของตัวละครหรือเนื้อเรื่อง (character traits)
2. ระดับความเข้าใจขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง (Transference) สามารถโยงเหตุการณ์ในเรื่องเข้ากับสถานการณ์อื่นได้
3. ระดับความเข้าใจที่ประเมินผลจากเรื่องที่อ่านได้ (Evaluation) สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องแล้วประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ว่า ผู้เขียนมีเป้าหมายอย่างไร อารมณ์ของเรื่องเป็นอย่างไร เจตคติของผู้เขียนเป็นอย่างไร เป็นต้น
4. ระดับความเข้าใจที่ทำให้เกิดทัศนคติ (Attitude) เกิดความซาบซึ้งเปลี่ยนแปลงความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดได้

Miller (1977) แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง ประกอบด้วยความสามารถในการตอบคำถามที่ผู้อ่านสามารถค้นพบได้จากเรื่องที่อ่าน
2. ระดับความเข้าใจแบบตีความหรือสรุปความเห็น เป็นการคิดที่แสดงออกด้วยการตีความ การหาข้อสรุป การขยายความและการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นตามมา
3. ระดับการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการประเมินหรือตัดสินสิ่งที่อ่านเกณฑ์ที่ผู้อ่านกำหนดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์เดิม
4. ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ เป็นการนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน เรียกว่าการอ่านประยุกต์ (applied reading) หรือการอ่านอย่างบูรณาการ (integrative reading)

ประมวลสารดังกล่าวข้างต้น พบว่า ระดับความเข้าใจในการอ่านมีหลายระดับ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และ การประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านอายุ ระดับชั้น ความรู้ พื้นฐาน และความพร้อมของผู้เรียน

2. การส่งเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับประถมศึกษา

2.1 จุดมุ่งหมายในการสอนอ่าน

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้ระบุจุดมุ่งหมายในการสอนอ่านให้แก่ผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ เพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 เพื่อให้มีทักษะในการอ่านในใจและอ่าน ออกเสียงได้ ถูกต้องชัดเจน มีความเข้าใจในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญ และตอบคำถามได้ รู้หลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการอ่าน และนำไปใช้ได้ มีนิสัยที่ดีในการอ่าน และรักการอ่าน
2. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน และสามารถนำไปใช้อ่านคำใหม่ๆ ได้ มีทักษะในการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญได้ ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และ การใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและความเพลิดเพลินในยามว่าง
3. ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน มีทักษะในการอ่านในใจ และอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็ว สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกจากเรื่องราวที่อ่านได้ สามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญ ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือ การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และการใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและความเพลิดเพลินในยามว่าง และรักการอ่านหนังสือ การใช้มุมหนังสือและการใช้ห้องสมุด

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดจุดมุ่งหมายการอ่านไว้ในสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 ดังนี้

สาระ : การอ่าน

มาตรฐาน : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ป. 4 – 6 :

1. สามารถอ่านได้คล่องแคล่ว รวดเร็วยิ่งขึ้น เข้าใจความหมายของคำ ส่วนวนโวหาร การบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจความหมายของถ้อยคำ ส่วนวน และเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน
2. สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความจากเรื่องที่อ่าน และใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยนำความรู้ ความคิด จากการอ่านไปใช้ แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธี จำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิดและความงดงามทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่านำไปใช้อ้างอิง เลือกอ่าน หนังสือและสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตาม จุดประสงค์อย่างกว้างขวาง มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

แนวทางการบูรณาการการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควบคู่ไปกับความรู้ หรือธรรมชาติของวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องสอนให้นักเรียนรู้หลักการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ ตลอดจน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม เช่น การมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความเป็นคนมีระเบียบ การรู้จักปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาไทย การอ่านบทกลอน โคลง ฉันท์ การนำความรู้จากการอ่านมาใช้ปฏิบัติตนและเสริมสร้างความก้าวหน้าในชีวิต

2.2 ขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ

ฉนิรัตน์ สุขโชติรัตน์ (2532) กำหนดระดับขั้นตอนการอ่านเพื่อความเข้าใจเป็น 4 ระดับ และจำแนกเป็นทักษะย่อยได้ ดังนี้

1. การอ่านตามตัวอักษร (Literal Reading) คือการอ่านที่ผู้อ่านทำความเข้าใจกับเนื้อหาสาระและความคิดที่ผู้เขียนเขียนออกมาโดยตรง

- 1.1 การชี้สรรพนามที่ใช้แทนคำนาม (Identifying Pronouns and their Antecedent)
- 1.2 การหาความเป็นจริงจากเรื่อง (Recognizing Facts)
- 1.3 การทำตามคำสั่ง (Following Directions)
- 1.4 การหาประโยคสำคัญ (Finding Topic Sentence)
- 1.5 การตั้งหัวข้อเรื่อง (Organizing Topic) และการเก็บใจความสำคัญ (Getting Main Ideas)
- 1.6 การเก็บรายละเอียดสำคัญ (Getting Important Details)
- 1.7 การเรียงลำดับเหตุการณ์ (Detecting the Sequences)
- 1.8 การเปรียบเทียบ (Making Comparisons and Contrasts)
- 1.9 การเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล (Understanding Cause and Effect Relationship)
- 1.10 การชี้อุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง (Identifying Character Traits)
2. การอ่านตีความ (Interpretative Reading) คือ การอ่านที่ผู้อ่านแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในข้อความที่ปรากฏอยู่ซึ่งผู้เขียนไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรง เพื่อประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนเขียนโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการอ่านตามตัวอักษร
- 2.1 การกล่าวสรุป (Drawing Conclusion)
- 2.2 การสรุปกฎ (Making Generalization)
- 2.3 การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า (Anticipating Outcomes)
- 2.4 การเข้าใจสำนวนภาษา (Inferring the Meaning of Figurative Language)
- 2.5 การตั้งหัวข้อเรื่อง (Organizing Topic) และการเก็บใจความสำคัญ (Getting Main Ideas)
- 2.6 การเก็บรายละเอียดสำคัญ (Getting Important Details)
- 2.7 การเรียงลำดับเหตุการณ์ (Detecting the Sequences)
- 2.8 การเปรียบเทียบ (Making Comparisons and Contrasts)
- 2.9 การเข้าใจความสัมพันธ์ของเหตุและผล (Understanding Cause and Effect Relationship)
- 2.10 การชี้อุปนิสัยของบุคคลในเรื่อง (Identifying Character Traits)
3. การอ่านโดยใช้วิจารณญาณ (Critical Reading) คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความสามารถในการพิจารณาตัดสิน เพื่อประเมินค่าสิ่งที่ผู้เขียนเขียนโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการอ่านตามตัวอักษร และการอ่านตีความ
- 3.1 การแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น (Differentiating Facts from Opinions)
- 3.2 การแยกเรื่องที่เป็นจริงกับเรื่องเพื่อฝัน (Distinguishing Reality from

Fantasy)

- 3.3 การหาเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง (Finding Relevant or Irrelevant Information)
- 3.4 การพิจารณาโฆษณาชวนเชื่อ (Detecting Propaganda)
- 3.5 การพิจารณาเหตุผลที่ทำให้ควรเชื่อ (Recognizing Fallacious Reasoning)
- 3.6 การพิจารณาความเหมาะสมและคุณค่า การยอมรับความคิด (Judging, Adequacy, Worth and Acceptability)
- 3.7 การชี้วัตถุประสงค์ของผู้แต่ง (Identifying Author's Purpose)
- 3.8 การแสดงความรู้สึกและการจับความรู้สึก (Ability to Express or Sense Feeling)

4. การอ่านขั้นนำไปใช้ (Application Reading) คือ การอ่านที่ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ และข้อคิดต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน ไปใช้กับสถานการณ์อื่นในการทำงานเดียวกันต่อไป

2.3 ความสนใจในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

ความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละวัยมีความสนใจที่แตกต่างกัน การเลือกเรื่องที่จะนำมาให้นักเรียนฝึกทักษะอ่านต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียน เพื่อจูงใจให้นักเรียนสนใจในการอ่าน ซึ่ง บันลือ พฤกษ์วัน (2534) ได้แบ่งช่วงความสนใจในการอ่านของเด็กออกเป็น 4 ช่วง คือ

1. วัยอนุบาลหรือวัยก่อนเข้าเรียน (3 – 6 ปี) วัยนี้ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีระยะ ความสนใจสั้น ชอบฟังคำพูดที่คล้องจอง และสนใจนิทานสั้นๆ เริ่มพูดคำและจำคำใหม่ๆ สนใจ ฝึกอ่านภาพจากสมุดภาพในเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว

2. วัยประถมศึกษาตอนต้น (ป.1 – 2) วัยนี้ถือการเล่นเป็นหลัก และมีช่วงความสนใจนานถึง 15 – 20 นาที สนใจเกี่ยวกับกิจกรรมประจำวัน ชีวิตจริงมากขึ้น และชอบนิทานที่สนุกสนาน ชวนเพื่อฝัน เรื่องราวที่อบอุ่นทำนองเทพนิยาย เรื่องชวนคิด และนิทานพื้นบ้าน

3. วัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 3 - 4) วัยนี้มีช่วงความสนใจนานถึง 30 – 40 นาที ความสนใจในการอ่านเริ่มขยายวงกว้างขึ้น สนใจนิทานสุภาษิต นิทานคำกลอนที่ให้คติสอนใจนิทานหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของสิ่งต่างๆ เรื่องราวที่ชวนคิด นิทานที่ตลกขบขัน แสดงความกล้าหาญผจญภัย และนิทานแฝงคุณธรรม

4. วัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5 - 6) วัยนี้มีช่วงความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ยาวนานถึง 50 – 60 นาทีหรือกว่านั้น เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมใกล้ตัว สนใจเรื่องราวเฉพาะอย่างแยกกันระหว่างเพศ หญิงสนใจเรื่องครอบครัว การเรียน ชายสนใจเรื่องเครื่องยนต์ กลไก เกษตรกรรม สนใจในการอ่านเรื่องหลายรส หลายประเภท เช่น หนังสือประเภทสารคดี การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติบุคคลสำคัญ วรรณคดี เรื่องสั้น บทกวี และหนังสือเรียงร้อยที่ให้น่าคิดต่างๆ การผจญภัยที่แสดงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว

2.4 ความสามารถในการอ่านกับระดับความยากของบทอ่าน

ความสามารถในการอ่านกับความยากง่ายของบทอ่านมาจากคำว่า “Readability” ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการอ่าน 2 อย่าง คือ ผู้อ่าน กับ สารที่ใช้อ่าน (บทอ่าน) ผู้อ่านที่อ่านแล้วเข้าใจตามวัตถุประสงค์ เรียกว่า มีความสามารถในการอ่านสูง ถ้าอ่านบทอ่านแล้วไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ เรียกว่า มีความสามารถในการอ่านต่ำ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537) สำหรับ ความยากง่ายของบทอ่าน ครูจะต้องวิเคราะห์ว่ามีความยากง่ายตรงกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่ ถ้าความยากหรือง่ายไม่ตรงกับความสามารถในการอ่านของนักเรียนควรปรับให้ตรงกับระดับ ความสามารถต่อไป

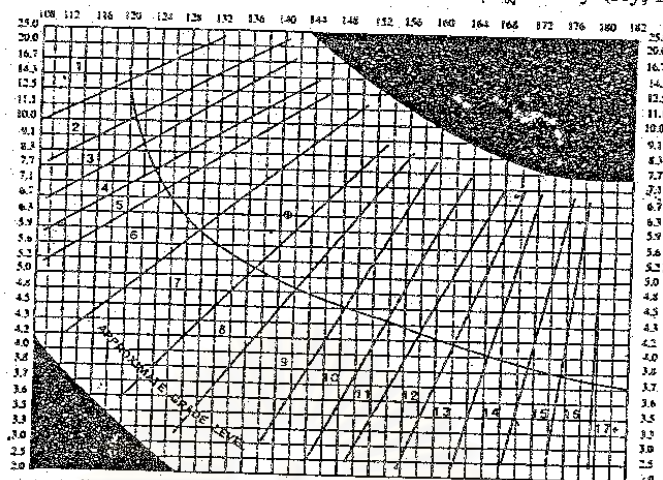
สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้เสนอวิธีการหาความยากง่ายของบทอ่านในระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยค และค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ ใน 100 คำ ตามทฤษฎีของ Fry (1977) เป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. เรื่องที่มีความยาว 3 - 5 หน้า ให้สุ่ม 3 ตอน คือ ตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของเรื่อง ตอนละ 100 คำ ถ้าเรื่องมีความยาวน้อยกว่านี้อาจลดลงโดยสุ่มเพียง 2 ตอน หรือถ้าเรื่องมีความยาวมากกว่า 5 หน้า ก็สุ่มข้อความมากตอนขึ้น สำหรับการนับคำ ชื่อเฉพาะ จำนวนเลข ตัวย่อ ปี จะนับเป็น 1 คำเสมอ
2. นับจำนวนประโยคใน 100 คำ หากมีเศษของจำนวนคำที่ไม่ถึง 1 ประโยคให้ทำเป็นเศษส่วนของประโยค หรือเป็นจุดทศนิยม
3. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยค โดยนำจำนวนประโยคของทั้งสามตอนมารวมกันแล้วหารด้วย 3 หรือหารด้วยจำนวนข้อความที่สุ่มไว้
4. นับจำนวนพยางค์ใน 100 คำของแต่ละข้อความ วิธีนับที่สะดวก คือ นับจำนวนพยางค์ของแต่ละบรรทัดแล้วเขียนไว้ท้ายบรรทัดของทุกบรรทัด แล้วจึงนำมารวมกันภายหลัง การนับจำนวนพยางค์ให้ถือเกณฑ์ตามเสียงที่เปล่งในแต่ละคำ
5. หาค่าเฉลี่ยของจำนวนพยางค์ ด้วยการนำจำนวนพยางค์ของทั้ง 3 ข้อความรวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อความที่สุ่ม คือ 3
6. นำค่าเฉลี่ยของจำนวนประโยคและพยางค์ไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry ตัดกันในจุดใด คือ ระดับความยากง่ายของเรื่องที่เหมาะสมกับระดับชั้นนั้น

แผนภูมิที่ 2 กราฟแสดงระดับความยากของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry (Fry, 1977)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 กราฟแสดงระดับความยากของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry (Fry, 1977)

การปรับสูตรของ Fry เพื่อใช้วัดความยากง่ายของหนังสือแบบเรียนภาษาไทย

ความแตกต่างของจำนวนพยางค์ในภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่มีค่าความหมาย เดียวกันเป็น ปัญหาที่ไม่สามารถนำกราฟของ Fry มาใช้ได้โดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับพยางค์ให้สามารถใช้กราฟของ Fry ได้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของจำนวนพยางค์ไทย - อังกฤษ โดยแปลคำต่อคำ เพื่อรักษาเนื้อเรื่องและจำนวนพยางค์ของคำให้มีความหมายตรงกัน จากนั้นจึงหาความยากง่ายโดยใช้หลักของ Fry ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลปรากฏว่าจำนวนประโยคไม่มีความแตกต่างกัน แต่ต่างกันในด้านของพยางค์ ซึ่ง พยางค์ทาง ภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพยางค์ในภาษาอังกฤษอยู่ประมาณ 5 ดังนั้น เมื่อได้ ค่าเฉลี่ยของ พยางค์ แล้ว ต้องนำ 5 ไปบวกกับค่าเฉลี่ยของพยางค์ที่ทำได้ แล้วนำค่าเฉลี่ยของประโยคและพยางค์ที่ปรับแล้วไปหาจุดตัดบนกราฟของ Fry เพื่อพิจารณาระดับความยากง่ายของบทอ่านว่าตรงกับ ชั้นเรียนใดต่อไป

ข้อควรระวังในการใช้กราฟของ Fry

การใช้สูตรของ Fry ไม่ว่าจะป็นหนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษ หรือการนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาไทย ผู้ใช้ควรเข้าใจว่าความยากง่ายที่ได้เป็นค่าโดยประมาณ ซึ่ง Fry ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สูตรของ Fry และ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ได้นำเสนอไว้ ดังนี้

1. ค่าความยากง่ายของหนังสือเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นค่าโดยประมาณที่อาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มข้อความ ถ้ากลุ่มหลายตอนค่าความยากง่ายจะมีความตรงมากกว่าการสุ่มจำนวนตอนที่น้อยกว่า ผู้วิเคราะห์ควรพิจารณาจากความยาวของเรื่อง และกลุ่มข้อความให้เหมาะสมกับความสั้นยาวของเรื่องนั้นๆ
2. ความแตกต่างของความยากง่ายของข้อความในเรื่องเดียวกันมักปรากฏให้เห็นเสมอ ข้อความบางตอนใช้ถ้อยคำที่ยุ้งยากมีหลายพยางค์ ในขณะที่ข้อความบางตอนใช้คำง่ายๆ การสุ่ม ข้อความที่มีความยากง่ายแตกต่างกันจะช่วยให้ผลของวิเคราะห์ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น
3. โดยทั่วไปในหนังสือแบบเรียน บทที่ 1 มักจะเป็นบทที่ยากที่สุดเพราะเป็นบทนำ

การใช้ถ้อยคำของประโยค และของข้อความมักยากกว่าตอนกลางและตอนท้ายของเรื่อง โดยเฉพาะในบทท้ายจะเป็นบทที่ง่ายที่สุด ดังนั้น ในการหาความยากง่ายของหนังสือแบบเรียน ควรหาของ แต่ละบทเพื่อเปรียบเทียบว่าแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

4. เนื้อเรื่องในบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาเฉพาะ ใช้ศัพท์ทางวิชาการมากมักจะหาความยากง่ายไม่ได้ ค่าเฉลี่ยของประโยคและพยางค์จึงไม่ปรากฏบนกราฟของ Fry

5. หลักการของ Fry ใช้วัดความยากง่ายของเรื่อง แต่ไม่สามารถใช้วัดเรื่องต่อไปนี้ได้

5.1 ความยากง่ายของคำประพันธ์ชนิดต่างๆ

5.2 ความหมายของคำ

5.3 โครงสร้างของหลักภาษา

5.4 น้ำเสียง ความรู้สึก และลีลาในการเขียนของผู้ประพันธ์

5.5 ประสบการณ์ และความสนใจของผู้อ่าน

ในการใช้กราฟของ Fry ผู้ใช้ควรศึกษาข้อจำกัดเพื่อประโยชน์ในการหาความยากง่ายของบทอ่านให้ใกล้เคียงกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้อ่านมากที่สุด

สรุปได้ว่า ความสนใจในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยและความสามารถในการอ่านกับความยากง่ายของบทอ่านของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกเรื่องที่จะนำมาให้นักเรียนอ่านให้เหมาะสมกับวัย ระดับการศึกษาของนักเรียน เพื่อจูงใจให้ นักเรียนสนใจในการอ่าน และสามารถส่งเสริมการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยให้ได้ผลดีด้วย

3. ทฤษฎีและหลักการสอนตามแนวคิดสามศร

3.1 ทฤษฎีสามศร (A Triarchic Theory of Human Intelligence)

Sternberg (1985) ได้เสนอทฤษฎีสามศรหรือทฤษฎีสติปัญญาของสเติร์นเบิร์ก ซึ่งเป็นทฤษฎีแนวใหม่ที่เน้นกระบวนการความสามารถทางสมองมากกว่าองค์ประกอบด้านความสามารถทางสมอง โดยเชื่อว่า สติปัญญา ประกอบด้วยความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถทางภาษา และความสามารถทางสังคม โดยมีทฤษฎีย่อยอธิบายความสามารถทางสติปัญญา 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential Subtheory) ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory) ซึ่งทฤษฎีแต่ละทฤษฎีได้ แบ่งย่อยลงไปในลักษณะต่อเนื่องได้อีก ดังแสดงใน แผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 โครงสร้างทฤษฎีสามสร (Sternberg, 1985)

ทฤษฎีสามสร

(A Triarchic Theory of Human Intelligence)

โครงสร้างทฤษฎีสามสรข้างต้น อธิบายได้ว่า ในทฤษฎีย่อยด้านการคิด จะกล่าวถึง สติปัญญาที่เป็นกระบวนการทางสมองซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหา แบ่งย่อยเป็น องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Metacomponent) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge – Acquisition Component) ส่วนทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์เป็นการอธิบายสติปัญญาในรูปแบบ

การเรียนรู้และการแก้ปัญหาในประสบการณ์ต่างๆ 2 ลักษณะ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ (Ability to Deal with Novelty) และความสามารถในการประมวลผลข้อมูล (Ability to Automate Processing) สำหรับทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญากับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เผชิญอยู่ (Adaptation) การเลือก สิ่งแวดล้อมใหม่ที่ดีที่สุด (Selection) และการปรับสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีความเหมาะสมต่อทักษะความสนใจและให้เกิดคุณค่ามากที่สุด (Shaping)

ทฤษฎีย่อยด้านการคิด (Componential Subtheory)

ทฤษฎีย่อยด้านการคิด เป็นกระบวนการทางสมองที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการแก้ปัญหา ซึ่ง Sternberg (1985) พบว่า ทฤษฎีย่อยด้านการคิด เป็นกระบวนการในการประมวลผลข้อมูล เบื้องต้นของสมองที่กระทำต่อโครงสร้างของสิ่งของหรือสัญลักษณ์ต่างๆ โดยทฤษฎีย่อยด้านการคิดจะเป็นตัวส่งผ่านข้อมูลจากสิ่งที่ได้รับเข้ามาเป็นมโนทัศน์ทางสมอง จากมโนทัศน์ทางสมองหนึ่งไปสู่มโนทัศน์ทางสมองอื่น และเป็น การส่งผ่านจากมโนทัศน์ทางสมองไปสู่การแสดงออกที่ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละกลุ่ม รูปแบบมโนทัศน์ โครงสร้างทางสมองอาจเป็นรูปภาพ (Pictural Image) ชุดของประพจน์ (Set of Proposotion) ฯลฯ รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านการคิด

(Problem-Solving Strategy)	การประยุกต์
การกำหนดโครงสร้างการคิด	(Application)
(Mental Representation)	การเปรียบเทียบทางเลือก
การกำหนดแหล่งทรัพยากร	(Comparing)
(Allocation of Resources)	การตอบสนอง
การควบคุมการแก้ปัญหา	(Response)
(Monitoring Problem Solving)	
การประเมินการแก้ปัญหา	
(Evaluation Problem Solving)	

ทฤษฎีย่อยด้านการคิดสามารถแบ่งรูปแบบตามหน้าที่พื้นฐานได้ 3 ลักษณะ คือ องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Metacomponent) องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) และองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge – Acquisition Component) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีหน้าที่ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง (Metacomponent) เป็นกระบวนการคิดสั่งการที่ใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยออกคำสั่งไปยังองค์ประกอบทาง ความสามารถด้านต่างๆ ว่าควรทำอะไร แล้วติดตามผล (Feedback) จากองค์ประกอบทาง ความสามารถด้านอื่นๆ ว่ามีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง และรับผิดชอบในการตัดสินใจว่าควรทำอะไรกับงานหรือปัญหานั้นๆ หรือตัดสินใจการแก้ปัญหาไปนั้นดำเนินไปได้อย่างถูกต้องหรือไม่ กระบวนการทำงานขององค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูง Sternberg (1985, 1999) ได้ แบ่งเป็นขั้นตอนย่อยๆ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การระบุปัญหา (Problem Identification) เพื่อกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง การแก้ปัญหาที่ดีควรระบุสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงให้ได้ก่อน

1.2 การนิยามปัญหา (Definition of Problem) เมื่อทราบปัญหาแล้วจำเป็นต้องนิยามปัญหานั้นๆ ว่าคืออะไร จะได้แก้ปัญหาได้ไม่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง และทำให้มีโอกาสแก้ปัญหาได้สำเร็จมากขึ้น

1.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา (Constructing a Strategy for Problem - Solving) เป็นการวางแผนกลวิธีต่างๆ ด้วยการสังเคราะห์และวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อนให้เกิดขึ้นขั้นตอน ได้แก่ การคิดเอกนัย คือ คิดหาวิธีการที่หลากหลาย และการคิดเอกนัย คือ การเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ในสถานการณ์หนึ่งๆ

1.4 การกำหนดโครงสร้างการคิด (Organizing Information about a Problem) เป็นการจัดระเบียบข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จ หรือสร้างภาพในใจเพื่อช่วยในการกำหนดขั้นตอนในการแก้ปัญหาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5 การกำหนดแหล่งทรัพยากร (Allocation of Resources) คนส่วนใหญ่จะเผชิญหน้ากับปัญหาโดยอยู่ในขอบเขตของทรัพยากรที่จำกัดในด้านต่างๆ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ เครื่องมือ ความสามารถ เป็นต้น อีกทั้งการแก้ปัญหาแต่ละปัญหาต้องใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ในปริมาณที่แตกต่างกัน ดังนั้นประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรจึงขึ้นอยู่กับความรู้และ ความชำนาญของแต่ละบุคคลด้วย

1.6 การควบคุมการแก้ปัญหา (Monitoring Problem Solving) การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและควบคุมกระบวนการแก้ปัญหาย่อยตลอดเวลา เพื่อให้ รู้แน่ชัดว่าขั้นตอนต่างๆ ดำเนินไปอย่างถูกต้องและนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ เพราะหากพบข้อบกพร่องเกิดขึ้น การควบคุมการแก้ปัญหาจะช่วยให้แก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที

1.7 การประเมินการแก้ปัญหา (Evaluation Problem Solving) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังการแก้ปัญหาสิ้นสุดลง เพื่อประเมินความสำเร็จและทบทวนการทำงานในขั้นตอนต่างๆ บางครั้งการประเมินผลการแก้ปัญหาก็ทำให้ต้องตระหนักถึงปัญหาใหม่ หรือกลวิธีใหม่ที่จะนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการแก้ปัญหา ในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Performance Component) เป็นกระบวนการที่ลงมือใช้กลวิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหา โดยองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงเป็นการตัดสินใจและควบคุมว่าต้องทำอะไร องค์ประกอบด้านการปฏิบัติเป็นการลงมือกระทำจริงๆ ดังนั้นองค์ประกอบด้านการคิดขั้นสูงและองค์ประกอบด้านการปฏิบัติจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป เพราะในการแก้ปัญหาก็จะใช้องค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งนั้น ไม่เพียงพอ เพราะหากคิดเป็นแต่ไม่ลงมือปฏิบัติงานก็ไม่สำเร็จลุล่วงได้ เช่นเดียวกันการปฏิบัติที่ขาดการคิด ไตร่ตรองย่อมเป็นการแก้ปัญหาคาดประสิทธิภาพ องค์ประกอบด้านการปฏิบัติประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการคิดย่อยๆ ที่สำคัญ ได้แก่

2.1 การเข้ารหัส (Encoding Components) เป็นกระบวนการรับรู้สิ่งเร้าและ เก็บข้อมูลที่ได้ รับใหม่ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงคุณภาพและปริมาณของการเข้ารหัสเป็นปัจจัยที่สำคัญของการพัฒนาสติปัญญา โดยพบว่าคุณภาพและปริมาณของการเข้ารหัสจะค่อยๆ ลดลงตามอายุที่ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีการใช้โครงสร้างข้อมูลต่างๆ บ่อยมากขึ้นในลักษณะที่ซับซ้อนขึ้น

2.2 การรวมและการเปรียบเทียบ (Combination and Comparison Components) เป็นกระบวนการที่รวมหรือเปรียบเทียบข้อมูลที่รับมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา

2.3 การตอบสนอง (Response components) เป็นกระบวนการที่แสดงถึง กระบวนการคิดปฏิบัติการในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาจากค่าของเวลาในการตอบสนอง

3. องค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ (Knowledge - Acquisition Components) เป็นกระบวนการ ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการคิด 3 ประการ คือ

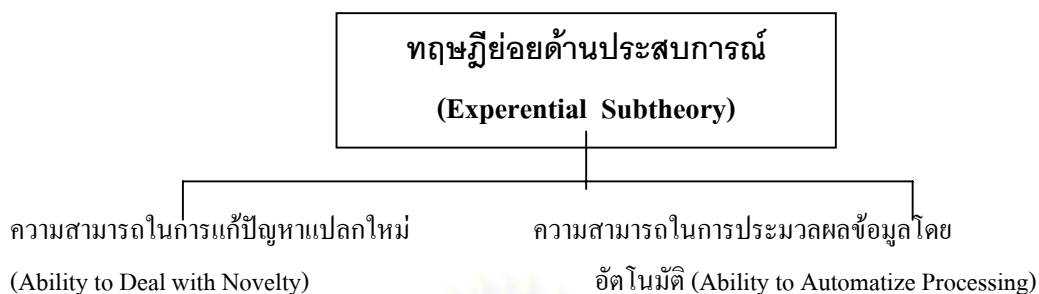
3.1 การเลือกเข้ารหัส (Selective Encoding) เป็นการเลือกรับและบันทึกข้อมูลที่เข้ามาใหม่ เฉพาะข้อมูลที่ตรงประเด็นในการแก้ปัญหา

3.2 การเลือกเปรียบเทียบข้อมูล (Selective Combination) เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกับข้อมูลเก่าที่มีอยู่

3.3 การเลือกรวมข้อมูล (Selective Comparison) เป็นกระบวนการในการรวม ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้ารหัสไปแล้ว มาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์

ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory)

แผนภูมิที่ 5 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์

Sternberg (1985) กล่าวถึง สถิติปัญญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อทำหน้าที่ใน 2 ลักษณะ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ (Ability to Deal with Novelty) และความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Ability to Automatize Processing) รายละเอียดมีดังนี้

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่ (Ability to Deal with Novelty) เป็นการพิจารณาความสามารถทางสติปัญญาเมื่อบุคคลสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาหรือเอาชนะปัญหาที่เป็นประสบการณ์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือบุคคลเกิดการเรียนรู้ในมโนทัศน์ใหม่ ซึ่ง ความสามารถในการแก้ปัญหาแปลกใหม่มี 2 กระบวนการ คือ

1.1 ความเข้าใจในปัญหา (Comprehension of the Task) คือ การที่บุคคลพบกับปัญหาที่แปลกใหม่ แล้วเผชิญหน้ากับปัญหาด้วยการพยายามเรียนรู้และทำความเข้าใจกับปัญหานั้น

1.2 การดำเนินการแก้ปัญหาตามความเข้าใจ (Acting Upon One's Comprehension of the Task) คือ การที่บุคคลพบปัญหาแปลกใหม่และทำความเข้าใจกับปัญหานั้นแล้วลงมือแก้ปัญหาตามความเข้าใจที่มีอยู่

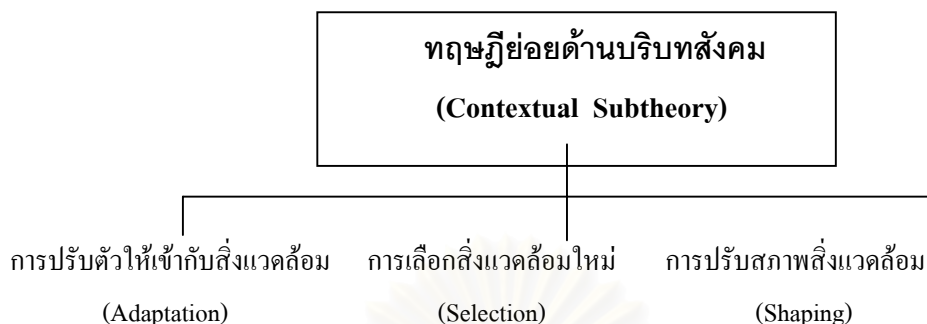
2. ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ (Ability to Automatize Processing) เป็นความสามารถที่บุคคลสามารถคิดและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคคลมีการประมวลผลข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ

2.1 การประมวลผลข้อมูลที่จำกัด (Controlled Processing) เป็นการประมวลผลที่ค่อนข้างช้า เป็นไปตามลำดับขั้น ใช้ความพยายามมาก อยู่ในขอบเขตจำกัดของความจำระยะสั้น ต้องการการฝึกฝนน้อย

2.2 ความคล่องในการประมวลผลข้อมูล (Automatization) ประเมินผลข้อมูลได้ค่อนข้างเร็ว ประมวลผลได้ครั้งละหลายกระบวนการ ใช้ความพยายามน้อย ไม่มีข้อจำกัดเนื่องจากความจำระยะสั้น ส่วนใหญ่กระทำที่ระดับจิตใต้สำนึก ต้องการการฝึกฝนเพื่อพัฒนามาก และบุคคลที่มีความคล่องในการประมวลผลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้มีพลังสมองเหลือใน การให้ความสนใจกับข้อมูลที่ได้รับมา

ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Subtheory)

แผนภูมิที่ 6 โครงสร้างทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม

Sternberg (1985) อธิบายว่า ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม เป็นการประยุกต์ใช้สติปัญญาในด้านต่างๆ ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันในบริบทของโลกแห่งความเป็นจริง (Real – World Contexts) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ 3 ประการ ดังนี้

1. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเป็นครั้งแรก แล้วพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตนสามารถดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อมนั้นได้อย่างราบรื่น
2. การเลือกสิ่งแวดล้อมใหม่ (Selection) เป็นกระบวนการที่บุคคลตัดสินใจเลือกสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เหมาะสมกับตนเอง เนื่องจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือปรับแต่งสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับตนเองได้
3. การปรับสภาพสิ่งแวดล้อม (Shaping) เป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามปรับแต่งสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของตนเอง เมื่อได้เผชิญกับสิ่งแวดล้อมในระยะหนึ่งแล้วแต่ไม่สามารถแสวงหาทางเลือกอื่นได้

สรุปได้ว่าทฤษฎีย่อยทั้ง 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีย่อยด้านการคิดขั้นสูง ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการอธิบายทฤษฎีสามสร ว่า ต่างส่งผลต่อการทำงานของสติปัญญาอย่างอิสระ แต่ทั้งสามทฤษฎีก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับสูง ซึ่งในการแก้ปัญหาและดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่สามารถขาด องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้

3.2 หลักการสอนตามแนวคิดทฤษฎีสามสร

ทฤษฎีสามสรได้แยกแยะกระบวนการทางสติปัญญา ออกเป็น 3 ทฤษฎีย่อย คือ ทฤษฎีย่อยด้านการคิด ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม ซึ่งความแตกต่างระหว่างทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์และทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคมจะใช้ทฤษฎีย่อยด้านการคิดเป็นตัวเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างสัมพันธ์กัน ดังนั้นสเตรนเบิร์กจึงใช้ทฤษฎีสามสร ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจในการทำความเข้าใจความ

สามารถและสมรรถภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์มาเป็นทฤษฎีพื้นฐานในการศึกษาเพิ่มเติมถึงความสามารถของบุคคลที่มีผลให้ประสบความสำเร็จ และบรรลุถึงเป้าหมายสำคัญในชีวิตซึ่ง สเติร์นเบอร์ก เรียกว่า สติปัญญาแห่งความสำเร็จ (Successful Intelligence) ประกอบด้วย ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) ความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) และความสามารถทางการคิดประยุกต์ใช้ (Practical Abilities) โดย Sternberg (1994) ได้เสนอรายละเอียดไว้ ดังนี้คือ

1. ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) เป็นความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่บุคคลสามารถเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง วิเคราะห์ ประเมินค่า วิจารณ์ ตัดสินใจ และอธิบาย โดยมีเหตุผลประกอบ ซึ่งความสามารถในการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านการคิด โดยแบ่งการคิดวิเคราะห์เป็นกิจกรรมการคิดย่อยๆ ได้แก่

1.1 การวิเคราะห์ทางภาษา (Analytical Verbal) เป็นความสามารถในการให้ความหมายของคำใหม่โดยพิจารณาจากบริบทและประโยคที่กำหนดให้

1.2 การวิเคราะห์ทางปริมาณ (Analytical Quantitative) เป็นความสามารถในการพิจารณาจำนวนหรือตัวเลขตัวต่อไปจากอนุกรมตัวเลขที่กำหนดให้

1.3 การวิเคราะห์ทางรูปภาพ (Analytical Figural) หรือมิติสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการพิจารณาภาพต่อไปจากภาพที่กำหนดให้

1.4 การวิเคราะห์ทางการแก้ปัญหา (Analytical Problem) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของสิ่งที่กำหนดให้อย่างมีเหตุผล

2. ความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) เป็นความสามารถในการสร้างสรรค์ การประดิษฐ์ การจินตนาการ การออกแบบ และการคาดคะเน ซึ่งเป็นความคิดที่แปลกใหม่ไปจากสิ่งเดิมที่มีอยู่ ความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์สอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ โดยแบ่งความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

2.1 การคิดสร้างสรรค์ทางภาษา (Creative Verbal) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการอุปมา อุปมัยทางภาษาที่มีความแปลกใหม่ 'ไม่เป็นจริง

2.2 การคิดสร้างสรรค์ทางปริมาณ (Creative Quantitative) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการจัดกระทำทางจำนวน โดยใช้สัญลักษณ์ที่แปลกใหม่ และบุคคลต้องใช้สัญลักษณ์ใหม่ร่วมกับจำนวนที่มีอยู่เดิมได้ถูกต้อง

2.3 การคิดสร้างสรรค์ทางรูปภาพ (Creative Figural) เป็นความสามารถเกี่ยวกับการพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของรูปภาพ โดยสามารถบอกภาพใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของภาพที่กำหนดให้ได้

2.4 การคิดสร้างสรรค์ทางการแก้ปัญหา (Creative Problem) เป็นความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ขึ้นมาเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้น

3. ความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ (Practical Abilities) เป็นความสามารถของบุคคลที่กำหนดแนวการปฏิบัติ เพื่อให้บุคคลสามารถประสบความสำเร็จได้ในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ

เรียน การทำงาน รวมถึงความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อม การเลือกสิ่งแวดล้อมใหม่ และการปรับสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม โดยแบ่งการประยุกต์ใช้ในแนวทางต่อไปนี้

- 3.1 การคิดประยุกต์ใช้ทางภาษา (Practical Verbal) เป็นความสามารถในการใช้เหตุผลสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้งใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา
- 3.2 การคิดประยุกต์ใช้ทางปริมาณ (Practical Quantitative) เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
- 3.3 การคิดประยุกต์ใช้ทางรูปภาพ (Practical Figural) เป็นความสามารถในการใช้เส้นทางของสถานที่ที่มีอยู่ในแผนที่หรือแผนผัง และตอบคำถามเกี่ยวกับการเดินทางไปยังจุดหมายที่ต้องการในแผนที่นั้น
- 3.4 การคิดประยุกต์ใช้ทางการแก้ปัญหา (Practical Problem) เป็นความสามารถในการระบุปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน และสามารถอธิบายแนวทางในการแก้ปัญหานั้นได้

การดำเนินชีวิตประจำวันจำเป็นต้องใช้ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ การคิด สร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ อย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตลอดเวลา ดังนั้นหากบุคคลใดมีความสามารถในการใช้ทักษะการคิดทั้งสามด้านนี้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลนั้นย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตเช่นกัน

Sternberg (1997) อธิบายว่าระบบการศึกษาในปัจจุบันมีขอบเขตที่กว้างขวางแต่เป็นระบบปิด กล่าวคือนักเรียนจะได้รับการทดสอบและประเมินความสามารถเพียง 2 ลักษณะเท่านั้น คือ ความสามารถในการจำ (Ability to Memorize Information) และความสามารถในด้าน การวิเคราะห์ (Ability to Analyze Information) ซึ่งครูมักจะประเมินนักเรียนที่มีความสามารถ ทั้งสองด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางและต่ำว่าเป็นเด็กที่เรียนอ่อน ไร้ซึ่งความสามารถ ทั้งๆ ที่ สภาพเป็นจริงแล้วนักเรียนเหล่านี้อาจมีความสามารถด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถด้านการคิด สร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ เป็นต้น ซึ่งความสามารถด้านการคิด สร้างสรรค์และความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้ยังไม่ได้รับความเอาใจใส่หรือความสนใจเท่าที่ควร เพราะระบบการศึกษามักคัดเลือกเด็กจากความสามารถด้านการจำและการคิดวิเคราะห์เท่านั้น โดยมี ความเชื่อว่า แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายนี้สามารถทำนายความสำเร็จ ด้านการศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล ดังนั้นนักเรียนที่มีความสามารถในการจำและความสามารถในการวิเคราะห์อยู่ในระดับสูงจึงได้คะแนนดี ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์หรือการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ถ้านำไปเชื่อมโยงสัมพันธ์เข้ากับชีวิตของตนก็จะ ได้คะแนนต่ำจากการประเมินผลการเรียน ดังนั้น Sternberg (1998) จึงเสนอหลักการ 12 ประการ เพื่อเป็นแนวทางในการนำทฤษฎีสามสรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถทางการคิดในลักษณะต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพขึ้น ดังนี้

1. เป้าหมายของการสอน คือ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีการจัดระบบความคิดที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถระลึกถึงข้อมูลหรือความรู้ต่างๆ ได้ง่ายเมื่อต้องการ เนื่องจากครูจำเป็นต้องสอนเนื้อหาซึ่งเป็นองค์ความรู้ก่อน เพราะความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของการคิดในระดับสูง ต่อไป ดังนั้นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียน

จดจำ และสามารถนำความรู้ต่างๆ มาใช้ได้เมื่อต้องการ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) คิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) และคิดประยุกต์ใช้ (Practical Thinking) ซึ่งต่างจากการสอนในแบบเดิมที่อาจทำให้นักเรียนรับรู้แล้วแต่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้

2. การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีสามสร ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความหมายผ่านกระบวนการคิด ซึ่งมีประสิทธิภาพกว่าการท่องจำ ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ได้กับ การสอนทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น โดยมีแนวทางการสอน ดังนี้

2.1 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ (Analyze) การเปรียบเทียบ (Compare and Contrast) การประเมิน (Evaluate) และการอธิบาย (Explain)

2.2 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Create) ออกแบบ (Design) จินตนาการ (Imagine) สมมติ (Suppose)

2.3 การสอนเพื่อพัฒนาการคิดประยุกต์ใช้ (Practical Thinking) หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ความรู้ (Use) การประยุกต์ความรู้ (Apply) และการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง (Implement)

3. การประเมินผลครอบคลุมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ นอกเหนือไปจากการประเมินความสามารถด้านการจำ ดังนั้นครูต้องใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเองได้ว่าเรียนรู้อะไรไปบ้าง

4. การสอนและการประเมินผล ควรช่วยให้นักเรียนสามารถระบุได้ว่าตนเองมีความสามารถด้านใดที่เป็นจุดเด่น ซึ่งครูควรส่งเสริมความสามารถในด้านนั้นของเขาอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนควบคู่ไปกับการเรียนรู้ด้วย

5. การสอนและการประเมินผลควรช่วยให้นักเรียนได้สำรวจ ตรวจสอบ และแก้ไข จุดบกพร่องของตน โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น สอนโดยเน้นการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ แม้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ได้ดีในรูปแบบที่แตกต่างกัน แต่การที่ผู้เรียนเรียนรู้ในรูปแบบที่ตนไม่ถนัดเท่ากับเป็นการช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะและความสามารถในด้านอื่นๆ ด้วย

6. การสอนและการประเมินผล ควรพัฒนาความสามารถในการใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ซึ่งใช้ในการแก้ปัญหาโดยมีขั้นตอน คือ การระบุปัญหา การจำกัดความปัญหา การสร้างกลวิธีในการแก้ปัญหา และการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา การจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ในการแก้ปัญหา การตรวจสอบการแก้ปัญหา และการประเมินผลการแก้ปัญหา

7. การสอนควรครอบคลุมถึงการนำความรู้ไปใช้ในโอกาสที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านการปฏิบัติ ได้แก่ การเข้ารหัส การอนุมาน การสร้างแผนผัง การประยุกต์ การเปรียบเทียบความหลากหลาย และการตอบสนอง

8. การสอนควรครอบคลุมการนำความรู้ไปใช้ในโอกาสที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านการแสวงหาความรู้ ได้แก่ การเลือกเข้ารหัส การเลือกเปรียบเทียบ และการเลือกรวมข้อมูล

9. การสอนและการประเมินผล ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างภาพในใจ และก่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้นใน รูปแบบของการใช้ภาษา ปริมาณ รูปภาพ เช่นเดียวกับการรับข้อมูลโดยอาศัยการดู การฟัง และการส่งข้อมูลโดยอาศัยการเขียนหรือการพูด

10. การสอนที่ดีควรคำนึงถึงความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งใหม่และความแตกต่างของความสามารถในการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่ง ความแปลกใหม่ของเนื้อหาในระดับที่เหมาะสมช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดและ การเสริมสร้างความคล่องแคล่วในการประมวลผลข้อมูลจนผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการประมวลผลข้อมูลอัตโนมัติขึ้น

11. การสอนควรช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ปรับแต่งสิ่งแวดล้อม และเลือกสิ่งแวดล้อม โดยการจัดโปรแกรมพัฒนาการคิดต้องคำนึงถึงบริบทของสังคมที่ผู้เรียนอาศัยอยู่และพบในชีวิตจริง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดประยุกต์ใช้

12. การสอนและการประเมินผลที่ดี ควรมองภาพรวมของความสามารถทางสติปัญญามากกว่าการแบ่งแยกเป็นแต่ละองค์ประกอบย่อย เนื่องจากองค์ประกอบทุกส่วนทำงานร่วมกันในการประมวลผลข้อมูล ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะทุกด้านร่วมกัน เพราะนอกจากจะได้ความรู้แล้ว การประสานงานของกระบวนการคิดด้านต่างๆ ยังช่วยให้นักเรียนตระหนักว่าเขาสามารถนำความรู้ไปใช้เมื่อไร อย่างไร และที่ใด

3.3 รูปแบบการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีสามศร

การพัฒนาารูปแบบการสอนอ่านตามแนวทฤษฎีสามศร

Sternberg (1994, 1996 และ 1997) เสนอว่าการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ และรายวิชาต่างๆ นั้นควรครอบคลุมความสามารถทั้ง 4 ด้าน คือ

1. การจำ (Memory) หรือการระลึกข้อมูล (Recall) คือ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ได้

2. การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) คือ นักเรียนสามารถเปรียบเทียบ แยกแยะ ประเมิน ตัดสินใจได้

3. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ นักเรียนสามารถประดิษฐ์ คิดค้น สมมติจินตนาการ และออกแบบสิ่งใหม่ๆ ได้

4. การคิดประยุกต์ใช้ (Practical Thinking) คือ นักเรียนสามารถปฏิบัติ ประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริง แสดงขั้นตอนต่างๆ ของการปฏิบัติได้

Sternberg (1997) เสนอตัวอย่างการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถทั้ง 4 ด้าน ในรายวิชาต่างๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสอนเพื่อพัฒนาทักษะการจำ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ (Sternberg, 1997)

ชนิดของทักษะ			
การจำ	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดประยุกต์ใช้
ภาษาศาสตร์ บอกลักษณะ อาการนาม	เปรียบเทียบหน้าที่ของ คำอาการนามและหน้าที่ ของคำวิเศษณ์	แต่งประโยคโดยใช้คำ อาการนาม	ค้นหาอาการนามใน หนังสือพิมพ์ หรือ นิตยสาร อธิบายวิธีใช้คำ อาการ นาม
คณิตศาสตร์ จำสูตรคณิตศาสตร์ได้ เช่น ระยะทาง = อัตราความเร็วxเวลา	แก้โจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์โดยใช้สูตร ดังกล่าวได้	สร้างโจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์โดยใช้สูตร ดังกล่าวได้	แสดงการใช้สูตร ดังกล่าวในการประมาณ ระยะทางระหว่างเมืองที่ ตนอยู่ไปอีกเมืองหนึ่งได้
สังคมศึกษา จำสาเหตุที่นำไปสู่ สงครามกลางเมืองใน สหรัฐอเมริกาได้	เปรียบเทียบความเหมือน ความแตกต่างและ ประเพณีความ ขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ผู้สนับสนุนและ ผู้คัดค้าน	เขียนเรียงความเกี่ยวกับ ทัศนะของทหารหรือ ฝ่ายค้านในระหว่าง สงครามกลางเมือง	อภิปรายเสนอความคิด เห็นเกี่ยวกับสงคราม กลางเมืองในปัจจุบัน เสนอแนะขั้นตอน 3 ขั้น ที่สร้างขึ้นเพื่อลดภาวะ การคิดเชื่อจากแบคทีเรีย
วิทยาศาสตร์ จำชื่อแบคทีเรียได้	วิเคราะห์การนำระบบ ภูมิคุ้มกันมาใช้ป้องกัน ภาวะติดเชื้อจาก แบคทีเรีย	เสนอแนะวิธีเพิ่ม ภูมิคุ้มกันแบคทีเรียโดย ใช้ยาปฏิชีวนะ	

ดังนั้นหากครูนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาทั้ง 4 ด้านของนักเรียนไป
พร้อมๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการสอนก็จะหลากหลายและเกิดความสอดคล้องกันระหว่างรูปแบบการ
สอน การประเมินผล และความสามารถของนักเรียน นอกจากนี้ยังเป็น การตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่าง
บุคคล เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนต้องพบกับรูปแบบ การสอน และกิจกรรมทั้งที่ตนมีความถนัดและไม่มีความ
ถนัด จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างท้าทายมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถทั้งด้านที่เป็นจุดเด่น
ของตนเอง และ ในขณะเดียวกันก็ช่วยแก้ไขความสามารถในด้านที่บกพร่องให้ดีขึ้นได้

ด้วยเหตุนี้เองในปี ค.ศ. 1993 Sternberg และคณะ (Sternberg, Torff, and Grigorengo; 1998) ได้ศึกษา
วิจัยการนำทฤษฎีสามสรไปใช้พัฒนาโปรแกรมการสอนสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษา เกรด 8 และนัก
เรียนประถมศึกษา เกรด 3 ในการเรียนภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยเยล (Yale University) โดยมีเป้าหมายเพื่อ
พัฒนาการสอนตามแนวทฤษฎีสามสรซึ่งบูรณาการเข้ากับ หลักสูตรปกติ จากพื้นฐานทางทฤษฎีสามสรที่เชื่อว่า

ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการคิด 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ ดังนั้นในการศึกษานี้จึงได้แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม เพื่อจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ 1 เน้นความสามารถด้านการจำ กลุ่มที่ 2 เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และกลุ่มที่ 3 เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ภายหลังจากการสอนได้ประเมินใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินความสามารถด้านการจำโดยใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ซึ่งเหมือนกับการทดสอบในหลักสูตรปกติ และการประเมินความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้จากการทำงานกิจกรรมต่างๆ และประเมินจากการแสดงออก รวมทั้งการรายงานตนเองของนักเรียนเกรด 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามทฤษฎีสามสรสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการคิดได้อย่างเต็มที่

ในปีเดียวกันนี้เอง Sternberg และคณะ (Sternberg, Grigorengo, and Jarvin 2001) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำทฤษฎีสามสรไปใช้ในโปรแกรมการอ่านขั้นพื้นฐานของนักเรียน เกรด 5 ในโรงเรียนขนาดกลาง โดยใช้ชื่อโปรแกรมว่า Light Up the Sky โปรแกรมนี้ประกอบด้วย เนื้อเรื่องที่นำเสนอ จำนวน 6 เรื่อง โดยเลือกเรื่องมา 2 เรื่อง เพื่อใช้ในการทดสอบก่อนเรียน (pre – test) อีก 2 เรื่องนำมาสัมพันธ์กับการสอนตามทฤษฎีสามสร และอีก 2 เรื่องสำหรับ การทดสอบหลังเรียน (post – test) โดยส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจจาก การพัฒนาการให้การบ้าน การสะกดคำศัพท์ การประเมินความเข้าใจในการอ่าน และคำแนะนำของครูซึ่งเป็นการสอนทักษะทางศิลปะภาษาแบบเดิมแต่พัฒนาโดยใช้การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ พบว่านักเรียนมีความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และในปี ค.ศ. 2001 Sternberg ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ของ นักเรียนเกรด 1 - 4 ด้วยการปรับปรุง พัฒนาสติปัญญาโดยใช้ทฤษฎีสามสร ซึ่งประกอบด้วยทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดประยุกต์ใช้ ดำเนินการวิจัยโดยจัดเป็น โปรแกรมการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ใช้ตัวอย่างประชากร 27 โรงเรียน แบ่งตามลำดับที่ตั้งของโรงเรียน คือ เขตชนบท เขตชานเมือง และเขตเมือง ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันเป็นประชากรนักเรียน และประเมินกลุ่มตัวอย่างจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนสอนและหลังสอน ใช้ระยะเวลาในการวิจัย 48 เดือน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ทั้งนี้ นักเรียนสามารถพัฒนาสติปัญญาและการคิดได้ เนื่องจากการสอนโดยใช้รูปแบบ การสอนไตรอาร์คิก ทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยอาศัยการเข้ารหัสข้อมูลได้ใน 3 ลักษณะ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ซึ่งการเข้ารหัสข้อมูลด้วยวิธีการที่ หลากหลายทำให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ควบคู่กับการคิด อีกทั้งการสอนตามทฤษฎีสามสรช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบตนเอง และพัฒนาความสามารถทางการคิดในด้านที่เป็นจุดเด่น และแก้ไขปรับปรุง การคิดด้านที่เป็นจุดอ่อนเมื่อต้องเผชิญกับกิจกรรมที่ตนไม่ถนัดนั่นเอง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

รพินทร์ ฉายวิมล (2536) ศึกษารูปแบบการพัฒนาความสามารถทางการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงอุปมา-อุปมัยด้านภาษา ตามแนวทฤษฎีของสเติร์นเบอร์ก (ทฤษฎีสามสร) โดยใช้ตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 84 คน และดำเนินการทดลองโดยแบ่ง นักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ฝึกองค์ประกอบการคิดขั้นสูง กลุ่มที่ 2 ฝึกองค์ประกอบการคิดแสวงหาความรู้ กลุ่มที่ 3 ฝึกองค์ประกอบการคิดปฏิบัติการ และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบวัดความสามารถทางการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงอุปมา-อุปมัยด้านภาษาด้วยรูปภาพ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ฝึกด้วยองค์ประกอบการคิดทั้ง 3 รูปแบบ และกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงอุปมา-อุปมัยด้านภาษาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2538) ศึกษาการตรวจสอบความเที่ยงของผลการวัดสติปัญญาตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,251 คน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบวัดสติปัญญาตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก จำนวน 3 ฉบับ ตามทฤษฎีย่อย คือ ฉบับที่ 1 วัดองค์ประกอบด้านความคิด ฉบับที่ 2 วัดองค์ประกอบย่อยด้านประสบการณ์ และฉบับที่ 3 วัดองค์ประกอบย่อยด้านบริบทสังคม ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบวัดสติปัญญาที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของสเติร์นเบอร์ก และผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบวัดสติปัญญา พบว่า ความสัมพันธ์รายคู่ระหว่างองค์ประกอบด้านความคิดกับองค์ประกอบย่อย ด้านประสบการณ์ องค์ประกอบด้านความคิดกับองค์ประกอบย่อยด้านบริบทสังคม และองค์ประกอบย่อยด้านประสบการณ์กับองค์ประกอบย่อยด้านบริบทสังคม มีทิศทางเป็นบวก

กนิษฐา พวงไพบูลย์ (2541) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามแนวทฤษฎีของสเติร์นเบอร์ก (ทฤษฎีสามสร) ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน จากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบความสามารถในการคิด ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคิดของสเติร์นเบอร์กมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศมัย สาระภูต (2542) ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางสมองตามแนวทฤษฎีสามสรของสเติร์นเบอร์ก (ทฤษฎีสามสร) ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 564 คน ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีค่าความยากของ แบบทดสอบอยู่ระหว่าง .242 ถึง .775 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .215 ขึ้นไป ความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบด้านทฤษฎีย่อยด้านองค์ประกอบของความคิด องค์ประกอบย่อยด้านประสบการณ์ องค์ประกอบย่อยด้านบริบทสังคม มีค่าเท่ากับ .6443 .5939 และ .6776 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .8426 และแบบสอบนี้มีค่าความตรงเชิงโครงสร้างโดยพิจารณาจาก ค่าไค-สแควร์ ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) และเกณฑ์ปกติที่พิจารณาจากคะแนนที่ปกติมีค่าอยู่ระหว่าง T18 – T80

ศศิกันต์ วิบูลยศรีนทร์ (2543) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีสามเกลียวของสเตร็นเบอร์ก (ทฤษฎีสามสร) ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีต่อ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาล สามเสน จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ แบบประเมินผลผลิตของการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผลผลิตของการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิตสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตรภรณ์ ค้างจุมพล (2543) ศึกษาการใช้กระบวนการการสอนแบบปฏิบัติการที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยและทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทย ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยและแบบสอบถามทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในระดับดีมาก และมีทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยในระดับดี และนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พิมพ์พา วิทโยพารโกวิท (2539) ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรงของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูง กลาง และต่ำ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขสวัสดิ์ จำนวน 60 คน แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน ปานกลาง 10 คน และต่ำ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยต่ำและ ปานกลางเพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มต่ำ และคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยปานกลางและสูงเพิ่มขึ้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาลี นรสิงห์ (2537) ศึกษาการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมอ “พัฒนราษฎร์” จำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ใช้กิจกรรมการเขียน และกลุ่มที่ไม่ใช้กิจกรรมการเขียน ผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจะหว้างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Sternberg และคณะ (Sternberg, Torff, and Grigorengo, 1998) ศึกษาการจัดรูปแบบการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ตามทฤษฎีสามสรุ ประชากรเป็นนักเรียนนักเรียนประถมศึกษาเกรด 3 และนักเรียนมัธยมศึกษา เกรด 8 ดำเนินการสอนโดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอน คือ กลุ่มที่ 1 เน้นความสามารถด้านการจำ กลุ่มที่ 2 เน้นความสามารถด้านการวิเคราะห์ห้วงจรณ์ และกลุ่มที่ 3 เน้นความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ แบบประเมินการแสดงผลงาน และแบบรายงานตนเอง ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้รูปแบบ การสอนไตรอาร์คิสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกคนได้ และในขณะที่ เดียวกันก็ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการคิดได้อย่างเต็มที่ แม้ว่านักเรียนแต่ละคนจะมีรูปแบบความสามารถทางการคิดที่แตกต่างกัน

Sternberg (1998) ได้ทดลองวิเคราะห์ทฤษฎีสามสรุ ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างความถนัดกับแนวทางการเรียน ประชากร คือ นักเรียน 326 คน ที่เรียนสาขาวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น และคัดเลือกตัวอย่างประชากร 199 คน เป็นชาย 146 คน หญิง 53 คน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา เกรด 9 จำนวน 3 คน เกรด 10 จำนวน 25 คน เกรด 11 จำนวน 77 คน และเกรด 12 จำนวน 94 คน และแบ่งตัวอย่างประชากรจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบทางสติปัญญาของ สเติร์นเบิร์ก (Sternberg Triarchic Abilities Test : STAT) ระดับ H เป็น 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มีความสามารถสูงด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ กลุ่มที่ 2 มีความสามารถสูงด้านการคิดวิเคราะห์ กลุ่มที่ 3 มีความสามารถสูงด้านการคิดสร้างสรรค์ กลุ่มที่ 4 มีความสามารถสูงด้านการคิดประยุกต์ใช้ และกลุ่มที่ 5 เป็นกลุ่มที่มีความสามารถต่ำทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ และนำตัวอย่างประชากรทั้ง 5 กลุ่มไปจัด แนวทางการเรียนการสอน 4 ลักษณะ คือ แบบการคิดวิเคราะห์ แบบการคิดสร้างสรรค์ แบบการคิดประยุกต์ใช้ และแบบท่องจำ (กลุ่มควบคุม) ซึ่งจับคู่ความถนัดทางการเรียน 2 ลักษณะ คือ ความถนัดและแนวทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์สูง และความถนัดและแนวทางการเรียนที่มี ความสัมพันธ์กันต่ำ ผลการวิจัยพบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนและแนวทางการสอนของครุมีปฏิสัมพันธ์กันในทางบวก

Wisnyai (1998) ศึกษาผลของการจัดโปรแกรมการฝึกการหยังรู้ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีสามสรุ ที่มีต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ห้วงจรณ์ของนักเรียนปัญญาเลิศด้านชีววิทยา ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนปัญญาเลิศ เกรด 11-12 ที่เรียนชีววิทยา จำนวน 26 คน จากโรงเรียน Delaware City (Ohio) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความสามารถของโรงเรียน แบบทดสอบด้านการคิดวิเคราะห์ห้วงจรณ์ระดับ Z ของ The cornell (ประเมินโดยใช้รูปแบบของ Ennis และ Millman) และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์และความสามารถทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมการฝึกการหยังรู้ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีสามสรุ ไม่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ห้วงจรณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนปัญญาเลิศ

Ducharme (1993) ศึกษาความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติและกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะด้านการคิด และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับสติปัญญา เพศ และความเข้าใจในการอ่าน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 257 คน โดยจัด โปรแกรมพัฒนาทักษะการคิดตามรูปแบบของ Edward deBono และทำการทดสอบระหว่างก่อนการทดลองและ หลังการทดลองด้วยแบบทดสอบด้าน การอ่านของ The Stanford Diagnostic (พิมพ์ครั้งที่ 3) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง หลังจากได้รับการสอนทักษะการคิดมีความเข้าใจในการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05 แต่ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และ การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาสูงและปานกลางมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ สูงกว่านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เพศไม่มีผลต่อความสามารถในการ อ่านเพื่อความเข้าใจ

Jordon (1990) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่าน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และ ความเข้าใจตนเอง และผลของการใช้กลยุทธ์ความเข้าใจตนเองที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และความสามารถในการรับรู้ด้านการอ่านของนักเรียน เกรด 4, 5 และ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจใน การอ่าน การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และความเข้าใจตนเองมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาก ระหว่างความเข้าใจในการอ่านกับการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กล ยุทธ์ความเข้าใจตนเองมีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ ทฤษฎีสามศรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กรอบแนวคิด
 - 2.1 กรอบความคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร
 - 2.2 กรอบความคิดในการคัดเลือกบทอ่าน
 - 2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ประชากรและตัวอย่างประชากร
4. การจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัย
5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้อย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แนวการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และการประเมินผล ภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและสร้างแผนการสอน

1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คู่มือจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย แผนการสอนระยะยาว และแผนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา สร้างแผนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ รูปแบบการสอน การสอนอ่าน การอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือ เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

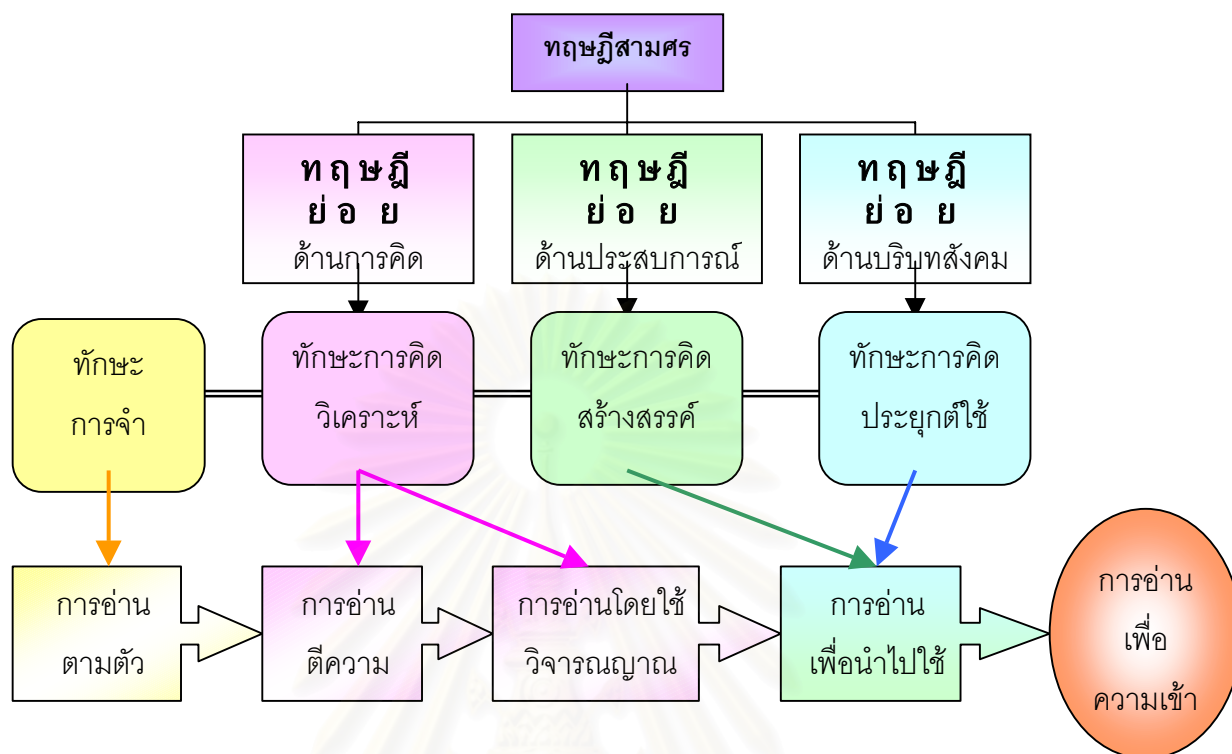
1.5 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการและรูปแบบการสอนตามทฤษฎีสามสรจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

2. กรอบแนวคิด

2.1 กรอบแนวคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ทฤษฎีสามสร รูปแบบการสอนไตรอาร์คิก และระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ แล้วนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านนี้ นักเรียนจะใช้กระบวนการทางสติปัญญาตามทฤษฎีสามสรในการพัฒนาทักษะการคิด เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ควบคู่กับการใช้ทักษะการจำที่ให้นักเรียนสามารถอ่านได้ตามตัวอักษรดังนี้ ทฤษฎีย่อยด้านการคิด นักเรียนจะแสวงหาความรู้จากบทอ่าน มาวิเคราะห์ วิเคราะห์ แยกแยะ ตัดสินบทอ่านโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ ในการตีความและใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ นักเรียนจะสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ที่ได้รับจากบทอ่าน แล้วสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ผลงานที่แปลกใหม่ โดยใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และสุดท้ายทฤษฎีย่อยด้านบริบททางสังคม นักเรียนจะนำผลงานทางความคิดที่ตนสร้างสรรค์ขึ้นมาใช้โดยการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ หรือปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตน หรือเลือก สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมการนำไปใช้ในชีวิตจริงที่มีสถานการณ์หรือบริบทสังคมคล้ายคลึงกัน โดยใช้ทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ในการนำความรู้ ความคิดจากการอ่านบทอ่านไปใช้ได้จริง ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการคิดทุกๆ ด้านได้อย่างสอดคล้องกัน โดยมีกรอบแนวคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ดังนี้

แผนภูมิที่ 7 กรอบแนวคิดในการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร

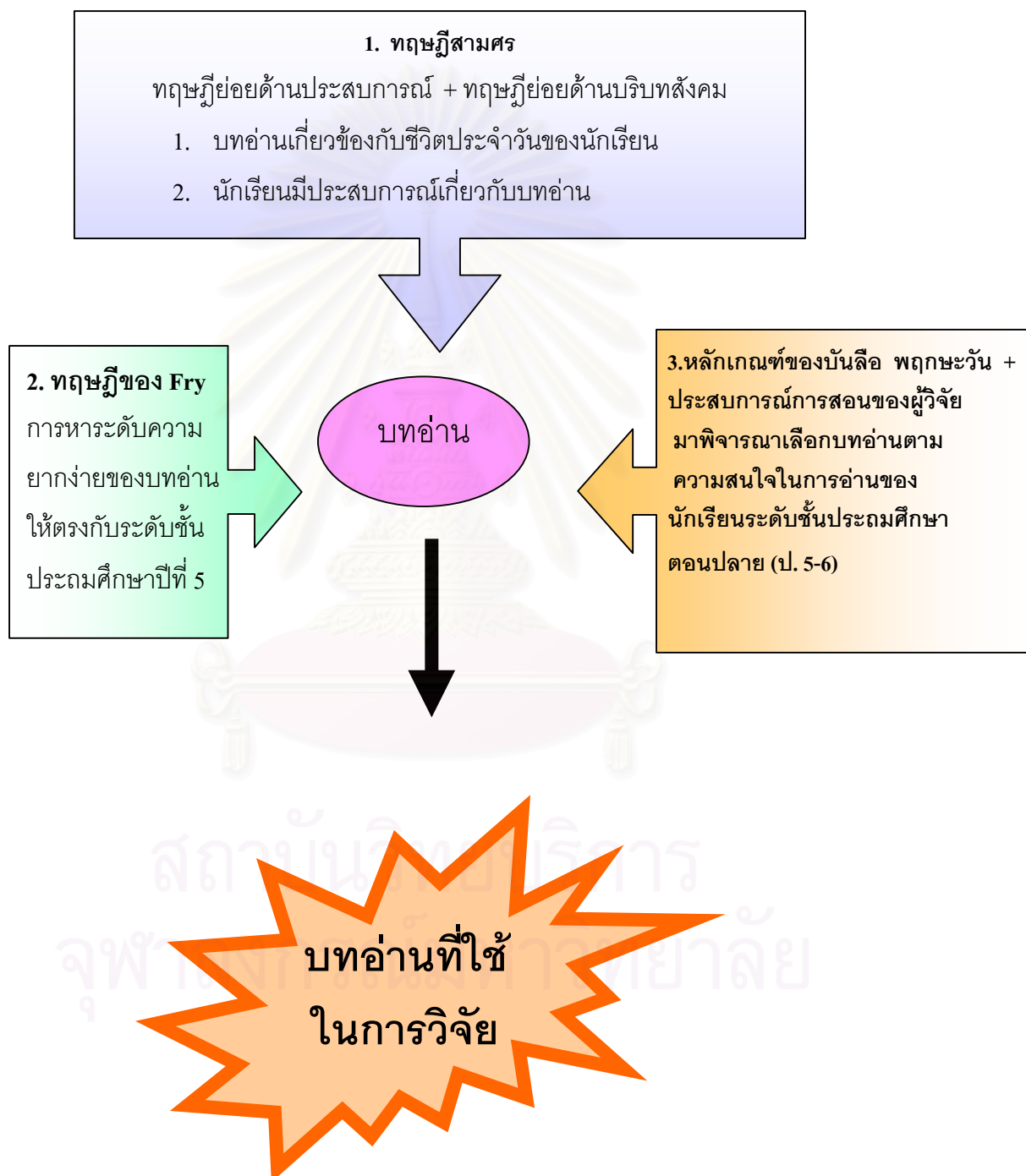
2.2 กรอบแนวคิดในการคัดเลือกบทอ่าน

บทอ่านที่นำมาใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยเนื้อเรื่องในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐาน ภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 1-3 และบทอ่านอื่นๆ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ การคัดเลือกดังนี้

1. **ทฤษฎีสามศร** ใช้ทฤษฎีย่อ ยด้านประสบการณ์ และทฤษฎีย่อ ยด้านบริบทสังคม เป็นเกณฑ์ในการเลือกบทอ่านเพื่อใช้ในการวิจัย เรื่องที่เลือกจะเป็นบทอ่านที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเป็นเรื่องที่น่าสนใจได้มีประสบการณ์ทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องดังกล่าว
2. **ทฤษฎีของ Fry** หาค่าระดับความยากง่ายของบทอ่านโดยใช้สูตรของ Fry ในการคำนวณหาค่าระดับความยากง่ายของบทอ่านที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. **หลักเกณฑ์การเลือกเรื่อง** ของ **บันลือ พฤษะวัน และประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยของผู้วิจัย** คัดเลือกบทอ่านโดยใช้เกณฑ์การเลือกเรื่องตามความสนใจในการอ่านของ นักเรียนวัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5 - 6)

ขั้นตอนในการคัดเลือกบทอ่านแสดงในแผนภูมิที่ 8 ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 8 กรอบแนวคิดในการคัดเลือกบทอ่าน

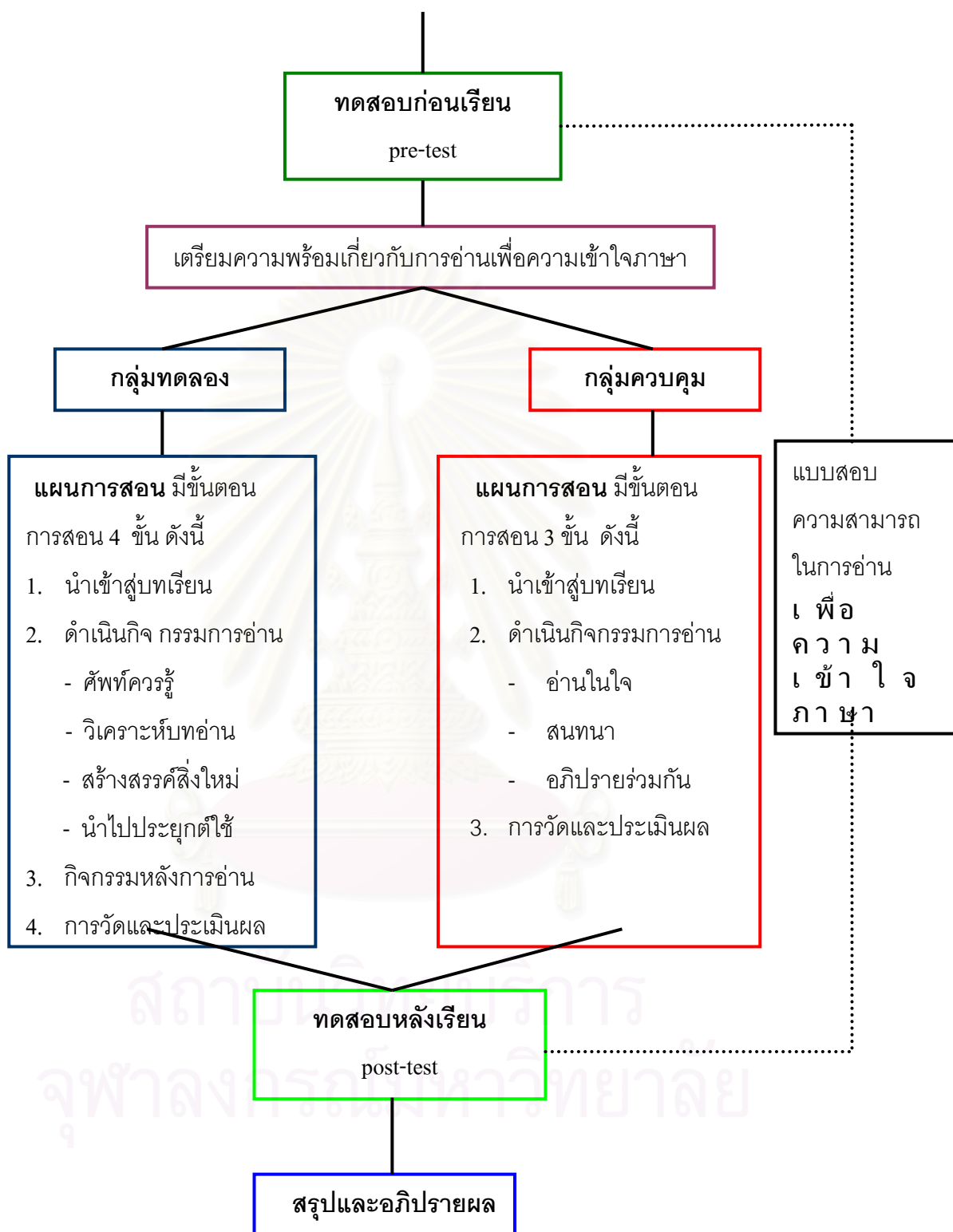
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นแล้วนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดและหลักการของทฤษฎีสามสร ที่เน้นการพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุมทักษะการจำ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ เป็นหลักสำคัญ ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Pretest - Posttest Control Group Design) โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนภูมิที่ 9 (ต่อ)

3. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีลักษณะดังนี้

1. โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตั้งอยู่ในชุมชนเมือง สภาพเศรษฐกิจของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก
2. โรงเรียนจัดชั้นเรียนแบบคละนักเรียน โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งแต่ละห้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมคล้ายคลึงกัน คือ มีทั้งเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วนเท่าๆ กันทุกห้อง
3. โรงเรียนมุ่งส่งเสริมและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และการแสดงออกทางผลงานทั้งด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในทุกระดับชั้น

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 37 คน รวม 74 คน จากจำนวน ทั้งหมด 7 ห้องเรียนรวม 276 คน เนื่องจากระบบการจัดชั้นเรียนของโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษาใช้เกณฑ์ผลระดับผลการเรียนและผลพฤติกรรม ผู้วิจัยจึงใช้ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียนจากห้องเรียนที่มีอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยคนเดียวกัน เนื่องจากการสอนวิชาภาษาไทยจะแยกสอนเป็นทักษะ ได้แก่ หนังสือเรียน หลักภาษา การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งการมีผู้สอนคนเดียวกันจะไม่มีผลกระทบต่อผลการทดลอง
2. นำคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ประจำภาคปลายปีการศึกษา 2544 ของนักเรียนทั้งสองห้องมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบค่าที (t - test independent)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ภาคปลาย ปีการศึกษา 2544 ของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร	จำนวน (N)	ระดับคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย		t
		\bar{X}	S.D.	
ป.5/4	37	3.092	0.296	0.028
ป.5/5	37	3.097	0.261	

.05 $t_{72} = 1.671$

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/4 และ 5/5 มีค่าเฉลี่ย
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ภาคปลาย ปีการศึกษา 2544 ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05

3. ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จับฉลากเพื่อกำหนด
ให้เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

4. การจัดทำแผนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย มีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ศึกษาหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจจากหนังสือ
เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ

4.1.2 สร้างแผนกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ
ภาษาไทย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา เอกสาร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังรายละเอียด
ในแผนภูมิที่ 10

4.1.3 กำหนดเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนกิจกรรม คือ 1 สัปดาห์
ก่อนดำเนินการทดลอง โดยจัดกิจกรรมตามแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นจำนวน 1 แผน ใช้เวลาใน การปฏิบัติกิจ
กรรม 1 คาบ คาบละ 50 นาที

4.1.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการนำแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นมา
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามหลักการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน
ตรวจสอบพร้อมทั้งแผนการสอน และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้จริงต่อไป

แผนภูมิที่ 10 แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเตรียมความพร้อม

1. เพื่อเตรียมความพร้อมให้ตัวอย่างประชากรเข้าใจหลักการและเทคนิคการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทย
2. เพื่อให้ตัวอย่างประชากรได้ฝึกปฏิบัติการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
3. เพื่อให้ตัวอย่างประชากรนำวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ในการอ่านสำหรับงานวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมเตรียมความพร้อม

เนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมเตรียมความพร้อม เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการอ่าน วัตถุประสงค์ของการอ่าน การคาดเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบทข้างเคียง การจับใจความ

และสรุปใจความสำคัญของบทอ่าน ความสำคัญของการอ่าน และเทคนิควิธีอ่าน

เอกสารที่ใช้ในกิจกรรมเตรียมความพร้อม

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

การจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อม

ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

- อภิปรายความสำคัญของการอ่าน

ขั้นที่ 2 สอนและลงมือปฏิบัติ

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการอ่าน
- คาดเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทข้างเคียง
- จับใจความและสรุปความสำคัญของบทอ่าน

ขั้นที่ 3 สรุปและประเมิน

- สรุปเทคนิคการอ่าน
- สรุปองค์ประกอบของการอ่าน

4.2 แผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแผนการสอนสำหรับกลุ่มทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

4.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มาตรฐาน การเรียนรู้ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เกี่ยวกับจุดประสงค์ รายละเอียดของเนื้อหา และแนว การสอน

4.2.2 คัดเลือกเนื้อหาบทอ่านตามกรอบแนวคิด โดยมีวิธีการเลือกบทอ่านที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 คัดเลือกบทอ่านในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 1 – 3 จำนวน 6 เรื่อง

ขั้นที่ 2 คัดเลือกบทอ่านจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ดังนี้

1. คัดเลือกบทอ่านที่สอดคล้องกับทฤษฎีสามสร โดยใช้ทฤษฎี ข้อด้านประสบการณ์และทฤษฎีข้อด้านบริบทสังคมเป็นเกณฑ์ ได้บทอ่านจำนวน 15 เรื่อง

2. นำบทอ่านที่คัดเลือกได้ในขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์หาค่า ระดับความยากง่ายของบทอ่าน โดยใช้สูตรของ Fry เพื่อให้ได้บทอ่านที่เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน คือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้จำนวน 4 เรื่อง

3. คัดเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน โดยศึกษาจากหลักเกณฑ์ การเลือกรื่องตามความสนใจในการอ่านของนักเรียนวัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5 - 6) ตามหลักของบันลือ พฤษะวัน และจากประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาไทยของผู้วิจัย แต่เป็นบทอ่านที่ไม่อยู่ในหลักทฤษฎีของ Fry เนื่องจากมีเนื้อหาเป็นบทร้อยกรอง และข้อมูลเฉพาะที่แสดงเป็นรายชื่อ ได้บทอ่านจำนวน 2 เรื่อง

เมื่อรวมกับบทอ่านจากการคัดเลือกทั้ง 2 ขั้นตอน ได้บทอ่านที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

- 1) ให้ทุกข์แก่ท่านทุกชั้นจนถึงตัว
- 2) ทิฆมวูกุมาร
- 3) นั่งติดหน้าจอทั้งวัน พฤติกรรมแบบนี้มีปัญหา
- 4) ดั้นหมา ปลายหมา
- 5) จดหมายจากเพื่อน
- 6) เทียววัดเฉลิมพระเกียรติ
- 7) คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้
- 8) วิทยาศาสตร์ กับ แฮร์รี่ พอตเตอร์
- 9) ผู้กักตึประจํารัชกาล
- 10) บึงนกน้ำ
- 11) สุราเมรัย
- 12) วิษาเหมือนสินค้ำ

4.2.3 สร้างแผนการสอนจำนวน 12 แผน แผนละ 1 เรื่อง ซึ่งเนื้อหาบทอ่านในหนังสือเรียน ใช้เวลาในการสอนเรื่องละ 4 คาบ และบทอ่านอื่นๆ ใช้เวลาในการสอนเรื่องละ 2 คาบ รวม 30 คาบ ดำเนินการสอน สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ในแต่ละแผนการสอนประกอบด้วย เรื่อง ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

กิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

- 1.1 การสำรวจ คือ การวิเคราะห์ชื่อเรื่อง เปิดดูเนื้อหาอย่างคร่าวๆ การตรวจสอบความรู้เดิม รูปภาพและส่วนประกอบอื่นๆ แล้วคาดเดาเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่อง
- 1.2 การทบทวนและสร้างความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม โดยใช้ทักษะการจำและทักษะการคิดวิเคราะห์
- 1.3 กำหนดวัตถุประสงค์การอ่านอย่างสร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

- 2.1 ศัพท์ควรรู้ คือ การเรียนรู้คำศัพท์ยากในบทอ่านโดยใช้กิจกรรมที่ ส่งเสริมทักษะการจำ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้อย่างหลากหลาย เช่น การใบ้คำ การเล่นเกมคำศัพท์ บิงโกคำศัพท์ ปริศนาอักษรไขว้ การวาดภาพ การแต่งประโยค และการแข่งขันเขียนคำยาก
- 2.2 การอ่านบทอ่าน
- 2.3 การบูรณาการกิจกรรมการอ่านกับการฝึกทักษะการคิด แบ่งเป็น
 - 2.3.1 วิเคราะห์บทอ่าน
 - 2.3.2 สร้างสรรค์สิ่งใหม่
 - 2.3.3 นำไปประยุกต์ใช้

ในแต่ละกิจกรรมจะใช้วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเขียนแผนภาพความคิด การแสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา การใช้คำถาม สถานการณ์จำลอง และการปฏิบัติจริง แม้ว่าวิธีสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสภที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้จะจำแนกกิจกรรมความสามารถทางการคิดออกเป็น 3 ด้านอย่างชัดเจน แต่ความสามารถทางการคิดทั้ง 3 ด้านนี้ ยังคงมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกับการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่งเราไม่สามารถแยกกิจกรรมหรือปัญหาที่ตนเองต้องเผชิญ ออกเป็น 3 ส่วนได้

2.4 การอ่านทบทวน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและป้องกันการลืมเนื้อเรื่องทั้งหมดที่อ่านมา และช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดของผู้เขียนและองค์ประกอบที่สำคัญของบทอ่าน

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน

3.1 สรุปความรู้ ความเข้าใจ และข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่าน

3.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามเพื่อส่งเสริมทักษะการจำ

ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 4 การวัดและการประเมินผล

วัดและประเมินผลนักเรียนจากการทำกิจกรรมและสร้างผลงานที่ หลากหลาย

4.2.4 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของความคิดรวบยอด เนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.2.5 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 1 แผน ไปทดลองสอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ไมซ์ ตัวอย่างประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร

4.2.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แผนการสอน มาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์ก่อนจะนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

4.3 แผนการสอนสำหรับกลุ่มควบคุม

4.3.1 ในการวิจัยนี้ กลุ่มควบคุมใช้แผนการสอนตามปกติของโรงเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวการสอนอ่านในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยและการฝึกทักษะการอ่านของโรงเรียน จำนวน 12 แผน แผนละ 1 เรื่อง โดยใช้เนื้อหาบทอ่านเดียวกัน และแต่ละเรื่องใช้เวลาในการสอนเท่ากับกลุ่มทดลอง ในแต่ละแผนประกอบด้วย เรื่อง ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

กิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐานขึ้นจากการสนทนา เกี่ยวกับชื่อเรื่อง และแนวคิดของเรื่อง ระดมความคิดจากความรู้เดิมในเรื่องที่อ่าน คาดเดาความเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร อ่านคำยากในบทเรียนแล้วสามารถบอกความหมายและเขียนคำยากได้ ถูกต้อง

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

2.1 การอ่านในใจ อ่านสำรวจโดยอ่านแบบข้ามและเก็บใจความอย่างรวดเร็วแล้วตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน จดบันทึกข้อความ คำถาม หรือเนื้อเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

2.2 สนทนา เกี่ยวกับคำถามที่เป็นปัญหา จากนั้นให้นักเรียนอ่านอย่างพิถีพิถันอีกครั้งเพื่อหาคำตอบและจับประเด็นสำคัญ แล้วให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านพร้อมทั้ง ร่วมกันตรวจคำตอบจากบทอ่านนั้นๆ แล้วแก้ไขคำตอบให้ถูกต้อง

2.3 อภิปรายร่วมกัน นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่านร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การวัดและประเมินผล ทำแบบฝึกหัดหรือแบบสอบ

4.3.2 นำแผนการสอนที่สร้างเสร็จไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของความคิดรวบยอด วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.3.3 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาปรับปรุงแผนการสอนให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้ง 2 กลุ่ม ตามตารางเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังตารางที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ตารางเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับที่	วันที่	เรื่อง	คาบที่สอน	
			กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	3 มิ.ย. 45	ทดสอบก่อนเรียน	1	2
	4 มิ.ย. 45	เตรียมความพร้อม	5	1
	5 มิ.ย. 45	ให้ทุกข์แก่ท่าน ๆ	4	2
2	7 มิ.ย. 45	”	1	2
	8 มิ.ย. 45	”	5	1
	9 มิ.ย. 45	”	4	2
3.	17 มิ.ย. 45	ทิฆมาภูมาร	1	2
	18 มิ.ย. 45	”	5	1
	19 มิ.ย. 45	นั่งคิดหน้าจอ ๆ	4	2
4	24 มิ.ย. 45	”	1	2
	25 มิ.ย. 45	ผู้กักดีประจำรัชกาล	5	1
	26 มิ.ย. 45	”	4	2
5	1 ก.ค. 45	ต้นหมา ปลายหมา	1	2
	2 ก.ค. 45	”	5	1
	3 ก.ค. 45	จดหมายจากเพื่อน	4	2
6	8 ก.ค. 45	”	1	2
	9 ก.ค. 45	”	5	1
	10 ก.ค. 45	”	4	2
7	15 ก.ค. 45	เที่ยววัดเฉลิมพระเกียรติ	1	2
	16 ก.ค. 45	”	5	1
	17 ก.ค. 45	วิทยาศาสตร์กับแฮร์รี่ ๆ	4	2
8	22 ก.ค. 45	”	1	2
	23 ก.ค. 45	คิดก่อนซื้อ (อ่าน) ๆ	5	1
9	29 ก.ค. 45	”	1	2
	30 ก.ค. 45	บ๊ิงกน้า	5	1
	31 ก.ค. 45	”	4	2

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่ วันที่	เรื่อง	คาบที่สอน		
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	
10	5 ส.ค. 45	บึงนภน้ำ	1	2
	6 ส.ค. 45	”	5	1
11	13 ส.ค. 45	สุราเมรัย	5	1
	14 ส.ค. 45	”	2	4
	15 ส.ค. 45	วิชาเหมือนสินค้า	5	7
12	19 ส.ค. 45	”	1	2
	20 ส.ค. 45	ทดสอบหลังเรียน	5	1

หมายเหตุ คาบ 1 เวลา 8.30 – 9.20 น.
คาบ 2 เวลา 9.20 – 10.10 น.
คาบ 4 เวลา 11.15 – 12.05 น.
คาบ 5 เวลา 13.05 – 13.55 น.
คาบ 7 เวลา 14.55 – 15.45 น.

5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยที่สร้างขึ้นโดยพิจารณาจากระดับการอ่าน 4 ระดับ คือ การอ่านระดับตัวอักษร การอ่านระดับตีความ การอ่านระดับใช้วิจารณ์ญาณ การอ่านระดับการนำไปใช้ และทักษะการคิด 4 ด้าน คือ ทักษะการจำ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

5.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเนื้อหาวิชา ตลอดจนแนวการสอน คู่มือวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

5.2 ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบ และแบบสอบความสามารถทางสติปัญญาของ สเตรนเบอร์ก เกรด 4 - 5 ที่แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านปริมาณ ความสามารถด้านรูปภาพ และความสามารถด้านการแก้ปัญหา แล้วนำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

5.3 ศึกษาการหาระดับความยากของบทอ่านจากหนังสือ งานวิจัย และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.4 ศึกษาความสนใจในการอ่านตามวัยและพัฒนาการของเด็กวัย 10-12 ปี

5.5 นำข้อมูลที่ศึกษาในข้อ 1 - 4 มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างและกำหนดลักษณะ

ของแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ให้สอดคล้องกับประสบการณ์และบริบททางสังคมของนักเรียน โดยใช้ทักษะการจำ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ และทักษะการคิดประยุกต์ใช้ ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

ระดับ ความเข้าใจ ในการอ่าน	ทักษะการคิด	การจำ	การคิด วิเคราะห์	การคิด สร้างสรรค์	การคิด ประยุกต์ใช้	รวม	
						น้ำหนัก	จำนวน ข้อสอบ
ระดับตัวอักษร		20 %				20 %	6
ระดับตีความ			26.6 %			26.6 %	8
ระดับใช้วิจารณ์				26.6 %		26.6 %	8
ระดับนำไปใช้					26.6 %	26.6 %	8
รวม	น้ำหนัก	20 %	26.6 %	26.6 %	26.6 %	100%	
	จำนวนข้อสอบ	6	8	8	8		30

5.6 สร้างแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน

แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อจำแนกตามทักษะการคิด ได้ดังตารางที่ 5

5.7 การหาคุณภาพของแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย มีขั้นตอนดังนี้

5.7.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยที่สร้างเสร็จแล้ว จำนวน 30 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

5.7.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่ ตัวอย่างประชากร จำนวน 39 คน พบว่ามีข้อสอบที่มีคุณภาพต่ำจำนวน 7 ข้อ จึงปรับปรุงข้อสอบแล้วนำไปทดลองใช้อีกครั้ง นำผลที่ได้มาคำนวณ ได้ระดับความยาก ตั้งแต่ .23 ถึง .77 มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .23 ถึง .77 และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้สูตร KR 20 (Kuder-Richardson 20 Reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของ แบบสอบเท่ากับ .66

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยรายข้อ

ทักษะ ข้อ	การจำ	การคิดวิเคราะห์	การคิดสร้างสรรค์	การคิดประยุกต์ใช้
1			/	
2	/			
3		/		
4				/
5				/
6	/			
7		/		
8		/		
9			/	
10				/
11		/		
12			/	
13				/
14		/		
15			/	
16			/	
17	/			
18				/
19	/			
20		/		
21	/			/
22			/	
23	/			
24	/			
25		/		
26			/	
27				/
28				/
29		/		
30			/	
รวม (ข้อ) (ร้อยละ)	6 20%	8 26.6%	8 26.6%	8 26.6%

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 6.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยไปเสนอต่ออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 6.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ไปใช้กับตัวอย่างประชากรก่อนการเรียน (pre - test) เพื่อทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยของตัวอย่างประชากร
- 6.3 ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยไปใช้กับนักเรียนตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที
- 6.4 ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบปกติ
- 6.5 หลังจากสอนครบ 12 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยให้ตัวอย่างประชากรทำหลังการเรียน (post - test) โดยใช้แบบสอบถามความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน
- 6.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

7. การวิเคราะห์ สรุปผล และการนำเสนอข้อมูล

- 7.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนและหลังการทดลองและนำเสนอในรูปแบบตาราง
- 7.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (t - test independent) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสภะที่มีต่อ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบมีกลุ่มควบคุมและมีการทดสอบก่อนและ หลังการทดลอง (Pretest – Posttest Control Group Design) โดยแบ่งตัวอย่างประชากรเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และได้ทำการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยของตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลผลข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิจัยได้ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ก่อนการทดลองของตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร	จำนวน (N)	ระดับคะแนนความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทย		
		\bar{X}	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	37	17.22	3.46	0.032
กลุ่มควบคุม	37	17.19	3.89	

.05 $t_{72} = 2.000$

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของ
ตัวอย่างประชากรหลังการทดลอง

ตัวอย่างประชากร	จำนวน (N)	ระดับคะแนนความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาไทย		t
		\bar{X}	S.D.	
กลุ่มทดลอง	37	23.97	3.02	6.117*
กลุ่มควบคุม 37	37	18.97	3.95	

* $p < .05$ ($.05 t_{72} = 1.671$)

จากตารางที่ 7 แสดงว่า หลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเพิ่มขึ้นของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์นำเสนอในตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการอ่าน
เพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากร ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตัวอย่าง ประชากร	จำนวน (N)	ระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย		t	ค่าเฉลี่ยของ คะแนนที่ เพิ่มขึ้น
		ก่อนการทดลอง \bar{X}_1	หลังการทดลอง \bar{X}_2		
กลุ่มทดลอง	37	17.22	23.97	18.868*	6.75
กลุ่มควบคุม	37	17.19	18.97	5.618*	1.78

* $p < .05$ ($.05 t_{36} = 1.684$)

จากตารางที่ 8 แสดงว่า หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และรูปแบบการสอนตามทฤษฎีสามศร รวมทั้งได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นหลักและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 74 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 37 คน

แผนการสอน

1. แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น แผนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศรและแผนการสอนอ่านแบบปกติ โดยใช้บทอ่านเรื่องเดียวกันมาสร้างแผนการสอนอย่างละ 12 แผน ประกอบด้วยเรื่อง ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว ที่มาตุภูมิ จดหมายจากเพื่อน

เที่ยววัดเฉลิมพระเกียรติ บึงนกกน้ำ สุราเมรัย นั่งติดหน้าจอทั้งวัน พฤติกรรมแบบนี้...มีปัญหา คั่นหมา ปลายหมา คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้ วิทยาศาสตร์ กับ แฮร์รี่ พอตเตอร์ ผู้ก่อดีประจำรัชกาล และ วิชามืออินค้ำ

2. แผนการสอนกลุ่มทดลอง ประกอบด้วยขั้นตอนในการสอน 4 ขั้น ได้แก่
 - 1) นำเข้าสู่บทเรียน
 - 2) ดำเนินกิจกรรมการอ่าน
 - ศัพท์ควรรู้
 - วิเคราะห์บทอ่าน
 - สร้างสรรค์สิ่งใหม่
 - นำไปประยุกต์ใช้
 - 3) กิจกรรมหลังการอ่าน
 - 4) การวัดและประเมินผล

3. แผนการสอนกลุ่มควบคุม ประกอบด้วยขั้นตอนในการสอน 3 ขั้น คือ
 - 1) นำเข้าสู่บทเรียน
 - 2) ดำเนินกิจกรรมการอ่าน
 - อ่านในใจ
 - สนทนา
 - อภิปรายร่วมกัน
 - 3) การวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทย เป็นแบบสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ มีค่าระดับความยากระหว่าง 0.23 – 0.77 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 – 0.77 และค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบเท่ากับ 0.66

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง (pre – test)
2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยให้กับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการสอนอ่าน จำนวน 1 แผน แผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที
3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นทั้งกลุ่มทดลองและ

กลุ่มควบคุม จำนวน 12 แผน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ วันละ 1 คาบ (คาบละ 50 นาที) ในวันจันทร์ อังคาร และวันพุธ ตามตารางเรียนปกติของห้องเรียน โดยเริ่มการทดลองในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2545 ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 ถึงวันที่ 20 สิงหาคม 2545

4. ผู้วิจัยทำการทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน ตัวอย่างประชากรหลังการทดลอง (post – test)

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง แล้วนำเสนอในรูปตาราง
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนและหลังการทดลองโดยการทดสอบค่าที่ (t – test independent) และนำเสนอในรูปตาราง

สรุปผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่ง ผลการวิจัยตรงตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ก่อนการทดลองว่า หลังการทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังนี้

หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรมี ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร มีผลทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sternberg และคณะ (2001) ที่พบว่ารูปแบบการสอนอ่านตามทฤษฎีสามสรช่วยเพิ่มความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเกรด 5

ผลการวิจัยนี้อธิบายได้ว่า การที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อน การทดลองนั้นเป็นผลจากการ สอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ทั้งนี้เนื่องจาก องค์ประกอบต่างๆ อันเป็นผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสรุปได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจภาษาไทยผ่านการฝึกทักษะกระบวนการคิด 3 ด้าน นอกเหนือจากทักษะการจำ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำแนก แยกแยะ เปรียบเทียบ ประเมิน อธิบายสาเหตุ และตัดสิน 2) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์ ออกแบบ ริเริ่ม จินตนาการ สมมติ คาดคะเน ประดิษฐ์และสร้างสิ่งแปลกใหม่ 3) ทักษะการคิดประยุกต์ใช้ คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และความสามารถในการปฏิบัติ เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ลงมือปฏิบัติให้สำเร็จ แก้ปัญหา และนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน Sternberg (1994, 1997) ความสามารถทางการคิดทั้ง 3 ประการนี้ สอดคล้องกับระดับการอ่านเพื่อ ความเข้าใจที่เริ่มจากการเข้าใจเนื้อเรื่องและความคิดของผู้เขียนที่เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรโดยตรง ไปสู่การตีความสาระความรู้ที่ได้รับ เพื่อแสวงหาความหมายที่ซ่อนเร้นอยู่ในบทอ่านด้วยการเปรียบเทียบข้อเท็จจริง ลำดับเหตุการณ์ เข้าถึงเหตุและผล แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้นั้นขึ้นมาผ่านการ ใช้ วิจารณ์ญาณในการพิจารณา ตัดสิน และประเมินค่าว่าเนื้อเรื่องในบทอ่านนั้นเป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เป็นเท็จ เป็นจริง ถูกหรือ ผิด อย่างไร จนถึงระดับสุดท้าย คือ การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลายตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น เช่น การค้นคว้า การทดลอง การอภิปราย การยกตัวอย่าง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเปรียบเทียบ การออกแบบ การใช้คำถาม การเขียนแผนภาพความคิด การจินตนาการ การแสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา สถานการณ์จำลอง และการวาดภาพ กิจกรรมเหล่านี้นอกจากช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทอ่านได้เป็นอย่างดีแล้ว ยังเป็นการฝึกทักษะการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทย และทักษะการใช้ภาษาโดยผ่านทักษะกระบวนการคิดไปพร้อมๆ กันด้วยกระบวนการทางสติปัญญาทั้งทางด้านองค์ประกอบย่อยด้านการคิดขั้นสูง องค์ประกอบย่อยด้านประสบการณ์ และองค์ประกอบย่อยด้านบริบทสังคม เช่นเดียวกับ Parnes (1962 อ้างถึงใน อารีย์ พันธุ์มณี, 2540) ที่กล่าวว่า การที่จะพัฒนา ความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้

1. ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual Knowledge) คือ การตระหนักรู้ว่าปัญหาที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน ตนเคยแก้ปัญหาอย่างไรในอดีต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการอ่านเพื่อเข้าใจที่ว่า ผู้อ่านจะอ่านได้ ดีก็ต่อเมื่อสามารถดึงประสบการณ์ในการรับรู้ วัฒนธรรมสังคม ประสบการณ์เดิม ความรู้เดิม และประสบการณ์ด้านภาษามาใช้ในกระบวนการอ่าน (Cheek, Flippo, and Lindsey; 1997)

2. จินตนาการ (Imagination) คือ การคิดหาแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่แตกต่างไปว่ามีอะไรบ้าง และแต่ละวิธีเป็นอย่างไร ซึ่งในการอ่านนอกจากการจดประกายความคิดใหม่ขึ้นมาแล้ว ต้องจินตนาการในขณะที่อ่านให้เห็นภาพตามไปด้วย จึงจะสามารถเข้าถึงบทอ่านได้เป็นอย่างดี

3. การพิจารณา (Judgement) คือ การใช้วิจารณ์ญาณวิเคราะห์ว่ามีวิธีแก้ปัญหาอื่นใดที่สามารถนำมาปฏิบัติและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือ หลังจากที่อยู่อ่านอ่านบทอ่านแล้วต้อง จัดระบบความคิด และพิจารณาเนื้อเรื่องในบทอ่านเพื่อเปรียบเทียบ ประเมินค่า และตัดสินใจ แนวทางที่ดีที่สุดในการนำไปใช้ต่อไป

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ควบคู่ไปกับการสอนอ่านจึงเป็นแนวทางในการสอนที่เปิดกว้างและเปลี่ยนจากการให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ไปสู่การสอนที่ นักเรียนได้รับการฝึกฝนการใช้ความคิดของตนเองในทักษะการคิดที่แตกต่างกัน การสอนตาม แนวทางดังกล่าวนี้เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนมีทางเลือกที่จะแสดงศักยภาพทางการคิดได้อย่างเต็มที่และอย่างหลากหลาย จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านที่อยู่นอกเหนือจากความรู้ตามตัวอักษร ดังที่ Sternberg (1985) กล่าวว่า “จริงอยู่ที่ว่า ความรู้ตามหลักวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่ใครๆ ต่างก็ยอมรับ แต่หลักวิชาการดังกล่าวมีโอกาสล้ำสมัยได้ แต่ทักษะการคิดก็มี ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ตามเนื้อหา และยังไม่มีความล้ำสมัยด้วย” ซึ่งนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ นักเรียนยังคงใช้ทักษะการจำในการอ่านและการคิดวิเคราะห์บ้างเพียงเล็กน้อย ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะการคิดตามทฤษฎีสามสร จึงทำให้นักเรียนมีความคิดยังไม่หลากหลายพอที่จะนำไปใช้ในระดัการอ่านที่สูงขึ้นได้ ดังนั้นการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร จึงเป็นวิธีการสอนที่สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น

2. บรรยากาศในการเรียนการสอน

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนและบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรมีบรรยากาศในการเรียนแบบประชาธิปไตย ไม่ตึงเครียด นักเรียนเรียนรู้อย่าง สนุกสนาน มีอิสระในการคิด ในขณะที่ครูต้องมีภาพลักษณ์ของความเป็นผู้มีประชาธิปไตย เอื้ออาทร อบอุ่น จริงใจ และใจดี เพื่อให้นักเรียนเชื่อใจ ไว้วางใจในตัวครู และรู้สึกปลอดภัย ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกทางความสามารถด้านต่างๆ ทั้งการอ่านและการคิด ซึ่งในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูมีหน้าที่เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำเมื่อนักเรียนพบอุปสรรคและทำหน้าที่เป็น ผู้กำกับดูแลให้การแสดงออกทางความคิดของนักเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม นั่นคือ นอกจาก ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็นแล้ว ครูต้องฝึกให้ นักเรียนคิดอย่างถูกทางและเหมาะสมด้วย

บรรยากาศในการเรียนการสอนดังกล่าวจึงเป็นผลให้ความรู้และความคิดที่นักเรียนได้รับจากบทอ่านไม่ได้เกิดจากการบอกกล่าวของครู หรือการท่องจำเนื้อเรื่องในบทอ่านตามที่เคยปฏิบัติมา แต่ความรู้ ความคิดที่นักเรียนได้รับมานั้นเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการอ่านที่ผ่าน กระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ ดังเช่นที่ Sternberg (1995) ได้กล่าวไว้ว่า กลวิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดวิเคราะห์ การคิด สร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ของผู้เรียน ได้แก่ การสอนวิธีการคิดให้แก่ผู้

เรียน ไม่ใช่การบอกคำตอบที่ถูกต้องเพียงอย่างเดียว การกระตุ้นด้วยคำถามเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน และให้ผู้เรียนได้ทดลองโดยไม่ต้องกลัวความผิดพลาด การมอบหมายงานที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการสังเคราะห์ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดต่างๆ การวิเคราะห์ความคิด และการนำความคิดนั้นไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เน้นกระบวนการทำงานกลุ่ม โดยฝึกให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันในขณะที่ยัง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้อภิปรายร่วมกัน มีการซักถามและช่วยกันสรุปเรื่อง ซึ่งช่วยให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกด้าน ทั้งทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ในขณะที่บรรยากาศในการเรียนการสอนของกลุ่มควบคุม แม้ว่าครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดและความสามารถในการอ่านได้อย่างเต็มที่แต่นักเรียนไม่ได้รับการฝึกให้คิดอย่างเป็นระบบในด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ประกอบกับบรรยากาศในการเรียนการสอนในลักษณะเดิมๆ คือ ครูใช้วิธีการบรรยาย การอธิบาย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การซักถามปัญหาจากเรื่องที่อ่าน มีการฝึกการคิดวิเคราะห์บ้าง และส่วนใหญ่มักให้นักเรียนอ่านบทอ่านในเวลาครูกำหนดให้ แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ซึ่งวิธีการในลักษณะนี้อาจทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายขาดความกระตือรือร้นในการเรียน และรู้สึกไม่สนุกสนานกับการอ่านเท่าที่ควร ตลอดจนอาจทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจในการอ่าน จึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ซึ่ง มีบรรยากาศในการเรียนที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมความสามารถในการอ่านผ่านกระบวนการคิดสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ดีกว่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. บทอ่าน

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตอนการสอนที่ครอบคลุมทักษะการคิด 3 ทักษะสำคัญ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิด สร้างสรรค์ และการคิด ประยุกต์ใช้ ซึ่งการเรียนการสอนจะเกิดประโยชน์สูงสุดได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนได้นำความรู้เหล่านั้นมาเชื่อมโยงกับ ชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องเชื่อมโยงความรู้กับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ดังนั้นการเลือกบท อ่านที่ใช้สอนครั้งนี้ควรเป็นบทอ่านที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวข้องกับนักเรียนและเป็นสิ่งที่นักเรียนสนใจหรือคุ้นเคย เพื่อ ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดง ความคิดได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นบทอ่านที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้นำบทอ่านที่เป็นเนื้อเรื่องใน หนังสือเรียน นิทาน สารคดี บทความ ข้อมูลโภชนาการ โฆษณา ข่าว บทอาชยาน จากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ซึ่งคัดเลือกโดยคำนึงถึงองค์ประกอบย่อยด้านประสบการณ์ และองค์ประกอบ ย่อยด้านบริบทสังคมตามทฤษฎีสามสร หลักจิตวิทยาและหลัก การพิจารณาหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็ก ของ บันลือ พฤกษ์วัน (2534) ความน่าสนใจและ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียนมาวิเคราะห์หาระดับความ ยากของบทอ่าน แล้วปรับให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ทฤษฎีของ Fry (Fry, อ้างถึงใน สุ นันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2537)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้นักเรียนตัวอย่างประชากรมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น สังเกตได้จาก พฤติกรรมที่แสดงออกในชั้นเรียนที่แสดงถึงความกระตือรือร้นและความสนุกสนานเพลิดเพลินที่ได้รับจากการ อ่าน และการติดตามถามถึงเรื่องที่จะฝึกอ่านต่อไป เช่น นักเรียนคนหนึ่งเดิมเป็นนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม ไม่ เรียนหนังสือ ก่อความขุ่นเรียนเมื่อได้รับการสอนไประยะหนึ่ง เขาตั้งใจเรียนและพยายามทำกิจกรรมที่ได้รับมอบ หมายให้สำเร็จมากขึ้น และยังได้ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ แล้วขออนุญาตผู้สอนเพื่อออกมานำเสนอ ข้อมูลใหม่ๆ ให้แก่เพื่อนนี้

นอกจากนี้ก่อนการสอนอ่านเรื่องวิทยาศาสตร์กับแฮร์รี่ พอตเตอร์ ประมาณ 1 เดือน ผู้วิจัยได้ สำรวจจำนวนนักเรียนที่ไม่เคยอ่านเรื่อง แฮร์รี่ พอตเตอร์ พบว่ามีนักเรียนที่ไม่เคยอ่านมาก่อนมากกว่าครึ่ง หนึ่งของตัวอย่างประชากร แต่นักเรียนส่วนใหญ่เคยชม ภาพยนตร์มาแล้วจึงไม่มีปัญหาต่อกิจกรรมการอ่าน แต่ เมื่อถึงเวลาในการจัดกิจกรรมตามแผนการสอนนักเรียนประมาณร้อยละ 90 อ่านเรื่องนี้กันแล้ว จากการซื้อหนังสือ เองบ้างยืมห้องสมุดหรือขอยืมเพื่อนบ้าง และบอกว่าจะติดตามอ่านตอนต่อไปด้วย

นอกจากนักเรียนจะสนุกสนานกับบทอ่านแล้วยังส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน มากขึ้น สิ่งนี้จึง น่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มขึ้น โดย สังเกตจากการประเมินผลในแต่ละหน่วย และค่าคะแนนที่ (t - test) จากการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบ ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากร ก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผลการวิจัย ดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) ที่ว่า นิทานและเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนัก เรียนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพทางภาษาของผู้อ่าน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็ นการวางรากฐานทางภาษา ส่งเสริมให้รักภาษา และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านซึ่งนอกจากจะให้ ความสนุกสนาน

ผลิตเพลินแล้วผู้อ่านยังได้รับประโยชน์และคุณค่าทางภาษา พิจารณาได้จาก การใช้ถ้อยคำ สำนวน สุภาษิต และข้อคิดต่างๆ ที่ได้รับจากเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ กานดา ศรีพรพิสิฐ (2539) และ มาลี นรสิงห์ (2537) ที่กล่าวว่า การคัดเลือกบทอ่านที่เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน และมีความยากของบทอ่านเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านเพิ่มมากขึ้น จึงมีผลทำให้คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้นด้วย

4. การเสริมแรง

สิ่งสำคัญและขาดไม่ได้ในการเรียนการสอนคือ การเสริมแรงทางบวก ได้แก่ การให้รางวัล และคำชมเชยจากครูและเพื่อน ในระหว่างการทดลองนักเรียนจะได้รับกำลังใจและ การเสริมแรงตลอดทุกครั้ง โดยครูไม่ตำหนิหรือเพิกเฉยต่อผลงานที่ไม่โดดเด่น ไม่น่าสนใจ ดูไร้สาระหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่จะพยายามหาที่ชมในสิ่งที่ดี และให้นักเรียนประเมินผลงานของตนเองว่าควรปรับปรุงในด้านใด โดยมีครูเป็นผู้ร่วมเสนอแนะด้วย ถ้อยคำทางบวก เพื่อไม่ให้เป็นการปิดกั้นความคิดของนักเรียน และยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นใน การแสดงออกทางความคิด และช่วยให้นักเรียนรู้สึกชื่นชม ซาบซึ้ง และภูมิใจในผลงานของตน เพราะหากครูตำหนิ ดิเตียน และทำลายความมั่นใจ ความคิดของนักเรียนอาจหยุดชะงักลงเพียงแค่นั้น และไม่เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป เนื่องจากความคิดนั้นถูกสกัดกั้นลงแล้ว เช่น ในกิจกรรมเรื่อง สุราเมรัย ในงานเลี้ยงวันเกิดของเพื่อนสนิทที่ไม่มีผู้ใหญ่ดูแล มีเพื่อนคนหนึ่งแอบนำสุราของพ่อมาให้เพื่อนๆ ได้ทดลองดื่ม และเพื่อนตกลงที่จะดื่มและจะขยันจะขอให้นักเรียนร่วมดื่มด้วย นักเรียนจะอย่างไร “นักเรียนหญิงคนหนึ่งเลือกดื่มสุรา เพราะเหตุการณ์บีบคั้นและไม่สามารถปฏิเสธเพื่อนได้จริงๆ ไม่ว่าจะลองด้วยวิธีใดๆ แล้วก็ตาม แต่เหตุผลของนักเรียนคือ ในขณะที่ร่วมดื่มกับเพื่อน ตนจะแกล้งจิบหรือดื่มให้เพื่อนดูเพียงนิดเดียวแล้วเดินถือแก้วหนีออกมาแล้วแอบโทรศัพท์ให้ผู้ปกครองรีบมารับพร้อมกับบอกเหตุผลอย่างคร่าวๆ จากนั้นเทสุราในแก้วทิ้งและใช้น้ำโค้กหรือเป๊ปซี่ผสมน้ำให้มีสีเหมือนสุราถือไว้แทนในขณะที่รอผู้ปกครองมารับและพิจารณาเพื่อนคนนี้ใหม่่ว่าควรคบเป็นเพื่อนต่อไปหรือไม่” จากการแก้ปัญหาของนักเรียนคนนี้ที่เลือกทดลองดื่มสุราในขณะที่เพื่อนคนอื่นๆ เลือกการปฏิเสธไม่ดื่มอย่างแข็งขันด้วยการใช้คำพูดที่รุนแรง ใช้กำลังโต้ตอบ หรือหนีกลับบ้าน ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่คิดและยังตรงกับวัตถุประสงค์ปลายทางของกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ด้วย แต่หากครูดำหนินักเรียนคนนี้ไปว่าเรียนไปแล้ว แต่ไม่นำความรู้ไปใช้ อีกทั้งยังปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับการเป็นนักเรียนอีกด้วย ซึ่งถ้าครูกระทำเช่นนี้อาจปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์และการคิดประยุกต์ใช้ของนักเรียน ต่อไปนักเรียนอาจไม่กล้าตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสมต่อไปได้ เพราะหากคิดให้ลึกซึ้งมากขึ้น จะเห็นว่าความคิดในการแก้ปัญหาของนักเรียนเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ เพราะชีวิตจริงในบางเหตุการณ์เราอาจต้องเลือกกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพื่อความอยู่รอด ซึ่งความเชื่อมั่น ซาบซึ้ง ภาคภูมิใจ และศรัทธาในตนเองและงานของตนเป็นสิ่งจำเป็นต่อการคิดระดับสูง (อารีย์ พันธมณี, 2541)

5. ความเร็วในการอ่าน

เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถในการอ่านที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้นักเรียนแต่ละคนใช้เวลาในการอ่านแตกต่างกัน ครูจำเป็นต้องกำหนดเวลาให้นักเรียนอ่านบทอ่านให้เหมาะสมกับระดับความเร็วในการอ่าน

ของนักเรียนที่อ่านช้าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ที่กล่าวว่า ครูควรให้เวลานักเรียนได้อ่านบทอ่านได้อย่างเต็มที่ ไม่ควรเร่งเวลาหรือจำกัดเวลาในการอ่านอย่างไม่เหมาะสม ดังนั้นระยะเวลาที่ให้นักเรียนอ่านควรจัดให้สอดคล้องกับความเร็วในการอ่านของ นักเรียนแต่ละคน

เหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และสูงกว่าก่อนทดลอง ซึ่งเห็นได้ว่าการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสมรรถมีผลทำให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้น มีความคิดที่หลากหลาย และมีความสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการนำทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนการอ่านเพื่อทำความเข้าใจภาษาไทยให้แก่ นักเรียนจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเหมาะสมอย่างยิ่ง

ข้อสังเกตจากการทดลอง

การทดลองสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ดังนี้

1. ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ยุ่งยากและมีความซับซ้อน นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อพบ บทอ่านยาวๆ จะท้อใจและรู้สึกเบื่อก่อนที่จะลงมืออ่านจริง อีกทั้งการสอนอ่านแบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติมา มักจะให้นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วให้นักเรียนสรุปความหรือวิเคราะห์หาข้อคิดที่ได้รับจากเนื้อเรื่อง จากนั้นจึงให้ทำแบบฝึกหัดเท่านั้น ดังนั้นผู้สอนต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติในการอ่านของนักเรียนเสียใหม่ ให้นักเรียนค้นพบว่าการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน ด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่น่าสนใจ หลากหลายวิธีสอน และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม จึงสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้นและสนุกสนานกับกิจกรรมการอ่าน

2. ในการอ่านของนักเรียนทั้งสองกลุ่มพบว่า เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อทำความเข้าใจ นักเรียนมักอ่านโจทย์ก่อนแล้วจึงไปอ่าน บทอ่านเพื่อหาคำตอบทีละข้อ ทำให้นักเรียนมีระดับในการอ่านเพียงตามตัวอักษรเท่านั้น เพราะขณะที่อ่านนักเรียนไม่ได้คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดทักษะการอ่านในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องสอนวิธีอ่านให้แก่ นักเรียนใหม่ และฝึกให้นักเรียนอ่าน บทอ่านแล้วคิดตามจึงจะสรุปคำตอบหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป ดังที่ Stauffer และ Harris (1975 อ้างถึงใน อังคณา ชัยมณี, 2540) และ Smith (1978) ที่กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า การอ่านเพื่อทำความเข้าใจไม่ได้เป็นทักษะที่พัฒนาขึ้นได้เอง ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกต้องด้วยการฝึกฝน ทำซ้ำอยู่เสมอจนเกิดความชำนาญมากขึ้น นอกจากนี้ได้พบว่านักเรียนสะสมคำศัพท์ไว้น้อยเพียงคำศัพท์พื้นฐานๆ และง่ายๆ บางคำ เมื่อเทียบกับระดับชั้นของนักเรียนแล้ว นักเรียนไม่ทราบความหมายของคำศัพท์นั้นๆ และไม่ได้รับการปูพื้นฐานในการใช้บริบทเพื่อคาดเดา ความหมายของคำศัพท์มาก่อน จากการทดสอบคำศัพท์ในบทเรียนที่ผ่านมา นักเรียนยังคงใช้ การท่องจำ ซึ่งการอ่านนักเรียนจำเป็นต้องทราบความหมายของคำศัพท์ในบทอ่าน นักเรียนจึงจะทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง (ทศนีย์ สุขเมธี, 2542)

การวิจัยครั้งนี้พบว่าในระหว่างการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สนุกสนาน เพลิดเพลินกับกิจกรรมในการอ่าน มีการพัฒนาด้านคำศัพท์มากขึ้น และนักเรียน กลุ่มทดลองสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้มากกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้อาจเกิดจากนักเรียนในกลุ่มทดลองได้ฝึกกิจกรรมศัพท์ควรรู้ในทุกแผนการสอน ได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และได้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดประยุกต์ใช้ตามกระบวนการทางสติปัญญาของทฤษฎีสามสร ซึ่งสังเกตได้จากคะแนนทดสอบการอ่านในการประเมินผลครั้งที่ 1 ตามปกติของโรงเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของระดับคะแนน เท่ากับ 3.10 และในนักเรียนกลุ่มควบคุม เท่ากับ 2.86 และการวัดและประเมินผลทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในแต่ละแผน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีทักษะในการอ่านเพิ่มมากขึ้นโดยสังเกตจากการทำงานและผลงานต่างๆ

3. การตั้งคำถามและการใช้คำพูดของครูเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดในขณะที่ดำเนิน กิจกรรมทุกชั้น ถ้าใครตอบคำถามได้หรือแสดงความคิดเห็นออกมาครูจะให้รางวัลด้วยคำพูดและบวกคะแนนกลุ่ม นักเรียนจะพยายามคิดออกมาให้มากที่สุด จึงได้ความคิดที่หลากหลายและได้ความรู้และข้อคิดต่างๆ จากการศึกษาของนักเรียนเองมากขึ้น แต่มีผลด้านลบเช่นกัน คือทำให้นักเรียนยึดติดกับการแข่งขัน คิดเอาแต่ชนะ และหวังสิ่งตอบแทนในการกระทำของตน จนบางครั้งอาจ มองข้ามความมีน้ำใจ หรือคุณธรรมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้สอนจึงต้องอธิบายและชี้ให้ นักเรียนเข้าใจถึงผลดีและผลเสียดังกล่าว ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนแข่งกับตนเองมากกว่า แข่งกับผู้อื่น และการมีน้ำใจนักกีฬา

4. ในกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านในแต่ละแผนการสอน นักเรียนทั้งสองกลุ่มจะได้สรุปความรู้และข้อคิดต่างๆ ด้วยการสอดแทรกคุณธรรมและคติสอนใจต่างๆ เสมอแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และคติสอนใจต่างเป็นอย่างไร จึงนับได้ว่านอกจากสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจแล้วยังส่งเสริมด้านคุณธรรมและ จริยธรรมให้แก่นักเรียนตามนโยบายของโรงเรียน คือรอบรู้ สู้ชีวิต จิตมั่นคง ดำรงคุณธรรม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

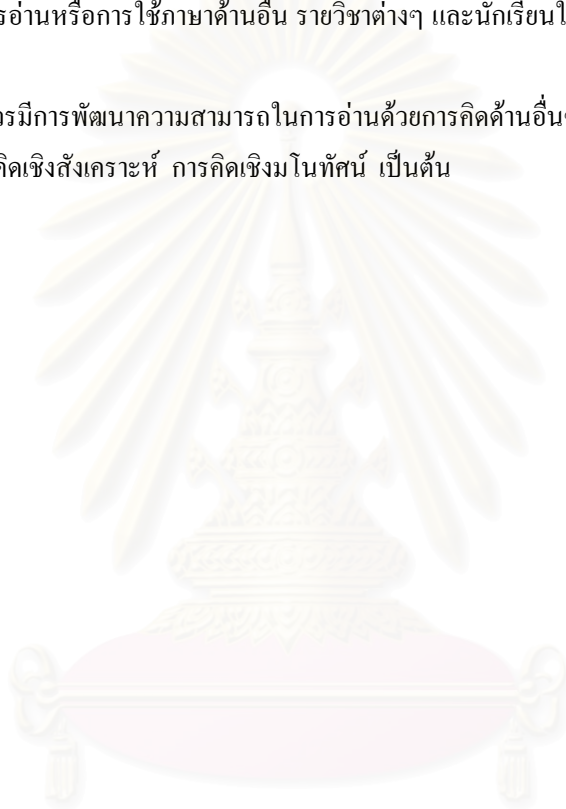
1. การสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร ผู้สอนต้องมีความเข้าใจพื้นฐาน เกี่ยวกับทักษะการอ่าน ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดประยุกต์ใช้ รูปแบบการสอนและวิธีสอนต่างๆ เป็นอย่างดีก่อน และนำมาเป็นข้อมูลในการเลือกใช้กับการสอนในแต่ละเรื่อง แต่ละสถานการณ์ และแต่ละเนื้อหาได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการทดลองพบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยนั้นสามารถส่งเสริมและพัฒนาให้สูงขึ้นได้ ด้วยการนำรูปแบบการสอนอ่านที่เกิดจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูและผู้เกี่ยวข้องควรนำวิธีนี้ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียน โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับองค์ประกอบแวดล้อมของผู้เรียน

3. การสอนโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดประยุกต์ใช้ ควบคู่กับการเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนทุกวิชา ทุกเนื้อหา และทุกวัน โดยไม่จำกัด เนื่องจากการอ่านโดยใช้กระบวนการคิดเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาในชีวิตได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการนำทฤษฎีสามศรไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทักษะการอ่านหรือการใช้ภาษาด้านอื่น รายวิชาต่างๆ และนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ที่อยู่ในทุกความสามารถ
2. ควรมีการพัฒนาความสามารถในการอ่านด้วยการคิดด้านอื่นๆ เช่น การคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิงมโนทัศน์ เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนิษฐา พวงไพบูลย์. 2541. การพัฒนาความสามารถในการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสอนตามแนวคิดของสตรีนเบอร์ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กษมา วรวรรณ ณ อุรุชา. 2539. นวัตกรรมด้านการเรียนรู้. สารพัฒนาหลักสูตร 15 (มกราคม - มีนาคม 2539): 2 - 21.
- กานดา ศรีพรพิวิสิฐ. 2539. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมชี้นำการคิดในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- จิตราภรณ์ คิ้วจุมพล. 2543. ผลของการใช้กระบวนการสอนอ่านแบบปฏิบัติการที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย และทัศนคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวาล แพร่ตกุล. 2520. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ทัศนีย์ สุกเมธี. 2542. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- นภดล จันทร์เพ็ญ. 2539. การใช้ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ดันอ้อแกรมมี.
- บันลือ พฤกษ์วัน. 2534. มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประคอง วรรณสุด. 2542. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. 2539. รูปแบบการสอนความเข้าใจในการอ่าน. สถาบันภาษาไทย 15 (มกราคม - มีนาคม 2539).
- ประเทิน มหาจันทร์. 2530. การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ประเวศ วะสี. 2539. ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- ปิยนุช พัฒน์ภิรมย์. 2538. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยแบบฝึกการอ่านด้วยกระบวนการความคิดสร้างสรรค์กับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ผดุงชัย กู้พัฒน์. 2538. การตรวจสอบความตรงของผลการวัดสติปัญญาตามแนวคิดของ

- สเตรินเบอร์ก.** วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณณรัตน์ ละอองผล. 2545. การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่าน-เขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โดยใช้กลวิธี C(2)QU โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ กรุงเทพมหานคร. วารสาร ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 17 (1 มกราคม – เมษายน 2545): 25-32.
- พิมพา วิทโยพาร โกวิท. 2539. การเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน ที่เรียนโดยการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทผสมผสานการอธิบายโดยตรง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิศมัย สาระกุล. 2542. การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางสมองตามทฤษฎีชาวน์ปัญญา ของสเตรินเบอร์ก (Triarchic Theory). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา การวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พุดิสาร์ อัครกะพู. 2544. การอ่านไม่ใช่เรื่องธรรมดา. การศึกษานอกโรงเรียน 4 (7 เมษายน 2544): 22 - 26.
- มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. 2537. ไขปัญหาการดูหนังฟิวเจอร์: แนวทางสู่การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน. กรุงเทพมหานคร:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์. 2544. การอ่านเพื่อความเข้าใจ. เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่อง “การจัดตั้ง ห้องปฏิบัติการทางการอ่านและคลินิกการอ่าน” (อัครสานา)
- มาลี นรสิงห์. 2537. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือระหว่างกลุ่มที่ใช้ กิจกรรมการเขียนและไม่ใช้กิจกรรมการเขียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพินทร์ ฉายวิมล. 2536. รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงอุปมา-อุปมัย ด้านภาษา ตามแนวทฤษฎีของสเตรินเบอร์ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ พวงจิตร. 2537. การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 – 4. วารสารวิจัยทางการศึกษา 24 (1): 16 – 20.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2526. พจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งทิพย์ รัตนภานุสร. 2544. การสอนภาษาอังกฤษที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ 7 (2544): 66 - 73.
- วรรณิ โสมประยูร. 2544. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรัตน์ เดชะวราฤทธิ์. 13 กรกฎาคม 2544. เด็ก ป. 4 ยุคใหม่อ่อนซ้อม ู้หนังสืองูๆ ปลาๆ “ค่าย วัฒนธรรมนำภาษา” ช่วยแก้ปัญหาอ่านออกเขียนได้. เดลินิวส์. 13.

- ศศิกานต์ วิบูลยศรีนทร์. 2543. ผลของการใช้รูปแบบการสอนตามแนวทฤษฎีสามเกลียวของ สเติร์นเบอร์เกอร์ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีต่อความสามารถในการคิด แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2535. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2544. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2544. รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2544. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุกัญญา เศรษฐรังสรรค์. 2533. การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านวิธีการโคลง และการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุชุม เกลยทรัพย์. 2531. การส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. (ม.ป.ท.). ปทุมธานี.
- สุดจิตรรา ศรีนวล. 2534. การพัฒนารูปแบบการสอนอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กลวิธี การอ่าน-การคิด สำหรับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา ประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2537. หลักและวิธีการสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2544. การใช้กลวิธีอ่านเพื่อการนำไปใช้สำหรับนักเรียน. วารสาร ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 16 (2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2545): 45-54.
- เสาวนีย์ ดำรงโรจน์สกุล. 2541. ผลของการสอนแบบ KWL Plus ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ. 2531. โครงการนำร่องการพัฒนาการอ่านของประเทศไทย: การสอนภาษาไทยให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางภาษา ในจังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนาภาษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร: 84.
- อังคณา ชัยมณี. 2540. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกม สำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารีย์ พันธุ์ณี 2541. **คิดอย่างสร้างสรรค์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อแกรมมี.

ภาษาอังกฤษ

- Barchers, S. I. 1998. **Teaching reading from process to practice**. The United state of America: Wadsworth.
- Bloome, D.,(ed.). 1989. **Classroom and literacy** Noorwood. NJ: Ablex.
- Cheek, E. H., Flippo, R. F., and Lindsey, J. d. 1997. **Reading for success in elementary school**. The United States of America: Brown & Benchmark.
- Dallman, et.al. 1978. **The teaching of reading**. 5 th ed. NY: Holt, Reineheart and Change in Reading Instruction.
- Ducharme, E. 1993. **The direct teaching of thinking skills for improvement of reading comprehension skills** [Dissertation Abstracts Online], Ann Arbor: drake University Available from: [http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp\[2002](http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp[2002), August 2]
- Durkin, D. 1993. **Teaching them to read**. 6 th ed. Boston: Allyn&Bacon.
- Fry, B. 1977. **Elementary reading instruction**. The United States of America: Mc Graw – Hill.
- Goodman, K. S. 1976. **The psycholinguistic nature of the teaching of reading**. IL : Soott Foreman and company.
- Herrmann, B. A. 1988. Two approaches for helping poor readers become more strategic. **The reader teacher** 42 (October 1988): 24 - 28.
- Johnson, D. W., and Barrett,T. C. 1981. “Prose comprehension: A descriptive analysis of instructional practice”, **Children’s prose comprehension : research and practice**. Neward : International Reading Association.
- Jordon, C. 1990. The relationship among reading comprehension, critical thinking and metacomprehension stragic training [Dissertation Abstracts Online], Ann Arbor: Memphis state University Available from: [http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp\[2002](http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp[2002), August 2]
- Lapp, D., and Flood, J. 1978. **Teaching reading to every child**. NY: Macmillan.
- Miller, L. L. 1977. **Increase reading efficiency**. 3 rd ed. NY: Holt, Rinchat and Winston.
- Miller, W. H. 1977. **The first elementary reading today**. 2 nd ed. NY: Holt, Rinchat and Winston.
- Pressley, M. 1998. **Reading instruction that works: The case for balanced teaching**. NY: Guilford Press.
- Rubin, D. 1993. **A practical approach to teaching reading**. 2 nd ed. Boston: llyn&Bacon.
- Schodler, A. W. 1974. “Reading help pupils think to learner”, **The Instructor** 15 (October, 2974): 55.
- Smith, N. B. 1980. The many faces of reading comprehension. **The Reading Taecher** 23 (december 1980): 249 – 259.

- Sowell, E. T. 1996. **Curriculum: an integrative introduction**. NJ: Prentice – Hall.
- Sternberg, R. J. 1985. **Beyond IQ: A Triarchic theory of human intelligence**. NY: Cambridge University Press.
- Sternberg, R. J., and Clinkenbeard, P. R. 1992. The Triarchic model applied to identifying, teaching, and assessing gifted children. **Education dissertation** Yale University, 1992. **Academic Search Elite**. 0278-3193.
- Sternberg, R. J. 1994. Diversifying instruction and assessment. **The Education Forum** 59: 48-52.
- Sternberg, R. J. 1996. **Successful intelligence: How practical and creative intelligence determine success in life**. NY: Simon & Schesler.
- Sternberg, R. J. 1997. What does it mean to be Smart?. **Education Leadership** (3): 20-24.
- Sternberg, R. J. and Grigorenko, E. L. 1999. An Evaluation of teacher training for triarchic Instruction. [Online] Available from :**
<http://www.yale.edu/pace/researchprojects/projectpages/teachertraining.html>[2001, september 1]
- Sternberg, R. J., Grigorenko, E. L., and Jarvin, L. 2001. Improving reading instruction: The Triarchic Model. **Education Leadership** (March): 48-52.
- Tinker, M. A. 1956. **Teaching Elementary reading**. NY: Appleton Century Craft: 355.
- Tricia, A. 1982. **Teaching English**. London: Croom Helm.
- Wisnyai, S. A. 1988. **Effect of insight training on the critical thinking skills of gifted student in biology** [Dissertation Abstracts Online], Ann Arbor: The Ohio State University Available from: <http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp>[2002, August 2]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

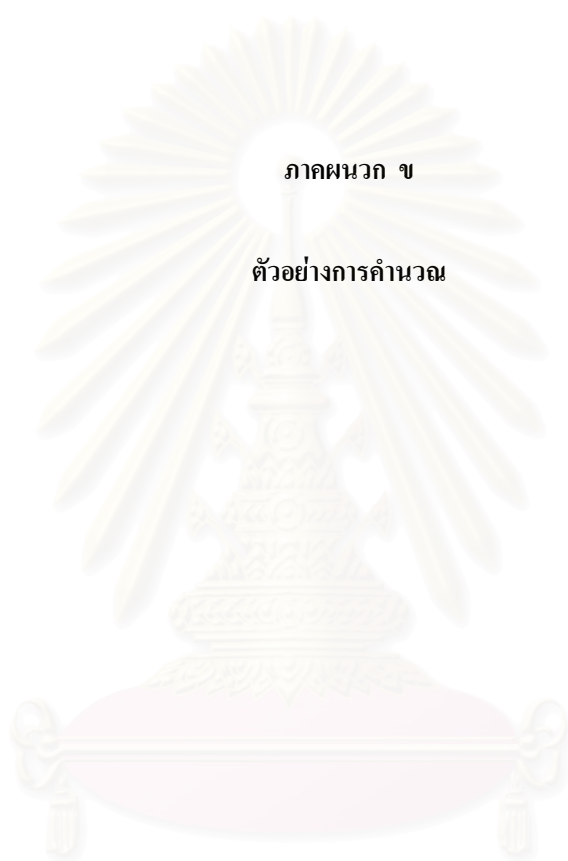

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ปีดินันท์ สุทธิสาร
ข้าราชการบำนาญ
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุนันทา มั่นเสริมรัฐวิทย์
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. รองศาสตราจารย์ วรรณมา สุตวิจิตร
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพร์ เทพธรานนท์
ข้าราชการบำนาญ (อาจารย์พิเศษ โครงการพหุภาษา)
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นฤกร รุจิเรข
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างการคำนวณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างการคำนวณ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย (ประคอง กรรมสุต, 2542)

1. การคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หรือค่ามัชฌิมเลขคณิต

$$\text{สูตรที่ใช้ } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \bar{X} &= \text{ค่าเฉลี่ย} \\ \sum X &= \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการคำนวณค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } \sum X &= 637 \\ n &= 37 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } \bar{X} &= \frac{637}{37} \\ &= 17.22 \end{aligned}$$

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.)

สูตรที่ใช้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ S.D.} &= \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \\ n &= \text{จำนวนข้อมูลของตัวอย่างประชากร} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนน } n \text{ จำนวน} \\ \sum fx^2 &= \text{ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการคำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } n &= 37 \\ \sum fx &= 637 \\ \sum fx^2 &= 11,397 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น S.D.} &= \sqrt{\frac{37(11,397) - (637)^2}{37(37-1)}} \\ &= \frac{126.17}{36.5} \\ &= 3.46 \end{aligned}$$

3. การทดสอบค่าที (t-test independent samples)

สูตรที่ใช้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$\text{เมื่อ } df = n_1 + n_2 - 2$$

\bar{X}_1 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องที่ 1

\bar{X}_2 = ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของห้องที่ 2

S_1^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มที่ 1

S_2^2 = ค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มที่ 2

n = จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

ตัวอย่างการคำนวณการทดสอบค่าทีของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของตัวอย่างประชากรก่อนการทดลอง

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } df &= 37+37-2 = 72 & n &= 74 \\ \bar{X}_1 &= 17.22 & S_1^2 &= 11.97 \\ \bar{X}_2 &= 17.19 & S_2^2 &= 15.13 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } t &= \frac{17.22 - 17.19}{\sqrt{\frac{(36)(11.97)^2 + (36)(15.13)^2}{72} \left[\frac{1}{37} + \frac{1}{37} \right]}} \\ &= \frac{0.03}{\sqrt{\frac{975.6}{72} \times \left[\frac{2}{37} \right]}} \end{aligned}$$

$$= \frac{0.03}{0.86} = 0.035$$

4. การทดสอบค่าที (t-test dependent samples) ของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของตัวอย่างประชากรระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

$$\text{สูตรที่ใช้ } t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}, df = n-1$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } t &= \text{ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤต} \\ \sum D &= \text{ผลรวมของผลต่างระหว่างคู่คะแนน} \\ \sum D^2 &= \text{ผลรวมของผลต่างระหว่างคู่คะแนนยกกำลังสอง} \\ N &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการคำนวณการทดสอบค่าทีของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } df &= 37 - 1 = 36 \\ \sum D &= 249 \\ \sum D^2 &= 1849 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } t &= \frac{249}{\sqrt{\frac{37(1849) - (249)^2}{37 - 1}}} \\ &= \frac{249}{13.35} \\ &= 18.65 \end{aligned}$$

5. การหาค่าระดับความยาก (level of difficulty) ของแบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

$$\text{สูตรที่ใช้ } P = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } P &= \text{ค่าระดับความยาก} \\ R_U &= \text{จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก} \\ R_L &= \text{จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก} \\ f &= \text{จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งต้องมีจำนวนเท่ากัน} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการคำนวณหาค่าความยากของแบบสอบความสามารถทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย ข้อที่ 1

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } R_U &= 6 \\ R_L &= 0 \\ f &= 13 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } P &= \frac{6+0}{2(13)} \\ &= \frac{6}{26} \\ &= 0.23 \end{aligned}$$

6. การหาค่าอำนาจจำแนก (power of discrimination)

$$\text{สูตรที่ใช้ } r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } r &= \text{ค่าอำนาจจำแนก} \\ R_U &= \text{จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก} \\ R_L &= \text{จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบข้อสอบแต่ละข้อถูก} \\ f &= \text{จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม ซึ่งต้องมีจำนวนเท่ากัน} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ข้อ 1

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } R_U &= 6 \\ R_L &= 0 \\ f &= 13 \\ \text{ดังนั้น } r &= \frac{6-0}{13} \\ &= 0.46 \end{aligned}$$

6. การหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

ภาษาไทย โดยใช้สูตร KR20 (Kuder-Richardson 20)

$$r_{xx} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_x^2} \right]$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } r_{xx} &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง} \\ p &= \text{สัดส่วนของคนที่ตอบข้อสอบถูกต้อง} \\ q &= \text{สัดส่วนของคนที่ตอบแต่ละข้อผิด} \\ k &= \text{จำนวนข้อสอบในแบบสอบ} \\ s_x^2 &= \text{ความแปรปรวนของคะแนนผู้ถูกทดสอบทั้งหมด} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อ
ความเข้าใจภาษาไทย โดยใช้สูตร KR20 (Kuder-Richardson 20)

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } k &= 30 \\ \sum pq &= 4.19 \\ S_x^2 &= 11.64 \end{aligned}$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{30}{30-1} \left[1 - \frac{4.19}{11.64} \right] \\ &= 1.03 [1-0.36] \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

7. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance) โดยการทดสอบค่า F (F-test)
สูตรที่ใช้

$$F = \frac{S.D._1^2}{S.D._2^2}, df_1 = n_1 - 1, df_2 = n_2 - 1$$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } F &= \text{ค่าการแจกแจงของ } F \\ S.D._1^2, S.D._2^2 &= \text{ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2} \\ n_1, n_2 &= \text{จำนวนตัวอย่างประชากรของสองกลุ่มที่นำมาทดสอบ} \end{aligned}$$

ตัวอย่างการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อ ความเข้าใจภาษา
ไทยก่อนการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ } S.D._1^2 &= 11.97 \\ S.D._2^2 &= 15.13 \\ n_1, n_2 &= 37 \end{aligned}$$

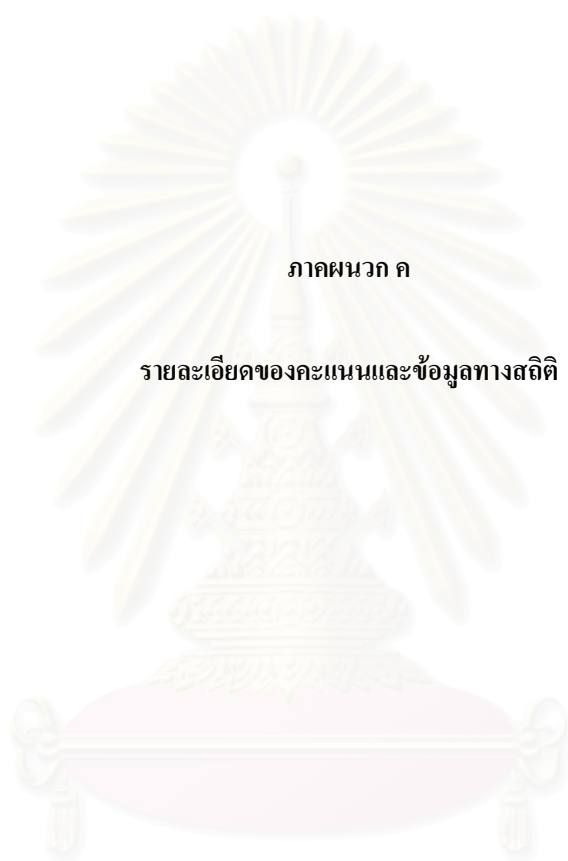
$$\begin{aligned} \text{สมมติฐาน } H_0 : \sigma_1^2 &= \sigma_2^2 \\ H_1 : \sigma_1^2 &\neq \sigma_2^2 \\ \alpha &= .05, df_1 = 36, df_2 = 36 \\ \text{ค่าวิกฤต } F &= \pm 1.84 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } F &= \frac{11.97}{15.13}, df_1 = 37 - 1, df_2 = 37 - 1 \\ &= 0.79 \end{aligned}$$

ค่า F ที่คำนวณได้ (0.79) อยู่นอกเขตวิกฤต F ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 (± 1.84) สรุปว่า ความแปรปรวนของคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายละเอียดของคะแนนและข้อมูลทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากร
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง สรุปได้ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 9 คะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของตัวอย่างประชากร
ก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียน	การทดสอบ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1		19	19	27	22
2		20	16	26	17
3		22	20	27	22
4		17	16	25	17
5		18	22	24	24
6		13	21	21	21
7		15	20	20	24
8		18	13	24	13
9		21	14	26	15
10		17	23	21	24
11		23	19	28	23
12		16	12	26	15
13		20	20	27	20
14		14	18	20	21
15		11	23	26	23
16		12	21	21	22
17		23	14	27	14
18		16	17	23	19
19		19	17	27	17
20		19	15	26	15
21		10	19	20	23
22		18	9	27	13
23		15	24	25	24
24		16	17	21	17

ตารางที่ 9 (ต่อ)

นักเรียน	การทดสอบ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
		กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
25		10	21	17	23
26		22	17	27	19
27		19	19	27	24
28		18	16	24	24
29		18	11	23	11
30		23	9	28	14
31		18	16	25	16
32		14	14	20	16
33		15	15	19	18
34		18	15	24	15
35		15	20	20	20
36		16	12	22	15
37		19	22	25	22

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ระดับความยากของบทอ่านตามทฤษฎีของ Fry

เรื่อง	พยางค์	ประโยค	ระดับการอ่านของบทอ่าน
1. นั่งคิดหน้าจอตลอดทั้งวัน..พฤติกรรมแบบนี้มีปัญหา	128	7.65	ป.5
2. ต้นหมาปลายหมา	132.3	8.68	ป.5
3. คิดก่อนซื้อ อ่าน(ฉลาด)ก่อนใช้	--ช้อยกเว้น	ตามสูตรของ	Fry เพราะเป็นข้อมูลเฉพาะ-
4. วิทยาศาสตร์ กับแฮร์รี่ พอตเตอร์	141	10.83	ป.5
5. ผู้กักตุนประจำรัชกาล	146	12.98	ป.5
6. วิชาเหมือนสินค้า	--ช้อยกเว้น	ตามสูตรของ	Fry เพราะเป็นบทร้อยกรอง-

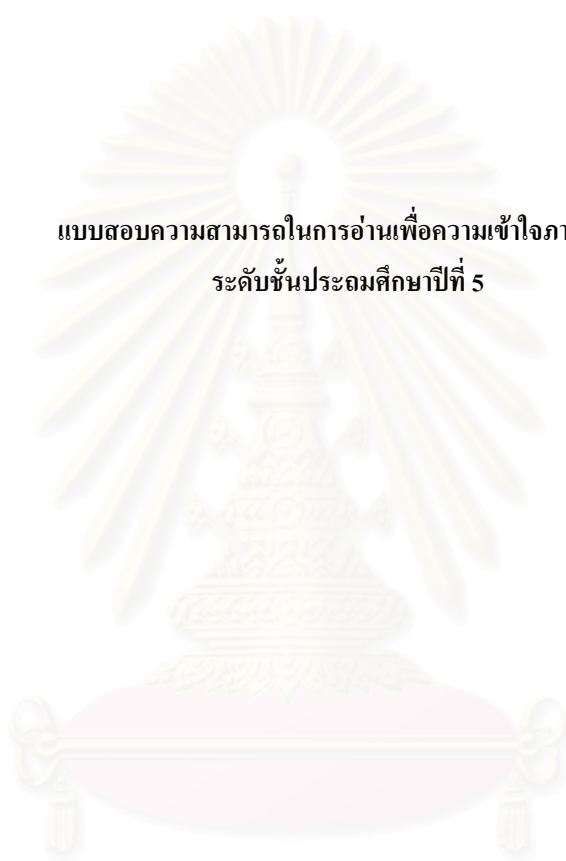

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

คำชี้แจง

1. แบบสอบชนิดนี้เป็นแบบสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 45 นาที
2. ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้อง หรือเหมาะสมที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง พืชชนิดไทยมีทั้งหมดกี่รูป

- ก. 44 รูป
ข. 32 รูป
ค. 26 รูป
ง. 21 รูป

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0			X	

หากต้องการเปลี่ยนคำตอบให้ปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0	X		X	

3. แบบสอบฉบับนี้มีข้อความสั้นๆ ให้อ่านก่อน แล้วถามใจความสำคัญของเรื่องเป็นตอนๆ ไป นักเรียนต้องทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านให้ดี แล้วตอบคำถามโดยยึดเนื้อความที่อ่านเป็นหลัก
4. หากมีปัญหาใดๆ โปรดซักถามอาจารย์ผู้คุมสอบ

แบบสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 1 – 5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แม่ค้าที่เป็นคนจีนจะแตกต่างจากแม่ค้าที่เป็นคนไทย แม่ค้าที่เป็นคนจีนมักจะมี อารมณ์เย็นมากกว่าแม่ค้าคนไทย แม่ค้าบางคนติดจะแหยๆ ลูกค้าด้วยซ้ำไป อย่างเช่น ลูกค้าต่อรองราคามากไป แม่ค้าจีนก็จะเพียงส่ายหน้าและพูดว่าขายไม่ได้เพราะต้นทุนแพงจะซื้อหรือไม่ซื้ออีกแล้วกันไป แต่ในกรณีเดียวกันนี้ ถ้าเป็นแม่ค้าไทยจะค่อนข้างแล้ว จีบปากจีบคอจอบๆ ใส่ลูกค้าว่า “อยากกินแต่ไม่มีปัญญาซื้อ ให้อร่อยไว้กินชาติหน้าเถอะ” ปะเหมาะเคราะห์ร้ายถ้าไปเจอลูกค้าปากจัดเข้า ชาวบ้านร้านตลาดพลอยได้ฟังลำตัดพรีๆ หนึ่งรอบ เข้าตำรับขิงก็รา ข่าก็แรง นั่นเอง ไม่มีใครยอมใครเหมือนกัน ยังดีหน่อยที่เวลา ลูกค้าลืมเงินทอนก็รีบตะโกนเรียกเสียงดังไม่มูบมิบไว้เป็นของตนเอง ที่ว่าอย่างนี้มีใช้ว่า จะกล่าวหาแม่ค้าไทยว่าหยาบคายหรือร้ายกาจแล้วยกย่องแม่ค้าจีน เพียงแต่เท่าที่เห็นมา ในตลาดแม่ค้าจีนมักไม่ค่อยต่อเถียง ค่อนข้างอดลูกค้า ชัดใจขึ้นมาก็เพียงแต่หน้าบึ้งแล้ว หันไปขายให้กับคนอื่นต่อไปเท่านั้น ไม่ถึงกับมีการเห็บแถมแถมประทัดประทัน

ดัดแปลงจากเรื่อง แม่ค้า ของ ทศพร เกตุถนอม

1. จากบทอ่านข้างต้น ควรตั้งชื่อเรื่องนี้อย่างไร
 - ก. เทคนิคการขาย
 - ข. มารยาทในการขาย
 - ค. คุณลักษณะของนักการค้า
 - ง. ความสามารถทางการขาย
2. จากบทอ่านที่กล่าวว่า “...ชาวบ้านร้านตลาดพลอยได้ฟัง ลำตัด พรีๆ หนึ่งรอบเข้าตำรับ ขิงก็รา ข่าก็แรง..” คำที่ขีดเส้นใต้ในเรื่องนี้หมายถึงข้อใด
 - ก. การร้องเพลงพื้นบ้าน , แม่ค้าจีน – ลูกค้า
 - ข. การละเล่นพื้นเมือง , แม่ค้า – ชาวบ้าน
 - ค. การเห็บแถมกัน , แม่ค้าจีน – แม่ค้าไทย
 - ง. การต่อล้อต่อเถียงกัน , แม่ค้าไทย – ลูกค้า
3. จากเรื่องนี้ นักเรียนสามารถสรุปว่า “แม่ค้าไทยหยาบคาย และร้ายกาจกว่าแม่ค้าจีน” ได้หรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. ได้ เพราะคนจีนมีความชำนาญและเก่งด้านการค้าขาย
 - ข. ได้ เพราะจากบทอ่านก็แสดงให้เห็นว่าแม่ค้าไทยบริการลูกค้าได้ไม่ดี
 - ค. ไม่ได้ เพราะเป็นคนไทยมีอัธยาศัยดี จนได้ชื่อว่าเป็นประเทศยิ้มสยาม
 - ง. ไม่ได้ เพราะไม่ว่าจะเป็นแม่ค้าจีนหรือไทย ต่างก็มีทั้งคนดีและไม่ดีปะปนกัน
4. นักเรียนคิดว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพค้าขาย ควรมีคุณลักษณะใดเป็นสำคัญ
 - ก. อดทน ซื่อสัตย์ และมีมนุษยสัมพันธ์
 - ข. กระตือรือร้น มีเมตตา และสุภาพเรียบร้อย

- ก. เฉลียวฉลาด มีน้ำใจ และอ่อนน้อมถ่อมตน
- ง. พุดจาจะฉาน ร่างกายแข็งแรง และเชื่อมั่นในตนเอง

5. สมมติว่า นักเรียนเป็นแม่ค้าขายเสื้อผ้า เมื่อมีลูกค้ามาซื้อของและต่อรองราคาลงมาในราคาที่นักเรียนไม่สามารถจะขายให้ได้ แต่ลูกค้าก็ยังเข้าซื้อให้ลดราคาลงให้ได้ นักเรียนคิดว่า ความถูกต้องในการปฏิบัติควรทำอย่างไร

- ก. ไม่พุดด้วย แล้วเดินกลับเข้ามาในร้าน ไม่สนใจลูกค้าคนนี้อีกต่อไป
- ข. บ่นว่าในใจ แต่แสดงกิริยาข่มขี้ม และชักชวนให้ดูสินค้าอื่นๆ ในร้านแทน
- ค. อธิบายสาเหตุที่ลดราคาไม่ได้แล้วแนะนำสินค้าอื่นที่มีคุณภาพน้อยกว่าและราคาถูกแทน
- ง. ต่อกว่าลูกค้าและยั่วว่าลดราคาไม่ได้ ถ้าอยากได้จริงๆ ให้นำเงินมาเพิ่มแล้วจะเก็บของไว้ให้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 6 – 10

... ในวันหนึ่งถึงตราเข้าหน้าหนาว	หิมะพราวพรูพรั่งกว่าครั้งไหน
ไม่สามารถเอาอาหารใด	ชวานาได้ชำแหละฆ่าแกะกิน
หิมะโปรยโรยหนักไม่พักหยุด	ชวานาสูดแก้ไขอย่างไรสิ้น
ถึงเวลาฆ่าแพะชำแหละกิน	ไม่อาจคืนอับจนหมดหนทาง
หิมะยังหลังสุมคลุมไปทั่ว	คราวนี้วัวไถนาถูกฆ่าบ้าง
ที่ตัวแน่แลเห็นเหมือนเป็นกลาง	สุนัขต่างเห็นที่ควรหนีไป...

จากนิทานเรื่อง ชวานากับสุนัข ของ วันเนาวิ ยูเด็น

6. ข้อเท็จจริงจากเรื่องนี้คืออะไร

- ก. ชวานาเลี้ยงสัตว์ไว้กินในฤดูหนาว
- ข. ชวานาไม่ได้สะสมอาหารไว้
- ค. ชวานาทำนาไม่ได้ผล
- ง. ชวานามีสุขภาพไม่ดี

7. “สุนัข” ในเรื่องนี้มีคุณลักษณะเด่นด้านใด

- ก. ซื่อสัตย์
- ข. รู้เขารู้เรา
- ค. ช่างสังเกต
- ง. ตัวใครตัวมัน

8. จากเรื่อง นักเรียนคิดว่า เหตุการณ์นี้ควรเกิดขึ้นในประเทศใด

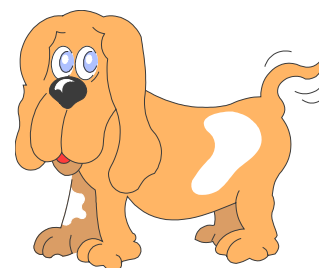
- ก. ไทย
- ข. ญี่ปุ่น
- ค. เวียดนาม
- ง. ฟิลิปปินส์

9. นักเรียนคิดว่าตอนจบของเรื่องควรเป็นอย่างไร

- ก. สุนัขถูกชวานาจับกิน
- ข. ชวานาขอมอดอาหาร
- ค. สุนัขหนีเอาตัวรอดไปได้
- ง. ชวานาพาสุนัขออกไปล่าสัตว์

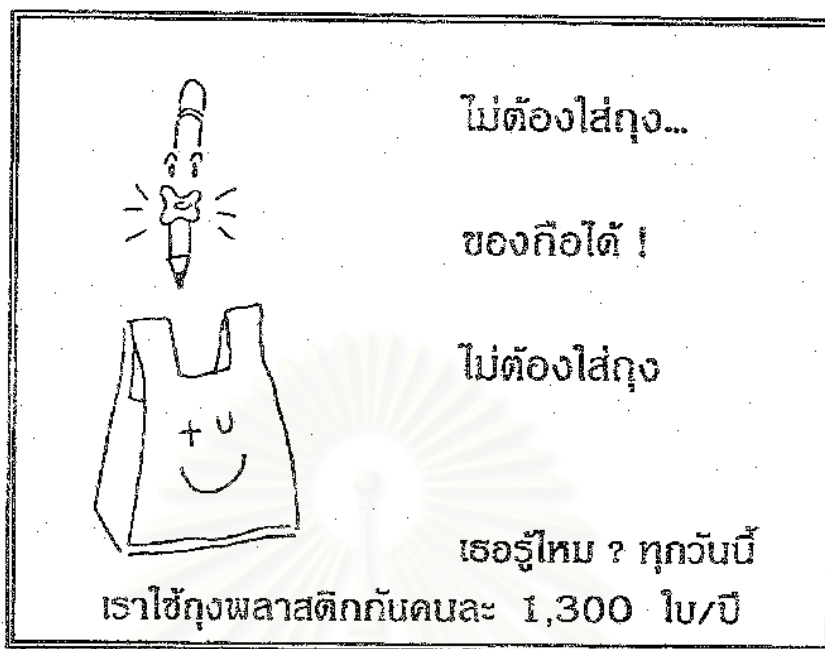
10. นักเรียนจะปฏิบัติตนเพื่อเตรียมรับสถานการณ์นี้ ตามสำนวนใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

- ก. ตำข้าวสารกรอกหม้อ
- ข. วัวหายล้อมคอก
- ค. กันไว้ดีกว่าแก้
- ง. หวังน้ำบ่อหน้า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11 – 13

จากแผ่นป้ายรณรงค์ ของ กลุ่มอนุรักษ์จุฬา

11. จากแผ่นป้ายรณรงค์ข้างต้น ผู้เขียนมีจุดประสงค์ใด

- ก. ใช้ถุงพลาสติกให้น้อยลง
- ข. ให้ถือสิ่งของแทนการใส่ถุง
- ค. ให้ทราบว่าในแต่ละปี เราใช้ถุงพลาสติกจำนวนเท่าใด
- ง. ให้ร้านค้าเปลี่ยนจากใช้ถุงพลาสติกมาใช้ถุงกระดาษแทน

12. ถ้าคนในประเทศใช้ถุงพลาสติกกันมากๆ เช่นนี้ จะส่งผลกระทบต่อในด้านใด

- ก. เศรษฐกิจ และการเมือง
- ข. ทรัพยากร และ เศรษฐกิจ
- ค. การเมือง และสิ่งแวดล้อม
- ง. เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

13. การกระทำของบุคคลใดต่อไปนี้ ไม่สนับสนุนโครงการของกลุ่มอนุรักษ์จุฬา

- ก. เก่งซื้อของจากร้านวัยรุ่นเพราะต้องการดูใส่ของที่น่ารัก
- ข. เกดรับสมุดจากแม่ค้า แล้วนำมาใส่ในกระเป๋าหนังสือ
- ค. เก้งนำถุงผ้าติดตัวไปซื้อของที่ตลาดนัด
- ง. เกมช่วยแม่ถือตะกร้าไปจ่ายตลาด

“ลูกฟัด” คือ ของเล่นพื้นบ้านไทยที่ทำจากไม้เนื้อแข็ง มีรูปร่างลักษณะ

ทรงกระบอกที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4 – 5 เซนติเมตร และหนาประมาณ 3 – 4 เซนติเมตร บริเวณจุดกึ่งกลางของลูกฟัดมีแกนไม้สำหรับใช้ฝ่ามือทั้งสองประกบ แล้วป้อนให้ลูกฟัดหมุนไปตามแรงเหวี่ยง เด็กๆ จะเล่นลูกฟัดด้วยกันเป็นกลุ่มตามลานที่เป็นพื้นราบเรียบ โดยมีข้อตกลงว่าหากลูกฟัดของใครหมุนได้นานกว่าจะเป็นผู้ชนะ วัตถุประสงค์ที่ใช้ทำลูกฟัดในสมัยก่อนยังรวมถึง ดินเหนียว หรือผลไม้บางชนิดอย่าง ลูกตะโก ลูกมะเกลือ และ ลูกจัน แต่เนื่องจากลูกฟัดที่ทำจากวัสดุดังกล่าวไม่คงทนถาวร ในระยะหลังจึงพบเฉพาะลูกฟัดที่ทำจากไม้เป็นส่วนใหญ่

จากสารคดีเรื่อง ลูกฟัด ของ พิมพ์ ภัทร์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14 – 16

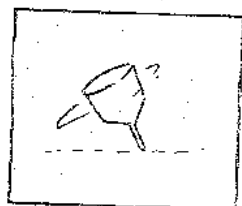
14. การเล่น “ลูกฟัด” คล้ายกับการเล่นพื้นบ้านชนิดใด

- ก. ลูกสะบ้า
- ข. ลูกข่าง
- ค. ลูกแก้ว
- ง. ลูกดิ่ง

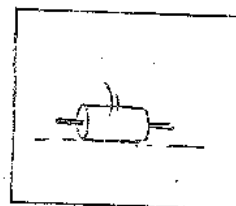
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15. จากบทอ่าน นักเรียนจินตนาการลักษณะของลูกฟัดได้ตามข้อใด

ก.

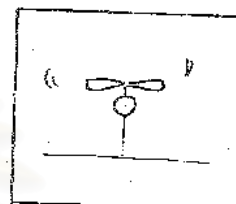
ข.

ค.

ง.

16. หากนักเรียนต้องการทำลูกฟัดไว้เล่น แต่หาไม้ไม่ได้ นักเรียนสามารถใช้ผลไม้ใดแทนได้

- ก. องุ่น
- ข. ส้มโอ
- ค. มะนาว
- ง. มะพร้าว

อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17-18

แคลเซียม ถือเป็นส่วนประกอบหลักของกระดูก ปกติร่างกายต้องการแคลเซียมประมาณวันละ 800-1,200 มิลลิกรัม ซึ่งอาหารแคลเซียมสูงไม่ได้มีเฉพาะในผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนมเท่านั้น แต่อาหารไทยหลายอย่างก็มีปริมาณแคลเซียมสูง เพียงแต่จัดสรรอาหารบางอย่างให้ครบถ้วนในมื้ออาหาร ร่างกายก็จะได้รับสารอาหารอย่างเพียงพอ

อาหาร	ปริมาณแคลเซียม(มิลลิกรัม)
โยเกิร์ต (1 ถ้วย)	237
ปลาเล็กปลาน้อย (1 ซีด)	860
ปลาชาร์คิน	330
ใบชะพลู (1 ซีด)	601
ใบยอ (1 ซีด)	387

จาก นิตยสาร ชีวจิต (15 พฤษภาคม 2545)

17. ถ้านักเรียนต้องการสะสมแคลเซียมไว้ในร่างกาย เพื่อป้องกันภาวะกระดูกพรุน นักเรียนควรปฏิบัติตนตามข้อใด
- ดื่มนมแทนน้ำ
 - ดื่มน้ำผสมแคลเซียม
 - รับประทานข้าวกับปลาทอดทุกมื้อ
 - รับประทานอาหารที่มีสารอาหารแคลเซียม
18. อาหารในข้อใดให้แคลเซียมที่จำเป็นต่อร่างกาย
- ข้าปลาทูกระป๋อง เมี่ยงคำ
 - ข้าฝักกระเจ็ด ลอดช่อง
 - ลาบหมู น้ำส้มคั้น
 - ข้าวคั่วกอกะปิ ทองหยอด

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 19 – 22

“อะเบท” มีฤทธิ์ทำลายลูกน้ำในคู่ม่าน้ำตามบ้านที่มีการใช้น้ำตลอดเวลา มีฤทธิ์นานเฉลี่ย 3 เดือน ซึ่งมีวิธีการใช้โดยใส่ อะเบทลงในภาชนะกักเก็บน้ำตามส่วน ดังนี้

ชนิดของภาชนะ	ขนาดของภาชนะ (ลิตร)	ปี๊บ	ปริมาณอะเบท (กรัม)	ชั้นหนา
คู่ม่านน้ำ/คู่ม่านน้ำขนาดเล็ก	ต่ำกว่า 100	5	10	2
คู่ม่านน้ำ	100 – 150	5 – 7	15	3
คู่ม่านน้ำ/คู่ม่านน้ำ	50 – 200	7 – 10	20	4
ถังน้ำมัน/แทงก์น้ำ	เกิน 200	10	25	5

จากเรื่อง อะเบท-สารเคมีกำจัดลูกน้ำ ของ รุจน์ รมณีชัย

19. การใส่ “อะเบท” ลงในน้ำ ต้องการให้มีปริมาณสัดส่วนใดน้อยลง
- ไร
 - ยูง
 - มด
 - ปลา
20. การใส่ “อะเบท” ลงในน้ำ ช่วยลดการระบาดของโรคใด
- พยาธิ มาลาเรีย
 - พยาธิ อหิวาตกโรค

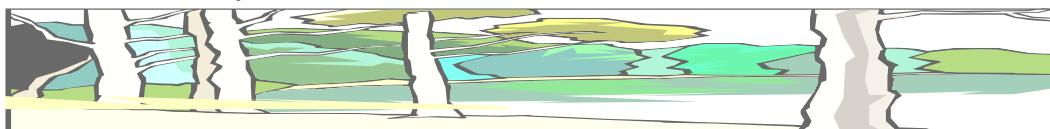
- ค. มาลาเรีย ไข่เลือดออก
- ง. อหิวาตกโรค ไข่เลือดออก

21. บ้านของแก้วมีแท็งก์น้ำ 1 ใบ และตุ่มราชนูรีอีก 3 ใบ ในแต่ละปี แก้วต้องไปขอรับ “อะเบท” จากสถานีอนามัย จำนวนกี่กรัม
- ก. 85 กรัม
 - ข. 170 กรัม
 - ค. 250 กรัม
 - ง. 340 กรัม
22. การทำลายลูกน้ำ นอกจากการใช้ “อะเบท” ลงในภาชนะกักเก็บน้ำแล้ว สามารถใช้วิธีการใดได้อีก
- ก. ปิดฝาให้มิดชิด
 - ข. เปลี่ยนน้ำทุกวัน
 - ค. เลี้ยงปลาไว้ในภาชนะ
 - ง. ตั้งภาชนะไว้กลางแจ้ง

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 23 – 27

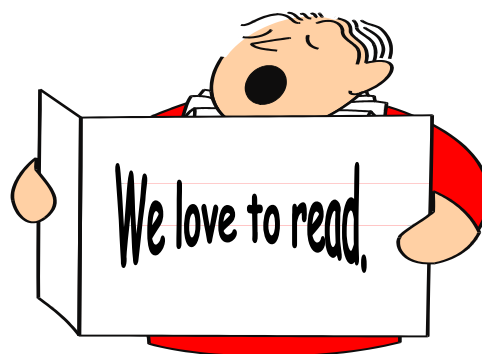
ลำสะพุง คือ ลำน้ำสายสั้นๆ ที่เป็นสาขาสำคัญของลำน้ำชี แม่น้ำที่ไหลหล่อเลี้ยงผู้คนในดินแดนที่ราบสูงรวม 9 จังหวัด เป็นระยะทางกว่า 765 กิโลเมตร สะพุง หรือ สมพุง เป็นชื่อของพันธุ์ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่ชอบขึ้นอยู่ตามริมลำน้ำในป่าเบญจพรรณ ลำสะพุงจึงเป็นลำน้ำที่มากมายไปด้วยพันธุ์ไม้ชนิดนี้

จากอดีตสู่ปัจจุบัน ลำสะพุงยังคงทำหน้าที่นำพาสายน้ำไหลหล่อเลี้ยงสรรพชีวิตอย่างไม่รู้จบรู้อิ้น แต่ช่วงของกาลเวลามีเรื่องราวมากมายได้เกิดขึ้นกับลำน้ำสายนี้ และหนึ่งในเหตุการณ์ที่น่าสลดใจ คือ โครงการสร้างเขื่อนลำสะพุง ถึงวันนี้ โครงการดังกล่าวถูกระงับด้วยเหตุผลสำคัญ คือ ความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าลำสะพุงนั้นมีมากเกินกว่าจะสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำ และที่สำคัญป่าลำสะพุงก็เป็นเขื่อนกักเก็บน้ำตามธรรมชาติที่ทรงประสิทธิภาพอยู่แล้ว

จากเรื่อง ฆะตกรรม...ลำสะพุง ของ โคม ประทุมทอง

23. ข้อใดคือที่มาของชื่อ “ลำสะพุง”
- ป่าไม้
 - เขื่อน
 - แม่น้ำ
 - พันธุ์ไม้
24. จากข้อความที่ว่า “แม่น้ำที่ไหลหล่อเลี้ยงผู้คนในดินแดนที่ราบสูงรวม 9 จังหวัด”
คำว่า **ดินแดนที่ราบสูง** คือ ภาคใดของประเทศไทย
- ภาคเหนือ
 - ภาคอีสาน
 - ภาคกลาง
 - ภาคตะวันตก
25. เหตุใด “ป่าลำสะพุง” จึงเปรียบเป็นเขื่อนเก็บน้ำตามธรรมชาติ
- เพราะป่าลำสะพุงเป็นป่าไม้เบญจพรรณ
 - เพราะป่าลำสะพุงมีลำน้ำที่ยาวและกว้างใหญ่ที่สุด
 - เพราะป่าลำสะพุงมีเขื่อนที่สร้างขึ้นสำหรับกักเก็บน้ำ
 - เพราะป่าลำสะพุงเป็นป่าต้นน้ำที่ช่วยกักเก็บน้ำไว้ได้ดิน
26. หากโครงการสร้างเขื่อนลำสะพุงไม่ถูกระงับ จะส่งผลกระทบต่อสิ่งใดมากที่สุด
- ผืนป่าลำสะพุงจะหมดไป
 - น้ำในลำสะพุงจะแห้งขอด
 - ลำสะพุงจะเป็นป่าต้นน้ำที่สำคัญ
 - ป่าลำสะพุงจะอุดมสมบูรณ์มากขึ้น
27. หากต้องการอนุรักษ์ป่าไม้ในประเทศไทยให้คงความอุดมสมบูรณ์อยู่ชั่วลูกชั่วหลาน ในขณะที่นักเรียนกำลังเรียนหนังสืออยู่นี้ นักเรียนสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ป่าไม้ได้อย่างไร
- ใช้กระดาษสมุดทั้งสองหน้า เพื่อช่วยลดการตัดต้นไม้
 - ชักชวนเพื่อนๆ ท้องเที่ยววนอุทยานไทยเชิงอนุรักษ์
 - ออกมารณรงค์ต่อต้าน กำจัดพวกตัดไม้ทำลายป่า
 - ลด ละ เลิก การใช้โตะ แก้ว และสิ่งของทำจากไม้

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30

ชมพู่มีเวลาว่างในวันปิดเทอมภาคฤดูร้อน 2 เดือน เธอต้องการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมค่ายฤดูร้อนของโรงเรียน ซึ่งมีข้อมูลกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมว่ายน้ำ	เริ่มวันที่ 15 มีนาคม 2545	เป็นเวลา 3 สัปดาห์
กิจกรรมวิทยาศาสตร์	เริ่มวันที่ 1 เมษายน 2545	เป็นเวลา 3 สัปดาห์
กิจกรรมเทนนิส	เริ่มวันที่ 15 เมษายน 2545	เป็นเวลา 2 สัปดาห์
กิจกรรมศิลปะ	เริ่มวันที่ 15 เมษายน 2545	เป็นเวลา 4 สัปดาห์
กิจกรรมคอมพิวเตอร์	เริ่มวันที่ 1 พฤษภาคม 2545	เป็นเวลา 1 สัปดาห์

28. กิจกรรมใดที่ชมพู่สามารถเข้าร่วมได้ 2 กิจกรรม

- ก. ว่ายน้ำ - วิทยาศาสตร์
- ข. วิทยาศาสตร์ - ศิลปะ
- ค. ว่ายน้ำ - ศิลปะ
- ง. ศิลปะ - เทนนิส

29. กิจกรรมส่วนใหญ่มีตรงกับช่วงเวลาใด

- ก. สัปดาห์สุดท้ายของเดือนมีนาคม
- ข. สัปดาห์แรกของเดือนเมษายน
- ค. สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนเมษายน
- ง. สัปดาห์แรกของเดือนพฤษภาคม

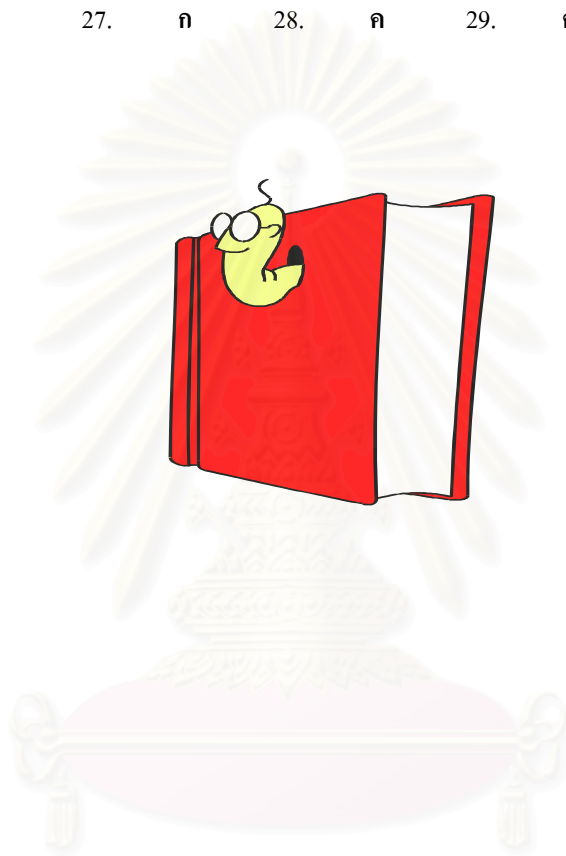
30. ถ้าชมพู่เลือกสมัครเข้าค่ายกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เธอสามารถร่วมกิจกรรมใดได้อีก

- ก. ว่ายน้ำ
- ข. เทนนิส
- ค. ศิลปะ
- ง. คอมพิวเตอร์

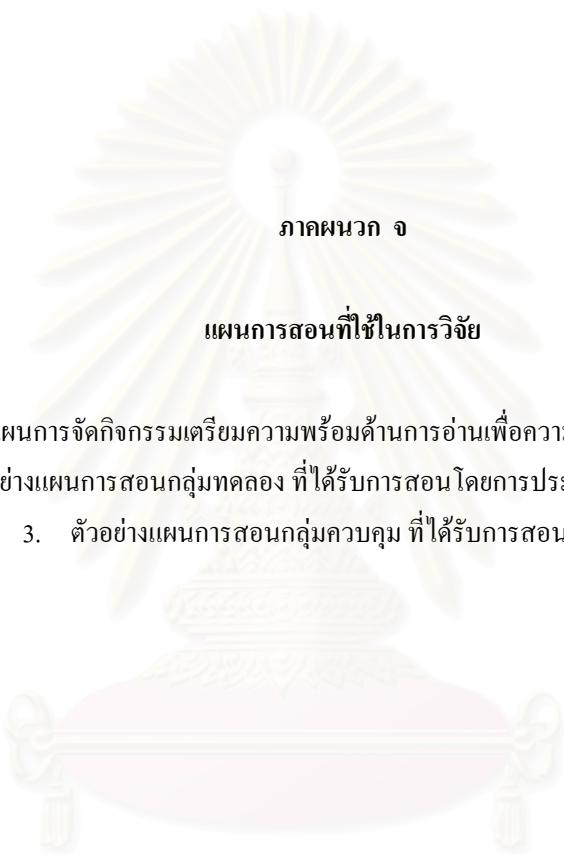

เฉลยคำตอบ

1.	ค	2.	ง	3.	ง	4.	ก	5.	ค
6.	ข	7.	ค	8.	ข	9.	ค	10.	ค
11.	ก	12.	ง	13.	ก	14.	ข	15.	ค
16.	ค	17.	ง	18.	ก	19.	ข	20.	ค
21.	ง	22.	ก	23.	ง	24.	ข	25.	ง
26.	ก	27.	ก	28.	ค	29.	ค	30.	ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

แผนการสอนที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย
2. ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร
3. ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

คำชี้แจง

เนื่องจากการวิจัย เรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสร (Triarchic Theory) ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งการสอนอ่านโดยทั่วไป นักเรียนมักไม่ได้รับการสอนเทคนิควิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยเรื่องนี้สามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายการอ่านได้ ผู้วิจัยจึงสร้างแผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยสำหรับตัวอย่างประชากรชั้น (กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม) โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเตรียมความพร้อมให้ตัวอย่างประชากรเข้าใจหลักการและเทคนิคการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

2. เพื่อให้ตัวอย่างประชากรได้ฝึกปฏิบัติการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

3. เพื่อให้ตัวอย่างประชากรนำวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยไปประยุกต์

ใช้ในการอ่านสำหรับการวิจัย เรื่อง ผลของการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามสรที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับตัวอย่างประชากร ประกอบด้วย แผนการจัด กิจกรรม
จำนวน 1 แผน แผนละ 1 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที) บทอ่าน เรื่อง มากินเห็ด ก้นเถอะ ช่วยป่อง
กันโรคได้ และ แบบฝึกหัดการอ่าน จำนวน 1 ชุด

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที) วันที่ _____

ความคิดรวบยอด

การอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาไทย นักเรียนต้องสามารถทำความเข้าใจกับบทอ่าน โดยอาศัยการแปลความบทอ่านที่ผู้เขียนกล่าวออกมาโดยตรง ตีความโดยหาความหมายที่ซ่อนเร้นใน ข้อความ ขยายความ ลำดับเหตุการณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และพิจารณาตัดสินเพื่อประเมินค่า บทอ่าน ตลอดจน สามารถนำความรู้ ประสบการณ์ หลักการและข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่านไปใช้กับสถานการณ์อื่นในตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. บอกความสำคัญของการอ่านได้
2. เคารพความหมายของคำศัพท์จากบริบทข้างเคียงได้
3. จับใจความสำคัญจากบทอ่านได้
4. อธิบายความเข้าใจของเนื้อความจากบทอ่านได้
5. บอกวัตถุประสงค์ในการอ่านจากการอ่านบทอ่านได้

กิจกรรมการเรียนรู้

นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูยกบทอ่านบางตอนของรับสั่งใน “สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เรื่อง “โศกคดีที่เกิดในครอบครัวรักการอ่าน” มาอ่านให้นักเรียนฟัง ดังนี้

สมเด็จพระเทพฯ ได้มีพระราชวินิจฉัยว่า หนังสือเป็นสื่อความรู้ที่สำคัญ ควรค่าแก่การส่งเสริม และทำให้คนอยากอ่านหนังสือกันให้มาก ซึ่งพระองค์ท่านได้รับสั่งถึงสาเหตุที่พระองค์ท่านชอบอ่านหนังสือว่ามี 6 ประการ ดังนี้ คือ

1. ประการแรก อ่านแล้วได้อรรถาธิบายมากกว่าวิธีการอื่นๆ เพราะพระองค์เป็นผู้ฟังที่ไม่ดี ฟังใครพูดนานๆ แล้วหลับ
2. การอ่านทำให้มีสมาธิดีกว่า เพราะอ่านไปได้พิจารณาไปได้เรื่องเร็วกว่าการฟัง ซึ่งต้องเสียเวลาเปล่งเสียง
3. การอ่านหนังสือได้รายละเอียดมากกว่าเพราะเขียนยาวแค่ไหนก็ได้ และหากจะอ่านข้ามก็ง่ายกว่าการข้ามเทปหรือวีดีโอ
4. หนังสือสามารถเก็บรักษาได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ

5. สามารถนำคิดค้นไปไหนๆ ได้ 6. ช่วยด้านจินตนาการ สมเด็จพระเทพฯ รับสั่งว่า “เมื่อทรงพระเยาว์ถูกต่อว่าเรื่อง ทำไมชอบดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือดีกว่า ซึ่งก็ได้รับเหตุผลที่ไม่ชอบขึ้นยันว่าถูกหรือผิดว่า “โทรทัศน์มีไม่กี่ช่อง เจ้าของเป็นผู้กำหนดนโยบายคิดอย่างไรก็จัดให้ประชาชนอย่างนั้น ถือเป็นการล้างสมองประเภทหนึ่ง แต่หนังสือมีมากมายหลายรูปแบบ ทำให้สมองเปิดกว้าง และคนชอบอ่านมักอ่านมากจะไม่อ่านเฉพาะเจาะจง ทำให้ไม่ยึดติดกับความคิดของใคร และอาจสร้างความคิดของตนเองต่อไปได้” ที่สำคัญประการสุดท้าย เมื่ออ่านหนังสือแล้วต้องรู้จักนำไปปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญไม่ได้อยู่ที่เนื้อหาหนังสือ แต่อยู่ที่วิธีนำไปปฏิบัติ ดังนั้นประโยชน์จึงอยู่ที่การอ่าน อ่านแล้วต้องคิด ต้องจดจำ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญของการอ่าน และวิธีอ่านที่ดี

ขั้นสอนและลงมือปฏิบัติ

1. ครูชี้แจงให้นักเรียนทราบว่าในวิธีอ่านที่ดี นักเรียนต้องวิเคราะห์ หรือ ตีความได้ว่า ผู้เขียนแสดงเจตนาอะไร ให้ความรู้สึกอย่างไร มีแนวคิดอะไร และสาระสำคัญของเรื่องคืออะไร ถ้าเป็นการอ่านเพื่อความบันเทิงก็อ่านข้ามอย่างรวดเร็วได้ แต่ถ้าอ่านหนังสือวิชาการ ควรหาพจนานุกรมไว้ข้างๆ คำไหนไม่แน่ใจไม่เข้าใจก็เปิดดู แต่ก็ทำให้ต้องเสียเวลามาก สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจได้ง่ายคือ **บริบท** หมายถึง ข้อความรอบๆ ที่ จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ง่ายและเร็วขึ้น แม้ว่าไม่รู้ความหมายของคำขากนั้น ตัวอย่างเช่น

“**บุหลัน**เลื่อนลอยฟ้าไม่ราตรี **รัศมี**ส่องสว่างดั่งกลางวัน”

สมมติว่านักเรียนไม่ทราบความหมายของคำว่า “บุหลัน” เราจะดูที่บริบท “เลื่อนลอยฟ้า” แสดงว่าบุหลันอยู่บนท้องฟ้า “รัศมีส่องสว่าง” แสดงว่าบุหลันมีแสงสว่างออกมาจากตัวเองได้ ซึ่งสิ่งที่อยู่บนท้องฟ้าและมีแสงสว่าง ได้แก่ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาว เมื่อพิจารณา “แสงสว่างดั่งกลางวัน” แสดงว่าบุหลันอยู่ในตอนกลางวันและให้แสงสว่างมาก ดังนั้น **บุหลัน คือ ดวงจันทร์**

2. ครูให้นักเรียนอ่านแถบประโยคพร้อมกัน แล้วบอกความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดให้ โดยใช้บริบทข้างเคียงเป็นหลักในการคาดเดาคำความหมาย ดังนี้

เมื่อ วิซซุ เป็นสีเขียว ฉันก็เริ่มตรงไปยังถนนข้างหน้า	
วิซซุ หมายถึงอะไร	
ก. รถยนต์	ข. สัญลักษณ์
★ค. สัญลักษณ์ไฟ	ง. ต้นไม้

3. ครูแจกแบบฝึกให้นักเรียนทุกคน นักเรียนฝึกกิจกรรมการหาความหมายของคำศัพท์ โดยใช้บริบทข้างเคียง ดังนี้

- 1) วันหนึ่งอากาศร้อน มีผู้คนมากมายกำลังสนุกสนานกับการเล่นน้ำ มีครุฑีมากมายอยู่ในทะเล บ้างก็ลากผู้เล่นสกีน้ำ

ครุฑี หมายถึงอะไร

ก. คลื่น

ข. เรือ

ค. แพ

ง. เป็ด

- 2) ลันขับรถไปอย่างช้าๆ มีชุมปกคลุมไปทั่ว มันทำให้ลันต้องใช้ความพยายามในการมอง

ชุม หมายถึงอะไร

ก. ฟ้าผ่า

ข. ฝน

ค. หมอก

ง. การจราจร

- 3) ตอนแรกที่ลันนั่งในบ้านของจิว ลันต้องตะลึงกับความสวยงามของมัน

งัง หมายถึงอะไร

ก. จินตนาการ

ข. ออกแบบ

ค. เข้ามา

ง. กระโดด

- 4) ทุกๆ เช้าการจราจรของถนนสายหลักในเมืองติดขัด

เหตุคนส่วนใหญ่ออกไปทำงาน

เหตุ หมายถึงอะไร

ก. แม้ว่า

ข. ดังนั้น

ค. เมื่อก่อน

ง. เพราะว่า

- 5) เอรูสึกตะบอยมากที่สุด ในช่วงเดือนสุดท้ายที่ต้องหัดโกนอ่านหนังสือ อย่างสม่ำเสมอ จนแม่ของเธอบอกว่า “เอ หนูต้องการการพักผ่อนอย่างมากเลยนะ”

ตะบอย หมายถึงอะไร

ก. หิว

ข. เสรี

ก. ตื่นเต้น

ง. เหนื่อย

4. นักเรียนช่วยกันสรุปความสำคัญ ของการรู้ความหมายของคำศัพท์ นักเรียนบอกเทคนิคที่ใช้ ในการคาดเดาความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง นักเรียนประมวลวิธีการของเพื่อน และของตนเองเพื่อให้ได้วิธีที่ ดีที่สุดสำหรับตนเอง

5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คน ครูแจกบทอ่าน เรื่อง “มากินเห็ดกัน เถอะ ช่วยบรรเทาโรคได้” ให้นักเรียนทุกคน นักเรียนอ่านบทอ่านแล้วสรุปความรู้ที่นักเรียนได้รับจากเรื่องที่อ่าน

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ดังนี้ “เห็ดมีอยู่ ด้วยกันหลายชนิด มีทั้งชนิดที่กินได้ และชนิดที่มีพิษกินไม่ได้ เห็ดมีคุณค่าทางอาหารสูง มีสรรพคุณทางอาหาร ช่วยบรรเทาและรักษาอาการเป็นไข้หวัด เวียนศีรษะ ลดไขมันในเส้นเลือด บำรุงสมอง และรักษาโรคกระดูก อ่อนได้”

7. ครูถามนักเรียนว่า เมื่อนักเรียนอ่านบทอ่านแล้ว นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่อง ได้ ก่อนอ่านในใจของนักเรียนมีวัตถุประสงค์ใดในการอ่าน

8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปวัตถุประสงค์ในการอ่าน และร่วมกันอภิปรายเพื่อหาความสำคัญของ วัตถุประสงค์ในการอ่าน

สรุปและประเมิน

นักเรียนระดมสมอง เพื่อสรุปว่าการที่นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของบทอ่าน ได้ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญในการอ่านใดบ้าง เช่น ประสบการณ์เดิม วัตถุประสงค์การอ่าน การเข้าใจคำศัพท์ เป็นต้น พร้อมทั้งสรุปว่า นักเรียนจะอ่านอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

สื่อการเรียนรู้

1. แถบประโยค
2. แบบฝึกทักษะการคาดเดาความหมายของคำจากบริบท
3. บทอ่านเรื่อง “มากินเห็ดกันเถอะ ช่วยป้องกันโรคได้”

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม
2. แบบฝึกการอ่าน - คาดเดาความหมายของคำศัพท์
3. การอ่านจับใจความสำคัญ
4. การสรุปความรู้และแนวทางในการอ่าน

ภาคผนวก

1. แถบประโยค

เมื่อ วิษณุ เป็นสี่เฑียร ลันก็เริ่มตรงไปยังถนนข้างหน้า
 วิษณุ หมายถึงอะไร

ก. รดยนต์	ข. สัตยลักษณ
★ค. สัตยญาณไฟ	ง. ต้นไม้

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัดการอ่าน

เรื่อง การคาดเดาความหมายของคำจากบริบท

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คำสั่ง X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. วันหนึ่งอากาศร้อน มีผู้คนมากมายกำลังสนุกสนานกับการเล่นน้ำ มีครุฑีมากมายอยู่ในทะเล บ้างก็ลากคนเล่นสกีน้ำ

ครุฑี หมายถึงอะไร

ก. กลิ่น

ข. เรือ

ค. แพ

ง. เป็ด

2. ฉันขับรถไปอย่างช้าๆ มีหมูปกคลุมไปทั่ว มันทำให้ฉันต้องใช้ความพยายามในการมอง

หมู หมายถึงอะไร

ก. ฝ้าม่าน

ข. ฝน

ค. หมอก

ง. การจราจร

3. ตอนแรกที่ฉันนั่งในบ้านของจิว ฉันต้องตะลึงกับความสวยงามของมัน

จิง หมายถึงอะไร

ก. จินตนาการ

ข. ออกแบบ

ค. เข้ามา

ง. กระโดด

4. ทุกๆ เช้าการจราจรของถนนสายหลักในเมืองติดขัด เหตุคนส่วนใหญ่ออกไปทำงาน

เหตุ หมายถึงอะไร

ก. แม้ว่า

ข. ดังนั้น

ค. เมื่อก่อน

ง. เพราะว่า

5. เอูู้สึกตะบอยมากที่สุด ในช่วงเดือนสุดท้ายที่ต้องหักโหมอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ จนแม่ของเธอบอกว่า “เอ หนูต้องการการพักผ่อนอย่างมากเลยนะ”

ตะบอย หมายถึงอะไร

ก. หิว
ค. ตื่นเต้น

ข. เสร้า
ง. เหนื่อย

6.

สวนผลไม้ชนิดนี้ให้ผลที่มีลักษณะ**กะต๋อย** เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่

กะต๋อย หมายถึงอะไร

ก. เหี่ยว
ค. เน่า

ข. แกร็น
ง. ตก

7.

เมื่อฉันต้องเดินในที่**สูงและแคบ** ฉันมักเกิดอาการ**หยอน**

หยอน หมายถึงอะไร

ก. หวาดเสียว
ค. อี๊กหิม

ข. กล้าหาญ
ง. ตกใจ

8.

คนมักไม่เลือกไปเดินที่**กาด** เพราะอากาศ**ร้อน เจอะแฉะ**
และมีของ**น้อยกว่า**ห้างสรรพสินค้า

กาด หมายถึงอะไร

ก. สวนสาธารณะ
ค. ตลาดสด

ข. ร้านอาหาร
ง. งานวัด

ใบความรู้

เรื่อง มากินเห็ดกันเถอะ ช่วยป้องกันโรคได้

มากินเห็ดกันเถอะ ช่วยป้องกันโรคได้

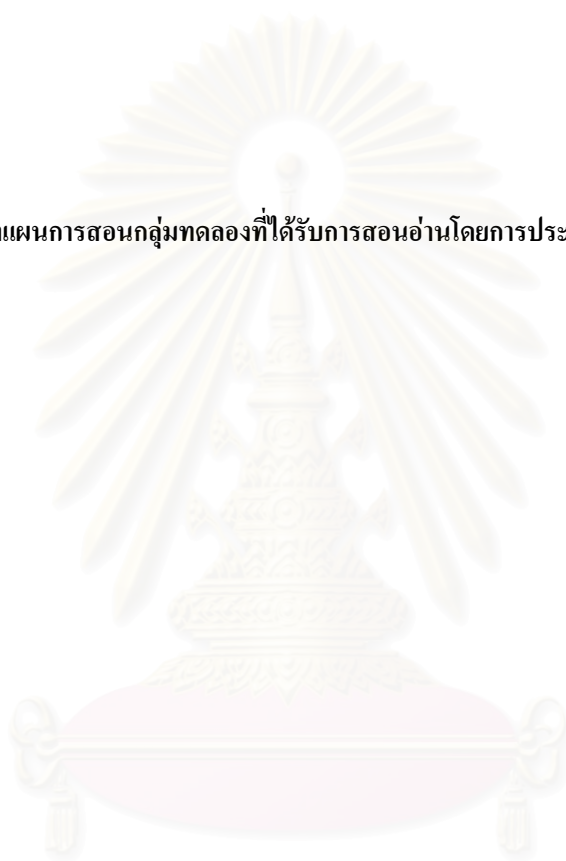
อาหารจานโปรดของใครหลายคนต้องมีเมนูเห็ดอยู่ด้วยแน่ๆ เพราะนอกจากรสชาติที่ถูกปากแล้วยังมีประโยชน์ต่อร่างกายด้วย เห็ดที่เรานำมาปรุงกินได้มีอยู่หลายชนิดด้วยกัน เช่น เห็ดฟาง เห็ดหูหนู เห็ดหอม เห็ดนางฟ้า เห็ดตับเต่า ฯลฯ บางชนิดก็ราคาแพงๆ แต่บางอย่างก็แพงเข้าไปอีกจนคนซื้อต้องแกล้งทำเป็นเมิน เห็ดดอกเล็กๆ อย่างนี้ใครจะนึกว่ามีธาตุอาหารอยู่มากมาย ทั้งสารอาหารประเภทวิตามินเอ วิตามินบี 2 น้ำ โปรตีน มีงานวิจัยออกมาว่าคนที่บริโภคเห็ดเป็นประจำ จะช่วยป้องกันโรคกระดูกอ่อนได้ และยังช่วยบำรุงสมองสำหรับคนที่มึนเลือดน้อย แก้วเวียงสีริษะ บรรเทาไข้หวัด เป็นยาอายุวัฒนะ แก้ปวดประสาท สามารถลดไขมันในเส้นเลือดได้ เมื่อมีคุณอนันต์ก็ต้องมีโทษมหันต์แฝงอยู่ด้วยข้อควรระวังของคนชอบกินเห็ด คือ ไม่ใช่ว่าพอเห็นเห็ดแล้วจะกินได้ทั้งตระกูล เพราะมีเห็ดบางชนิดที่กินได้ และบางชนิดที่มีพิษกินไม่ได้ อย่างเห็ดเมา ใครกินเข้าไปแล้วจะเป็นพิษต่อร่างกายถึงขั้นเสียชีวิตได้ เพราะฉะนั้นเวลาไปตั้งแคมป์ปิกนิกในป่าหรือขึ้นเขาลงห้วยที่ไหน ถ้าเจอเห็ดที่ไม่รู้จักขึ้นเป็นดงอยู่ตามธรรมชาติก็อย่าเพิ่งนำมาสอยขอมอูทิตัวเป็นหนูทดลองเก็บมากินเป็นอันขาด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งที่มา คอลัมน์ รักสุขภาพ จากหนังสือพิมพ์คม ชัด ลึก ฉบับวันที่ 13 ธันวาคม 2544

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนอ่านโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสามศร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง จดหมายจากเพื่อน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 4 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที)

วันที่ _____

ความคิดรวบยอด

เด็กดีควรรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถ และรู้จักถ่ายทอดประสบการณ์แก่ผู้อื่น เพื่อให้เกิดความรู้และทักษะ การทัศนศึกษาตามสถานที่ต่างๆ จะช่วยให้เกิดความรู้ ความคิด และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยที่งดงาม และควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนจำแนกของที่ระลึก ศิลปหัตถกรรม และวัฒนธรรมไทยในแต่ละภาคได้
3. นักเรียนยกตัวอย่างกิจกรรมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้
4. นักเรียนถ่ายทอดประสบการณ์แก่ผู้อื่นด้วยการเขียนจดหมายได้
5. นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา

สาระจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 2 เรื่อง จดหมายจากเพื่อน หน้า 22-30

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนเล่าประสบการณ์ในช่วงปิดเทอมว่าใช้เวลาว่างทำอะไรหรือไปเที่ยวที่ไหนมาบ้าง นักเรียนประทับใจกิจกรรมใดมากที่สุด และได้รับแนวคิด ทักษะความรู้ใด (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (10 นาที)

2. นักเรียนยกตัวอย่างวิธีการถ่ายทอดประสบการณ์ของนักเรียนแก่ผู้อื่น เช่น การเขียนบันทึก การเล่าปากเปล่า การเขียนจดหมาย ซึ่งวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การเขียนจดหมาย แม้ว่าปัจจุบันนี้จะมีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถส่งข่าวสารที่ประหยัด ทั้งเงินและเวลาโดยการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) แต่การส่งจดหมายทางไปรษณีย์ก็ยังคงใช้อยู่โดยทั่วไป และที่สำคัญก็ไม่ได้ทำให้ความสำคัญของการใช้ภาษาไทยลดลงไปแม้แต่น้อย

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์) (10 นาที)

3. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การอ่านอย่างสร้างสรรค์ (5 นาที)

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

ศัพท์ควรรู้

1. นักเรียนศึกษาคำศัพท์ท้ายบท (หน้า 48-49) (5 นาที)
2. ครูแจกใบกิจกรรม “บิงโก คำศัพท์” ให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น

นักเรียนอ่านแบบฝึกหบทวนการนำคำศัพท์ไปใช้ นักเรียนเลือกเติมคำศัพท์ลงในช่องสี่เหลี่ยมทั้ง 9 ช่อง การให้คะแนน มีเกณฑ์ ดังนี้

- นักเรียนตอบถูก ตำแหน่งไม่ตรงกับที่ครูกำหนดให้ ให้ 1 คะแนน
- นักเรียนตอบถูก โดยมีตำแหน่งคำตรงกับครู 1 ตำแหน่ง ให้ 5 คะแนน
- นักเรียนตอบถูก โดยมีตำแหน่งคำตรงกับครู 3 ตำแหน่งติดต่อกัน ให้ 10 คะแนน
- นักเรียนตอบถูก โดยมีตำแหน่งคำตรงกับครู ทุกคำ ให้ 100 คะแนน

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

วิเคราะห์บทอ่าน

3. นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (10 นาที)

คาบที่ 2

4. จากการอ่านเรื่อง จดหมายจากเพื่อน ให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

5. นักเรียนวิเคราะห์ว่าหัวใจสำคัญของการค้าขายคืออะไร พร้อมทั้งยกตัวอย่างคุณลักษณะของแม่ค้าที่ลูกค้าประทับใจ (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

6. นักเรียนยกตัวอย่างชื่อของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองประจำท้องถิ่นต่างๆ ในภูมิภาคทั่วประเทศไทย (อาจขอความร่วมมือกับนักเรียนให้นำของที่ระลึกหรือสินค้าพื้นเมืองที่มีอยู่แล้วที่บ้านมาคนละ 1 ชิ้น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากของจริง) นักเรียนจำแนก ของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองโดยใช้สถานที่ตั้ง (ภาค) เป็นเกณฑ์ นักเรียนวิเคราะห์ว่า การที่แต่ละท้องถิ่นมีสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่ผลิตจากวัสดุท้องถิ่นเพื่อขายให้แก่นักท่องเที่ยวต่างถิ่นเป็นเพราะเหตุใด และการจำหน่ายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์หรือไม่ เพราะเหตุใด (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (20 นาที)

สร้างสรรค์สิ่งใหม่

7. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า การท่องเที่ยวที่ชวนออกจากระยะให้ความสนุกและความเพลิดเพลินแล้ว เราจะท่องเที่ยวให้เกิดความรู้และประโยชน์ทั้งต่อตนเอง สังคม และ สิ่งแวดล้อมได้อย่างไร

(ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

คาบที่ 3

8. นักเรียนสังเกตรูปแบบการเขียนจดหมายในบทอ่าน แล้วเชื่อมโยงความรู้เรื่องการเขียนจดหมายกับประสบการณ์ของตนเอง ได้แก่ มารยาทในการเขียนจดหมาย รูปแบบการเขียน (จดหมายส่วนตัวและจดหมายธุรกิจ) ความสำคัญ ประโยชน์ แล้วตรวจสอบความรู้เรื่อง หลักการเขียนจดหมายในแบบฝึกหัดการเขียน และหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (10 นาที)

9. นักเรียนเขียนจดหมายถึงเพื่อนนักเรียนโรงเรียนอื่น เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนในโรงเรียนให้เพื่อนได้ทราบ พร้อมทั้งขอให้เพื่อนตอบ จดหมายด้วยโดยใช้รูปแบบการเขียนจดหมายที่ถูกต้อง

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (20 นาที)

10. แบ่งนักเรียนออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขา สมาชิกในแต่ละกลุ่มประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินการร้านค้าของกลุ่มว่าจะขายสินค้าอะไร ซึ่งสิ่งที่นำมาขายนักเรียนต้องประดิษฐ์ขึ้นมาเอง การแบ่งหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน การคิดกำไร ขาดทุน ฯลฯ

(ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (20 นาที)

คาบที่ 4

นำไปประยุกต์ใช้

11. นักเรียนร่วมกิจกรรมสถานการณ์จำลองร้านค้า โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้กลุ่มแรกเป็นผู้ขาย ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นผู้ซื้อ ใช้เวลาทำกิจกรรมประมาณ 15 นาที เมื่อหมดเวลาแล้วสลับกลุ่มกันทำหน้าที่ผู้ขายและผู้ซื้อ ในขณะที่ทำกิจกรรมให้นักเรียนสังเกตพฤติกรรมของลูกค้าและแม่ค้า เมื่อค้าขายเรียบร้อยแล้วให้นักเรียนสรุปบัญชีรายรับ รายจ่าย

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (30 นาที)

12. เมื่อทำกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว นักเรียนสรุปกิจกรรม ดังนี้

- นักเรียนคิดว่ากิจกรรมในวันนี้ประสบความสำเร็จหรือไม่ เพียงใด
- วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไข
- นักเรียนประทับใจร้านค้าใดมากที่สุด เพราะเหตุใด และร้านค้าใดควรปรับปรุง และต้องปรับปรุงในด้านใดบ้าง
- นักเรียนคนใดควรได้รับการยกย่องว่าเป็นพ่อค้า แม่ค้าดีเด่น

เพราะอะไร

(ทักษะการคิดวิเคราะห์)

(7

นาที)

13. นักเรียนอ่านบทอ่านเพื่อเป็นการทบทวนอีกครั้ง

(3 นาที)

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน

นักเรียนสรุปความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากบทอ่าน ดังนี้

- การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- หัวใจของการค้าขาย
- การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาตามอรรถศาสตร์
- ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

(5 นาที)

ขั้นที่ 4 การวัดและประเมินผล

นักเรียนเขียนบันทึกการเรียนรู้

(5

นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1
2. ใบกิจกรรม “บึงโก คำศัพท์”
3. ของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง
4. รูปแบบการเขียนจดหมายถึงเพื่อน

การวัดและประเมินผล

1. การอภิปราย - การแสดงความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบ
2. สังเกต - การเข้าร่วมกิจกรรม และความสนใจในการเรียน
3. การเขียนจดหมาย - การใช้ภาษา
4. บันทึกการเรียนรู้

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบกิจกรรม
บิงโก คำศัพท์ เรื่อง จดหมายจากเพื่อน

คำสั่ง ให้นักเรียนเติมคำศัพท์ในบทเรียนลงในประโยคที่กำหนดให้ ให้ได้ใจความที่ถูกต้อง แล้ว นำคำศัพท์ที่นักเรียนเลือกไปใส่ในตาราง

1. สมชาย_____แขกที่มาขอพบคุณพ่อ ให้มานั่งรอในห้องรับแขก
(เชื้อเชิญ : เชิญด้วยความสุภาพ เชิญด้วยความอ่อนน้อม)
2. หลวงตา_____ในตอนเช้าทุกวัน
(บิณฑบาต : กิริยาที่พระภิกษุสามเณรรับของที่เขานำมาใส่บาตร)
3. โกะ๊ะดี ดาราตกลงไว้_____มาตั้งแต่เด็กจนโต
(ผมโก๊ะ : ทรงผมที่เด็กไว้จุกข้างหลัง)
4. วัดพระศรีมหาธาตุวรวิหาร บรรจุ_____ไว้ในเจดีย์เพื่อให้พุทธศาสนิกชนสักการบูชา
(พระสารีริกธาตุ : กระดูกพระพุทธรเจ้า)
5. เมื่อตอนเด็กๆ คุณยายมักพาแก้วไปชม_____เมื่อมีงานวัดเสมอ
(มหรสพ : การเล่นรื่นเริง มีโขน ละคร เป็นต้น)
6. เสื้อจันทบูรณ์เป็น_____พื้นบ้านของชาวจันทบุรี
(ศิลปหัตถกรรม : การช่างฝีมือที่เป็นศิลปะ)
7. งานประจำปี ปีนี้ได้จัด_____แสดงผลงานนักเรียน และความรู้ทางด้านวิชาการด้วย
(นิทรรศการ : การแสดงผลงาน)
8. เก่งได้รับคำชมจากครูว่า มีความพยายามในการทำงานต่างๆ ได้อย่าง_____ (ประณีต : เรียบร้อย งดงาม)
9. ปัดเทอมนี้คุณพ่อสัญญาว่าจะพาไปจังหวัด_____เพื่อไปเที่ยวศูนย์ศิลปาชีพ บางไทร
(พระนครศรีอยุธยา : จังหวัดหนึ่งอยู่ในภาคกลาง เคยเป็นเมืองหลวงเก่าของไทย)

ชื่อ _____ ชั้น ป. 5/ _____ เลขที่ _____

รูปแบบการเขียนจดหมายถึงเพื่อน

ที่อยู่

.....

วันที่.....

คำขึ้นต้น.....

เนื้อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำจบความ.....

.....

สถาบันวิทยบริการ

คำสั่งท้าย.....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลงชื่อ.....

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 2 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที)

วันที่ _____

ความคิดรวบยอด

ผู้บริโภคที่ดีย่อมเลือกรับประทานแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ดังนั้นก่อนซื้อสินค้า และบริโภคสินค้าต้องพิจารณาว่าสินค้านั้นมีคุณค่าอาหารถูกต้องตามหลักโภชนาการและเหมาะสมกับความต้องการพลังงานของแต่ละบุคคล จึงจะช่วยให้บุคคลนั้นมีร่างกายที่แข็งแรง สมส่วน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอ่านข้อมูลโภชนาการจากผลิตภัณฑ์นมชนิดต่างๆ แล้วสามารถบอกปริมาณสารอาหารที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้
2. นักเรียนเลือกค้มนมที่เหมาะสมกับความต้องการพลังงานของตนได้
3. นักเรียนบอกคุณค่าของการอ่านข้อมูลโภชนาการก่อนตัดสินใจบริโภคได้
4. นักเรียนบอกข้อคิดจากบทอ่านได้

เนื้อหา

สาระจากใบความรู้ เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูถามนักเรียนว่า อาหารที่นักเรียนชอบรับประทานมากที่สุดคืออะไร แบ่งเป็นประเภทอาหารคาว อาหารหวาน และผลไม้ นักเรียนวิเคราะห์ว่า อาหารที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบนั้นมีประโยชน์เหมาะสมกับร่างกายหรือไม่

(ทักษะการคิดวิเคราะห์)

(10

นาที)

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า เพราะเหตุใดคนเราจึงมีรูปร่างแตกต่างกัน บางคนผอม บางคนสมส่วน บางคนอ้วน สรุปได้ว่า สิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญนอกจากพันธุกรรมและ การออกกำลังกาย คือ นิสัยในการรับประทานอาหาร ซึ่งอาหารแต่ละชนิด แต่ละประเภท แต่ละ ผลิตภัณฑ์จะให้คุณค่าทางสารอาหารและพลังงานแตกต่างกัน ดังนั้นนักเรียนจะต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ ก่อนตัดสินใจบริโภคเสมอ นักเรียนคิดว่า เราสามารถทราบข้อมูลโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารแต่ละชนิดได้จากที่ใดบ้าง (ในฉลาดของบรรจุภัณฑ์ ถ้ามจากศูนย์ข้อมูลผู้บริโภคของบริษัทนั้นๆ) ครูนำตัวอย่างข้อมูลผลิตภัณฑ์จากบรรจุภัณฑ์ชนิดต่างๆ มาให้นักเรียนดู

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (10
นาทีก)

3. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดเคยศึกษาข้อมูลของผลิตภัณฑ์ ก่อนตัดสินใจบริโภคบ้าง และมีเกณฑ์ หรือวิธีในการตัดสินใจอย่างไร

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (5
นาทีก)

4. ครูและนักเรียนช่วยกันตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (5 นาที)

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

ศัพท์ควรรู้

1. นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน(ฉลาก)ก่อนใช้ ว่ามีคำใดที่นักเรียนยังไม่เข้าใจบ้าง แล้วนำส่วนที่ไม่เข้าใจมาช่วยกันพิจารณาสรุปความหมายที่ถูกต้องก่อนลงมืออ่านอย่างละเอียด

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (5
นาทีก)

วิเคราะห์บทอ่าน

2. แบ่งนักเรียนเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด แล้วสรุปตามความเข้าใจของนักเรียนว่าผลิตภัณฑ์นมแต่ละชนิดมีคุณค่าอาหารอย่างไร แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ แล้วร่วมกันสรุปว่าข้อมูลโภชนาการให้ข้อมูลอะไรแก่ผู้บริโภคบ้าง

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (15
นาทีก)

คาบที่ 2

นำไปประยุกต์ใช้

3. นักเรียนเปรียบเทียบและเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจากข้อมูลที่กำหนดให้ในแต่ละสถานการณ์ ดังนี้

3.1 ้วยเรียนเป็นวัยที่ต้องใช้พลังงานมาก ต้องการโปรตีนมาเสริมสร้างร่างกาย นักเรียนควรเลือกดื่มนมประเภทใด

3.2 คุณยายเริ่มมีคอเลสเตอรอลในเลือดสูง คุณยายไม่ควรดื่มนมชนิดใด และนมชนิดใดที่คุณยายควรดื่ม

3.3 คุณแม่เพิ่งจะคลอดน้องใหม่ออกมาไม่ถึงเดือน คุณแม่ต้องการดื่มนมเพื่อเสริมแคลเซียม จากผลิตภัณฑ์นมที่กำหนดให้ คุณแม่ควรเลือกดื่มนมชนิดใด มากที่สุด

3.4 วันนี้หนึ่งท้องผูก คุณแม่จึงให้หนึ่งไปดื่มนม นมที่หนึ่งควรดื่มได้แก่นมชนิดใดบ้าง เพราะเหตุใด

3.5 วันนี้โจ้ไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้า นึกอยากดื่มนมขึ้นมา

จึงเลือกซื้อนม ตราโคนน้อย เพราะขวดใหญ่ดีและมีของแถม ประกอบกับวันนี้ใจไปเที่ยวจนเหนื่อยและหิวมาก ใจจึงดื่มนมจนหมดขวด นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าวว่า ใจปฏิบัติตนเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (20 นาที)

สร้างสรรค์สิ่งใหม่

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดคำขวัญเชิญชวนให้ผู้บริโภคศึกษาข้อมูลโภชนาการก่อนตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริโภคสินค้าให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ

(ทักษะการคิดสร้างสรรค์) (10 นาที)

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน

นักเรียนสรุปประโยชน์ของการศึกษาข้อมูลโภชนาการ ก่อนตัดสินใจบริโภคและถ้านักเรียนซื้อสินค้าโดยไม่อ่านฉลากที่บรรจุภัณฑ์ จะมีผลเสียอย่างไรบ้าง

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

ขั้นที่ 4 การวัดและประเมินผล

ครูให้นักเรียนนำบรรจุภัณฑ์ของอาหารที่มีอยู่ที่บ้านมาคนละ 1 ชิ้น นักเรียนพิจารณาว่าในจำนวนอาหารทั้งหมด นักเรียนจะเลือกรับประทานอะไร ในแต่ละครั้งควรบริโภคจำนวนเท่าไร บอกรมา 3 อย่าง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการคิดประยุกต์ใช้) (10 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาก) ก่อนใช้
2. ใบกิจกรรม เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาก) ก่อนใช้
3. ผลิตภัณฑ์อาหารประเภทต่างๆ

การวัดและประเมินผล

1. การอภิปราย - การแสดงความคิดเห็น
- การให้เหตุผลประกอบ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโภชนาการ
3. การเลือกบริโภคอาหาร
4. สังเกต - การเข้าร่วมกิจกรรม
 - ความสนใจในการเรียน
 - การใช้ภาษา
5. การสนทนา - ชักถาม

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบความรู้

เรื่อง คัดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้

ความต้องการพลังงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรได้รับสารอาหารต่างๆ ดังนี้

ไขมันทั้งหมด	น้อยกว่า 65 ก.	คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	300 ก.
ไขมันอิ่มตัว	" 20 ก.	ใยอาหาร	25 ก.
โคเลสเตอรอล	" 300 มก.	โซเดียม น้อยกว่า	2400 มก.

พลังงาน (กิโลแคลอรี) ต่อกรัม : ไขมัน =9; โปรตีน =4; คาร์โบไฮเดรต =4

นมสดสเตอริไลส์ ตรา **น้องหมี** ทำจากนมสด เต็มได้ทันที

เก็บไว้ได้โดยไม่ต้องแช่เย็น ส่วนประกอบ : นมสด 100 % ปริมาตรสุทธิ 140 มล.

ข้อมูลโภชนาการ	คุณค่าทางโภชนาการ	ร้อยละของปริมาณ
หนึ่งหน่วยบริโภค : 1 กระป๋อง (140 มล.)	ต่อหนึ่งหน่วยบริโภค	ที่แนะนำต่อวัน*
จำนวนหน่วยบริโภคต่อกระป๋อง : 1	ไขมันทั้งหมด 5 ก.	8 %
	ไขมันอิ่มตัว 2.5 ก.	12%
พลังงานทั้งหมด 90 กิโลแคลอรี	โคเลสเตอรอล 20 มก.	7%
(พลังงานจากไขมัน 45 กิโลแคลอรี)	โปรตีน 5 ก.	
	คาร์โบไฮเดรต 7 ก.	2%
*ร้อยละของปริมาณสารอาหาร ที่แนะนำ	ใยอาหาร 0 ก.	0%
ให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่	น้ำตาล 6 ก.	
6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความ	โซเดียม 65 มก.	3%
ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี		

ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*

วิตามินเอ 6% วิตามินบี1 0% วิตามินบี2 15%

แคลเซียม 20% เหล็ก 0%

นมสด ตรา น้องหมี

นมสดพาสเจอร์ไรส์ ตรา โคน้อย

นมสดพาสเจอร์ไรส์ ตรา โคน้อย คั้นได้ทันที เก็บไว้ที่อุณหภูมิต่ำกว่า 8 ซ. ตลอดเวลา

ส่วนประกอบ : นมสดพร่องมันเนย 100 % ปริมาตรสุทธิ 140 มล.

ข้อมูลโภชนาการ	คุณค่าทางโภชนาการ	ร้อยละของปริมาณ
หนึ่งหน่วยบริโภค : 1 แก้ว (200 มล.)	ต่อหนึ่งหน่วยบริโภค	ที่แนะนำต่อวัน*
จำนวนหน่วยบริโภคต่อขวด : ประมาณ 4	ไขมันทั้งหมด 1.5 ก.	2%
	ไขมันอิ่มตัว 0.5 ก.	3%
พลังงานทั้งหมด 140 กิโลแคลอรี	โคเลสเตอรอล 5 มก.	2%
(พลังงานจากไขมัน 15 กิโลแคลอรี)	โปรตีน 10 ก.	
	คาร์โบไฮเดรต 21 ก.	7%
*ร้อยละของปริมาณสารอาหาร ที่แนะนำ	ใยอาหาร 0 ก.	0%
ให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่	น้ำตาล 11 ก.	
6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความ	โซเดียม 115 มก.	5%
ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี		

ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*

วิตามินเอ 2% วิตามินบี1 6% วิตามินบี2 30%

แคลเซียม 25% เหล็ก 0%

นมเปรี้ยว พร้อมดื่ม ยูเอชที ตรา มะนาว คั้นได้ทันที เก็บไว้นานไม่ต้องแช่เย็น

ส่วนประกอบ : โยเกิร์ตจากนมโค 67.5% ชูโครส 4% ฟรุคโตส 4% กลูโคส 1%

ผลิตโดยใช้จุลินทรีย์แลคโตบาซิลลัส ปริมาตรสุทธิ 180 มล.

จำนวนหน่วยบริโภค: กล่อง : (180 มล.) คุณค่าพลังงานทั้งหมด ต่อ 1 หน่วยบริโภค 160 กิโลแคลอรี

จำนวนหน่วยบริโภคต่อกล่อง : 1 (พลังงานจากไขมัน 20 กิโลแคลอรี)

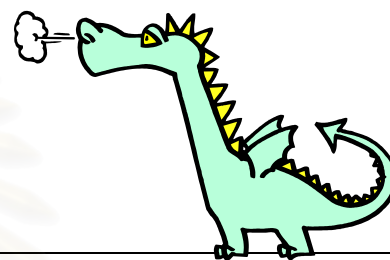
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค	ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*
ไขมันทั้งหมด 1.5 ก. : 2%	โซเดียม 115 มก. : 5%
ไขมันอิ่มตัว 0.5 ก. : 3%	
โคเลสเตอรอล 5 มก. : 2%	ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*
โปรตีน 10 ก.	วิตามินเอ 2% วิตามินบี1 6% วิตามินบี2 30%
คาร์โบไฮเดรต 21 ก. : 7%	แคลเซียม 25% เหล็ก 0%
ใยอาหาร 0 ก. : 0%	
น้ำตาล 11 ก.	

นมเปรี้ยว พร้อมดื่ม ยูเอชที ตรา โคน้อย คั้นได้ทันที เก็บไว้นานไม่ต้องแช่เย็น

ส่วนประกอบ : โยเกิร์ตไขมันต่ำ 67.5% น้ำตาล 10% แคลเซียมแลคเตทกลูโคเนท 0.33%

ผลิตโดยใช้จุลินทรีย์แลคโตบาซิลลัส		ปริมาตรสุทธิ 180 มล.	
จำนวนหน่วยบริโภค: กล่อง : (180 มล.)		คุณค่าพลังงานทั้งหมด ต่อหน่วยบริโภค 140 กิโลแคลอรี	
จำนวนหน่วยบริโภคต่อกล่อง : 1		(พลังงานจากไขมัน 15 กิโลแคลอรี)	
คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค : ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*			
ไขมันทั้งหมด	1.5 ก. : 2%	ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน*	
ไขมันอิ่มตัว	1 ก. : 5%	วิตามินเอ 4% วิตามินบี1 35% วิตามินบี2 0%	
โคเลสเตอรอล	5 มก. : 2%	แคลเซียม 30% เหล็ก 0%	
โปรตีน	3 ก.		
คาร์โบไฮเดรต	28 ก. : 9%		
ใยอาหาร	0 ก. : 0%		
น้ำตาล	26 ก.		
โซเดียม	115 มก. : 5%		

วันนี้ คุณดื่มนมหรือยังคะ ?

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งที่มา ดัดแปลงจาก ฉลากผลิตภัณฑ์นม ตราหมี โยโมสต์ และดัชมิลล์

ใบกิจกรรม

เรื่อง คิดก่อนซื้อ อ่าน (ฉลาด) ก่อนใช้

กลุ่มที่ _____ เลขที่สมาชิกกลุ่ม _____ ป.5/ _____

อ่านข้อมูลจากบทอ่านแล้วเปรียบเทียบและเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ ดังนี้

- ๑ วัยเรียนเป็นวัยที่ต้องใช้พลังงานมาก ต้องการโปรตีนมาเสริมสร้างร่างกาย
นักเรียนควรเลือกดื่มนม.....
- ๒ คุณชายมีรถมอเตอร์ไซด์ในเล็คสูง คุณชายไม่ควรดื่มนม.....
และนมที่คุณชายควรดื่ม คือ
- ๓ คุณแม่เพิ่งจะคลอดน้องใหม่ออกมาไม่ถึงเดือน จึงต้องการดื่มนมเพื่อเสริมแคลเซียม
จากผลิตภัณฑ์นมที่กำหนดให้ คุณแม่ควรเลือกดื่มนม.....มากที่สุด
- ๔ วันนี้แห่งท้องผูก คุณแม่จึงให้แห่งไปดื่มนม นมที่แห่งควรดื่ม คือ นม.....
เพราะ.....
- ๕ “วันนี้โจ้ไปเดินเล่นที่ห้างสรรพสินค้า นึกอยากดื่มนมขึ้นมา จึงเลือกซื้อนม ตรา โคน้อย เพราะขวดใหญ่ดี
และมีของแถม ประกอบกับวันนี้โจ้ไปเที่ยวจนเหนื่อยและหิวมาก โจ้จึงดื่มนม จนหมดขวด”
นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ดังกล่าวว่า โจ้ปฏิบัติตนเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
จงอธิบาย

คำขวัญ

ประวัติผู้วิจัย
แผนการสอนที่ 11

เรื่อง สุราเมรัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 2 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที)

วันที่ _____.

ความคิดรวบยอด

เราควรรู้จักบริโภคแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ คุ่มค่าเงิน ไม่หลงเชื่อ และทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดโทษ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ในศีลข้อ 5 ที่ห้ามดื่มเครื่องคองของเมา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่อง ได้
2. นักเรียนบอกโทษของการดื่มสุราได้
3. นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้รับจากเรื่องที่ได้่านได้

เนื้อหา

สาระจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 3 บทอ่านเสริมบทเรียน เรื่อง สุราเมรัย หน้า 74-75

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แอลกอฮอล์...ทำลายชีวิต สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ แจ้งผลระดับแอลกอฮอล์ในเลือด หากสูงเกิน 150 มิลลิกรัม จะทำให้ความสามารถในการขับขีลดลงถึง 33% และมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุถึง 40 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา พบว่าผู้ประสบภัยอุบัติเหตุทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตมากกว่า ร้อยละ 60 เมาสูรา จากผลการตรวจในห้องปฏิบัติการพบแอลกอฮอล์ในเลือดอยู่ระหว่าง 150 – 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งปริมาณแอลกอฮอล์ระดับนี้ทำให้สมองตอบสนองต่อการกระตุ้นช้าลง และก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แม้ว่าประเทศไทยมีมาตรการตรวจจับผู้ขับขีที่เมาสุรา โดยถือระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เป็นผู้ขับขีที่เมาสุรา และมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000 – 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มสุราไม่ได้ลดลงดังเห็นได้จากสถิติอุบัติเหตุจราจรของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าเทศกาลสงกรานต์ปี 2545 ตั้งแต่วันที่ 11 - 17 เมษายน มีผู้บาดเจ็บจากจราจร 41,077 คน และเสียชีวิตจากจราจรถึง 605 คน

ข้อมูลจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
และกระทรวงสาธารณสุข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลูกเขยขี้ยั่วซัลโวพ่อตาดีน นายมนัส อาจคงหาญ อดีตเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพิ่งเกษียณมาไม่กี่เดือนเป็นลูกเขยนายประเสริฐ เบื้องผล ผู้ตาย สารภาพว่า ก่อนเกิดเหตุมาหาภรรยาที่บ้านแล้วนั่งดื่มสุรากับเพื่อนข้างบ้าน ทำให้พ่อตาไม่พอใจต่อว่าต่างๆ นานา ด้วยความโมโหจึงชักปืนออกมายิงจนเสียชีวิต และถูกจับได้ในที่สุด

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 5 คน ครูแจกใบความรู้ที่ 1 ซึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา นักเรียนวิเคราะห์ข่าวว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ปัญหาคืออะไร มีสาเหตุมาจาก สิ่งใด และผลเป็นอย่างไร (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (7 นาที)
2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายการวิเคราะห์ข่าวทั้ง 2 เรื่อง พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงของนักเรียน เช่น ในครอบครัวของนักเรียนมีผู้ดื่มสุราหรือไม่ ดื่มบ่อยขนาดไหน เมื่อดื่มแล้วผู้ดื่มมีลักษณะอย่างไร ผลของการดื่มสุราที่มีต่อผู้ดื่มเอง ต่อสมาชิกในครอบครัว (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (10 นาที)
3. ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์การอ่าน (3 นาที)

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

ศัพท์ควรรู้

1. นักเรียนสำรวจบทอ่านอย่างคร่าวๆ เพื่อหาคำศัพท์ยาก แล้วคาดเดาความหมายจากบริบทใกล้เคียงว่าคำศัพท์นั้นๆ ควรจะมีความหมายว่าอย่างไร นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของคำที่ไม่แน่ใจ โดยดูจากพจนานุกรม หรือพจนานุกรม (ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์) (5 นาที)
2. นักเรียนอ่านบทอ่านอย่างละเอียด (5 นาที)

วิเคราะห์บทอ่าน

3. นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องราวใคร ทำอะไรที่ไหน

เมื่อไร อย่างไร และวิเคราะห์ว่าเรื่องราวต่างๆ มีสาเหตุมาจากสิ่งใด และผลเป็นอย่างไร

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์)

(10 นาที)

4. นักเรียนตัดสินใจว่า การดื่มสุรามีประโยชน์หรือไม่ ถ้าไม่มีประโยชน์

เพราะเหตุใดคนส่วนใหญ่จึงชอบดื่มสุรา และคนที่ดื่มสุราผิดหรือไม่ เพราะเหตุใด

(ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการประยุกต์ใช้)

(10

นาที).....ฉบับที่ 2.....

สร้างสรรค์สิ่งใหม่

5. เมื่อนักเรียนอ่านเรื่อง “สุราเมรัย” แล้วให้ตัวแทนนักเรียน

ออกมาแสดงท่าทางลักษณะของคนที่ดื่มสุราเมื่อเปรียบกับสัตว์ชนิดต่างๆ ว่าหมายถึงอะไร โดยให้เพื่อนๆ ทายว่า
นักเรียนแสดงท่าทางที่เปรียบคนเมาเหล้ากับสัตว์ชนิดใด ให้นักเรียนที่ตอบถูกออกมาแสดงท่าทางต่อไป และให้
นักเรียนที่คิดได้แตกต่างจากในบทอ่านออกมาแสดงท่าทางให้เพื่อนทาย นักเรียนกล่าวชมเชยเพื่อนที่ออกมา
แสดงท่าทาง

(ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์)

(15

นาที)

นำไปประยุกต์ใช้

6. ครูกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ดังนี้
วันนี้เป็นวันเกิดของ น้อย เพื่อนรัก น้อยจึงชวนพวกเราไปงานเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิดที่บ้าน วันนี้พ่อแม่
ของน้อยต้องไปธุระนอกบ้านจึงเปิดโอกาสให้เด็กๆ สนุกกันได้เต็มที่ คู่ย์เขียนประจำกลุ่มจึงนึกสนุกแอบนำ
สุราต่างประเทศของพ่อมาเลี้ยงเพื่อนๆ ทุกคน เมื่อนักเรียนร่วมอยู่ในงานเลี้ยงนี้ นักเรียนจะลองดื่มสุราหรือไม่
เมื่อเพื่อนๆ ของนักเรียนทดลองดื่มกันทุกคน และถ้านักเรียนไม่ดื่มนักเรียนจะอธิบายกับเพื่อนๆ อย่างไร เมื่อ
เพื่อนต่างคอยคะยั้นคะยอ และเชียร์ให้นักเรียนดื่ม

(ท ก ข ย ก า ร คิ ด ป ร ะ ยู ก ต์ ไ ช้)

(15 นาที)

ขั้นที่ 3 กิจกรรมหลังการอ่าน

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “กุมภชาดก” ซึ่งเป็นประวัติของสุราให้นักเรียนฟัง

(ทักษะการจำ / ทักษะการคิดวิเคราะห์)

(5

นาที)

2. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงคุณและโทษของสุรา และเปรียบเทียบคุณค่าของสุราระหว่าง

คุณและโทษ

(ทักษะการคิดวิเคราะห์)

(10 นาที)

ขั้นที่ 4 การวัดและประเมินผล

นักเรียนสรุปใจความสำคัญ และข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่าน ดังนี้

- สุรา ทำให้ผู้ดื่มลดจากความเป็นคนให้มีลักษณะดุจสัตว์ทั้งทางร่างกายจิตใจ
- นักเรียนควรเลือกบริโภคแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ละเว้นจากสิ่งที่เป็นโทษ

(ทักษะการคิดวิเคราะห์ / ทักษะการคิดสร้างสรรค์ / ทักษะการประยุกต์ใช้)

(5

นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบความรู้ เรื่อง ข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการดื่มสุรา
2. นิทานชาดก เรื่อง กุมภชาดก
3. ใบกิจกรรม เรื่อง สุราเมรัย

การวัดและประเมินผล

1. การตอบคำถาม
2. สังเกต - การเข้าร่วมกิจกรรม
 - ความสนใจในการเรียน
 - การใช้ภาษา
3. การอภิปราย - การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
4. การซักถาม และการสนทนา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ใบความรู้ เรื่อง สุราเมรัย

แอลกอฮอล์...ทำลายชีวิต สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ แจ้งผลระดับแอลกอฮอล์ในเลือด หากสูงเกิน 150 มิลลิกรัม จะทำให้ความสามารถในการขับซีลดลงถึง 33% และมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุถึง 40 เท่าของคนที่ไม่ดื่มสุรา พบว่าผู้ประสบภัยอุบัติเหตุทั้งที่เสียชีวิตและไม่เสียชีวิตมากกว่า ร้อยละ 60 เมาสูรา จากผลการตรวจในห้องปฏิบัติการพบแอลกอฮอล์ในเลือดอยู่ระหว่าง 150 – 200 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ซึ่งปริมาณแอลกอฮอล์ระดับนี้ทำให้สมองตอบสนองต่อการกระตุ้นช้าลง และก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย แม้ว่าประเทศไทยมีมาตรการตรวจจับผู้ขับซีที่เมาสุรา โดยถือระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เป็นผู้ขับซีที่เมาสุรา และมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 2,000 – 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่อุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มสุราไม่ได้ลดลงดังเห็นได้จากสถิติอุบัติเหตุจราจรของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าเทศกาลสงกรานต์ปี 2545 ตั้งแต่วันที่ 11 - 17 เมษายน มีผู้บาดเจ็บจากจราจร 41,077 คน และเสียชีวิตจากจราจรถึง 605 คน

ข้อมูลจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
และกระทรวงสาธารณสุข

ลูกเขยขี้ยะซัลโวฟอตาคีน นายมนัส อาจลงหาญ อดีตเป็นเจ้าหน้าที่สอนศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพิ่งเกษียณมาไม่กี่เดือน เป็นลูกเขย นายประเสริฐ เปรื่องผล ผู้ตาย รับสารภาพว่า ก่อนเกิดเหตุมาหาภรรยาที่บ้าน แล้วนั่งดื่มสุรากับเพื่อนข้างบ้าน ทำให้พอตาคีน ไม่พอใจต่อว่าต่างๆ นานา ด้วยความโมโหจึงชักปืนออกมายิงจนเสียชีวิต และถูกจับได้ในที่สุด

แหล่งที่มา Y สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และกระทรวงสาธารณสุข

Y ข่าว เรื่อง “ลูกเขยขี้ยะซัลโวฟอตาคีน” จาก หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์
ฉบับวันอังคาร ที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2545 หน้า 18 –19

นิทานชาดก เรื่อง กุมภชาดก

พระพุทธเจ้า ตรัสเล่าสาเหตุความเป็นมาของ “สุรา” ให้แก่นางวิสาขาฟัง ความว่า

ในอดีตกาล ครั้งพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในเมืองพาราณสี มีพรานป่าชาวกาสิคนหนึ่งชื่อ “สุระ” ได้เที่ยวหาเนื้อและของป่าในป่าหิมพานต์ ได้พบต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งมีกิ่งใหญ่แตกแยกเป็นค้ำคอบถึงสามค้ำคอบสูงประมาณหนึ่งชั่วคน ระหว่างค้ำคอบของต้นไม้เป็นโพรงกว้างใหญ่มีขนาดเท่าตุ่มใส่น้ำ และโพรงนั้นมีน้ำฝนที่ตกลงมาขังอยู่เต็ม

บริเวณรอบๆ ค้ำคอบของต้นไม้ใหญ่มีต้นสมอ ต้นมะขามป้อม ต้นพริกไทยเป็นเถาพันอยู่ที่ค้ำคอบนั้น ผลสมอ ผลมะขามป้อม และเมล็ดพริกไทย เวลาแก่แล้วก็หลุดจากขั้วหล่นลงไปโพรงไม้นั้น และไม้ไกลจากต้นไม้ใหญ่มีนาข้าวสาธิตอยู่เป็นจำนวนมาก นกแขกเต้าทั้งหลายได้คาบรวงข้าวสาธิตไปเกาะกินที่ต้นไม้ใหญ่เสมอ ขณะที่นกแขกเต้าจิกกินเมล็ดข้าวสาธิตก็ได้รับรังหล่นลงไปโพรงไม้นั้น น้ำฝนที่ขังอยู่ในโพรงไม้เมื่อถูกแสงแดดแผดเผา ก็กลายเป็นน้ำสีแดง

พอหน้าแล้ง นกทั้งหลายกระหายน้ำได้พากันไปกินน้ำในโพรงไม้ และหลังจากนกได้กินน้ำในโพรงไม้แล้ว ต่างก็มันเมากลิ้งพลัดตกลงมาอยู่ตามโคนต้นไม้แล้วมอหหลับไปครู่หนึ่ง พอสร่างเมาต่างก็ส่งเสียงร้องรำเริงแล้วบินไป มิใช่แต่นกเท่านั้น สุนัขป่า และลิงป่า ที่ผ่านมาก็ ดื่มน้ำใหญ่นี้ เมื่อได้กินน้ำที่หล่นลงมาจากโพรงไม้นั้น ก็เกิดอาการมันเมาเหมือนกัน

นายพรานสุระเห็นเหตุการณ์จึงไต่ขึ้นไปวิเคราะห์ดูว่ามีสิ่งใดอยู่บนต้นไม้ เขาได้เห็นน้ำอยู่ในโพรงค้ำคอบไม้ ก็คิดว่าหากน้ำนี้มีพิษนกเหล่านี้ต้องตายแน่ แต่นกเหล่านี้เพียงแต่จุนงงชั่วคราวแล้วก็บินไปได้ตามสบาย น้ำนี้คงไม่มีพิษ เขาจึงทดลองดื่มดูเพื่อให้แน่ใจว่าน้ำนี้จะมีฤทธิ์เดชเพียงไหน พอดื่มน้ำนั้นเข้าไปก็เกิดอาการมันเมาทันที ทั้งอยากกินเนื้อสัตว์ต่างๆ เขาจึงลงมาจากต้นไม้และก่อไฟขึ้นแล้วไปจับนกที่ตกอยู่ที่โคนต้นไม้มาอย่างบนถ่านไฟ ส่วนจิตใจของนายพรานสุระมีความรู้สึกอึกทึกซึบซ่าน ร้องรำทำเพลงอยู่คนเดียว โดยมีข้างหนึ่งทำท่าฟ้อนรำ มืออีกข้างหนึ่งถือเนื้อมันกั๊กแกส้มกินกับน้ำนั้นอยู่ 2-3 วัน พอวันที่ 3 นายพรานสุระได้ไปที่สำนักของดาบส พอไปถึงเขาถูกคิดขึ้นว่า “เราจะดื่มน้ำนี้ร่วมกับดาบส” เขาจึงตัดไม้ไผ่ทำเป็นกระบอกลูกแล้วตักน้ำในโพรงไม้ใส่จนเต็ม ย่างเนื้อพวงหนึ่ง แล้วนำไปยังบรรณศาลาและกล่าวชวนดาบสว่า “ขอพระผู้เป็นเจ้าจงดื่มน้ำนี้เถิด” แล้วบุคคลทั้งสองได้ร่วมกันดื่มน้ำและบริโภคเนื้อมันกั๊กแกอย่างสนุกสนานร่าเริง นับตั้งแต่นั้นมา น้ำนั้นจึงมีชื่อว่า “สุรา และ วารุณี”

นายพรานสุระและดาบสวารุณะสมรู้ร่วมคิดกันว่า มีวิธีการที่จะทำมาหากินแล้ว จึงตักน้ำในโพรงไม้นั้นบรรจุใส่กระบอกลูกเต็มแล้วนำไปถวายพระราชาราชองค์หนึ่งที่ครองราชย์อยู่ใน ปัจจุบันประเทศ พระราชาทรงดื่มน้ำ 2-3 ครั้ง ก็ทรงมีพระอาการมันเมาและทรงรู้สึกสนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงพระทัย

แต่น้ำเมานั้นมีไม่มากเพียงพอที่พระราชาราชองค์ที่ 2-3 วันเท่านั้น น้ำเมาก็หมดไป พระราชาจึงตรัสถามว่า “น้ำชนิดนี้ยังมีอยู่อีกหรือไม่”

บุคคลทั้งสองกราบบังคมทูลว่า “ขอเดชะ ยังมีอยู่ พระพุทธเจ้าข้า”

พระราชตรัสถามว่า “น้ำนี้มีอยู่ที่ไหน”

บุคคลทั้งสองกราบบังคมทูลว่า “มีอยู่ที่ป่าหิมพานต์ พระพุทธเจ้าข้า”

พระราชารับสั่งว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านทั้งสองจงรีบไปนำเอาน้ำนั้นมา”

บุคคลทั้งสองรับพระราชบัญชา แล้วรีบนำน้ำมาจากป่าหิมพานต์มาถวายพระราชธา เมื่อทั้งสองเดินทางไปนำน้ำมา 2 ครั้ง พอน้ำหมดเขาก็ต้องเดินทางไปเอาอีก ครั้งที่ 3 ทั้งสองจึงปรึกษากันว่า “เราทั้งสองไม่สามารถจะไปเอาน้ำมาถวายได้เสมอไป ทางที่ดีเราควรจดจำสิ่งของต่างๆ ซึ่งอยู่ในโพรงไม้ และเอาเปลือกไม้ของต้นไม้ที่นั่นมาใส่ร่วมกับเครื่องปรุงเหล่านั้น น้ำถึงจะมีรสเหมือนกัน และบุคคลทั้งสองจึงคิดทำสุราขายในเมืองนั้น

ชาวเมืองได้ดื่มสุราแล้วก็เมาและนิยมดื่มกันมากขึ้น ทั้งได้พากันประมาทมัวเมา ไม่ทำมาหากิน ได้เงินมากก็ใช้ซื้อสุรากินกันจนเมา ในที่สุดก็ยากเย็นไปตามๆ กัน

บุคคลทั้งสองปรุงสุราขายจึงพากันหนีมาเมืองพาราณสี ให้เสนาข้าราชสำนักเข้าเฝ้าฯ กราบทูลพระเจ้าพาราณสีว่า “ขอเดชะ บัดนี้ผู้นำน้ำดื่มชนิดพิเศษเข้ามาในพระนครของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระพุทธเจ้าข้า” พระเจ้าพาราณสีรับสั่งให้พาบุคคลทั้งสองมาเข้าเฝ้าฯ แล้ว พระราชทานเสบียงเลี้ยงชีวิตแก่บุคคลทั้งสอง และรับสั่งให้บุคคลทั้งสองนำน้ำดื่มที่ขึ้นมาจากถวาย เมื่อพระราชทานดื่มแล้วโปรดปราน จึงทรงอนุญาตให้ทั้งสองทำสุราขึ้นขายในเมืองพาราณสีได้

ชาวเมืองพาราณสี ต่างดื่มสุราและดิศสุราจนลืมความทุกข์ยาก ไม่ทำงาน ในที่สุดก็ยากจนลง ทั้งสองจึงพากันหนีมาเมืองสาเกต แล้วได้ทำสุราขายในเมืองสาเกต จนเป็นเหตุให้ ชาวเมืองสาเกตต้องถึงความวิบัติขัดสนยากจนขึ้นแค้น เพราะหลงติดอยู่ในรสสุรา

เมื่อชาวเมืองสาเกตยากจนถึงความพินาศแล้ว ทั้งสองก็หนีไปยังนครสาวัตถี ซึ่งมีกษัตริย์ทรงพระนามว่า “สัตถัมมิท” พระองค์ทรงอนุเคราะห์ทั้งสอง และตรัสถามว่า “พวกท่านต้องการ สิ่งใดบ้าง” ทั้งสองกราบบังคมทูลว่า “ข้าพระพุทธเจ้าต้องการรากไม้สำหรับใช้ปรุงสุรา แป้งข้าวสาลี และต้องการคูนน้ำ 500 ใบ พระพุทธเจ้าข้า” พระเจ้าสัตถัมมิทตรัสสั่งให้เจ้าหน้าที่จัดสิ่งของ ทุกอย่างแก่ทั้งสอง เมื่อทั้งสองได้สิ่งที่ต้องการแล้ว จึงใส่เครื่องปรุงสุราลงในคูนน้ำ 500 ใบ หมักน้ำในคูนน้ำนั้นให้แปรสภาพเป็นน้ำเมาตามต้องการ แต่ที่ดื่มคูนน้ำสุรามีนุชुकุม ทั้งสองคิดป้องกันหนุมารบควนคูนน้ำจึงหาเมวมามากไว้ข้างๆ คูนเหล่านั้น คูนละ 1 ตัว

เมื่อน้ำที่หมักเครื่องปรุงสุราไว้ในคูนแปรสภาพเป็นฟองก็สั้นไหลลงมาจากคูน เมวที่ถูกกลืนไว้ข้างคูนเกิดหิวน้ำ จึงกินน้ำที่ไหลออกมาจากปากคูนจึงมีเมวมานอนหลับไม่รู้สีกตัว พวกหนูเห็นเมวมานอนหลับ จึงพากันแทะหุเมว จมูกเมว แทะหมวดและหางเมวเหล่านั้นเล่น

ครั้นพวกข้าราชสำนักผ่านมาพบเห็นเหตุการณ์ จึงพากันเข้าไปกราบบังคมทูลพระเจ้า สัตถัมมิทว่า “ขอเดชะ เมวทั้งหลายกินสุราตายหมดแล้ว พระพุทธเจ้าข้า” พระเจ้าสัตถัมมิทเข้าพระทัยว่า “ทั้งสองได้ทำยาพิษขึ้น” จึงมีพระบรมราชโองการให้ประหารชีวิตทั้งสองคน

นายพรานสุระและดาบสวรุณะ ก่อนที่พวกเขาจะตายจึงดื่มสุราแล้วกราบบังคมทูลว่า “สุรานี้รสอร่อยดี พระพุทธเจ้าข้า” เขาทั้งสองกราบบังคมทูลเช่นนี้จนกระทั่งหมดลมหายใจ

เมื่อพระเจ้าสัตถัมมิทมีพระบรมราชโองการให้ประหารชีวิตบุคคลทั้งสองแล้วจึงตรัสสั่งให้ทุบคูนเหล่านั้นทิ้งไป ขณะนั้นเองพวกเมวที่เมาสุราแล้วนอนหลับไป สร้างเมวแล้วคูนลุกขึ้นวิ่งเล่น พวกทหารจึงนำความกราบทูลให้พระเจ้าสัตถัมมิททรงทราบ พระองค์จึงดำริว่า “ถ้าหากน้ำนั้นเป็น ยาพิษแล้ว เมวทั้งหลายคงต้องตายแน่นอน แต่นี่เมวทั้งหลายไม่ตาย ชะรอยว่าน้ำนั้นจะมีรสอร่อยจริงตรงกับคำที่บุคคลทั้งสองกล่าวก่อนตาย เราจะลองดื่มน้ำนั้นดู” ทรงดำริแล้วจึงโปรดให้ตกแต่งพระนครและสร้างพลับพลาขึ้นที่หน้าพระลานหลวง จากนั้นพระราชาราชจึงเสด็จประทับที่ราชบัลลังก์ พร้อมด้วยหมู่เสวกามาตย์ข้าราชบริพาร

ท้าวสักกเทวราช ทรงพิจารณาอุหมุ่สัตว์โลกว่า “สัตว์เหล่าไหนไม่ประมาท เอาใจใส่ใน การปฏิบัติบำรุง เลี้ยงบิดามารดา มุ่งบำเพ็ญสุจริตธรรมทั้ง 3 ประการ คือ ทางกาย วาจา ใจ ให้บริบูรณ์ก็ทอดพระเนตรเห็นพระเจ้า สัพพमित ประทับนั่งบนพระราชบัลลังก์ภายใต้เศวตฉัตรเพื่อที่จะเสวยสุรา พระองค์จึงทรงดำริว่า ถ้าพระเจ้าสัพพ มิตทรงดื่มสุราชมพูทวีปทั้งสิ้นจะพินาศย่อยยับ เราจะทำให้พระราชามีไม่ทรงดื่มสุรา” แล้วพระองค์ทรงแปลงเป็น พราหมณ์ใช้หัตถ์ถือหม้อที่เต็มไปด้วยสุราใบหนึ่งเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มาประทับอยู่ในอากาศตรงกับที่ ประทับของพระเจ้าสัพพमित แล้วตรัสว่า “ขอพระองค์ทรงซื้อหม้อใบนี้เถิด”

พระเจ้าสัพพमितทรงสดับเสียงรับสั่งนั้นจึงแหงนพระพักตร์ขึ้นทอดพระเนตร ทรงเห็นพราหมณ์ยืนอยู่ ในอากาศก็ทรงสนพระทัยจึงตรัสถามว่า “พราหมณ์ท่านเป็นใคร มาจากไหนจึงมีรัศมีแผ่ไปทั่วอากาศเหมือนกับ แสงจันทร์ในเวลากลางคืนหรือเหมือนกับแสงฟ้าแลบเช่นนั้น ท่านสามารถเหยียบลมหัวด้วนมาในอากาศได้ ท่าน ยืนหรือเดินเหินในอากาศได้ ท่านเป็นผู้มีฤทธิ์เหมือนทวยเทพ ไม่ต้องใช้เท้าเดินไปในนภากาศ ท่านมาหยุดยืนใน เวหา แล้วกล่าวกับเราว่า จงซื้อหม้อใบนี้ หม้อที่ท่านให้เราซื้อมีประโยชน์อะไร ขอท่านจงบอกให้เราทราบในบัด นี้”

ท้าวสักกเทวราชแปลงจึงตรัสตอบว่า “หม้อใบนี้ไม่ใช่หม้อเนยใส ไม่ใช่หม้อน้ำมัน ไม่ใช่หม้อน้ำผึ้ง ไม่ใช่ หม้อน้ำอ้อย แต่หม้อใบนี้มีโทษมาก ท่านจงฟังโทษมากหลายที่มีอยู่ในหม้อใบนี้เถิด” แล้วท้าวสักกเทวราช แปลงทรงกล่าวว่า

บุคคลที่ได้ดื่มน้ำชนิดใดเข้าไปแล้ว...

- ☉ เดิน โขเซปะปะ พลัดตกลงไปในเหว ตกบ่อ ตกถ้ำ ตกหลุมน้ำครำ และตก หลุมโสโครก แม้ของที่ไม่ควรบริโภคก็บริโภคได้
- ☉ เป็นผู้เสียดสีไม่มีกฏเกณฑ์ในใจ เทียวเตร่หยาบไปเหมือนโคกินกากสุรา เหมือนคน อนาถา คือไม่มีที่พึ่ง เห็นใครเพื่อนรำขบรื้อก็เข้าไปเพื่อนรำขบรื้อกับเขาได้
- ☉ สามารถเปลื้องผ้าทิ้งเปลือยกายล่อนจ้อนได้เหมือนกับซีเปลือย เทียวชอกแซกไปตาม ตรอกชอกชอยตามบ้าน มีจิตฟั่นเฟือน นอนตื่นสาย
- ☉ ลุกขึ้นเดิน โขเซสายศิระะไปมา ยกแขนซ้ายขวารำร่ายคล้ายหุ่นกระบอก
- ☉ นอนหลับจนไฟไหม้ก็ไม่รู้สึกตัว สามารถกินอาหารที่เป็นเดนของสุนัขจึงจอกได้ เป็นเหตุ ทำให้ต้องติดคุก ถูกฆ่า ทำให้สิ้นทรัพย์สิ้นเงินทอง
- ☉ พูดคำที่ไม่ควรพูดได้ นั่งเปลือยกายอยู่ในสถานที่ประชุมได้ ร่างกายเปราะเปื้อน นอนจม อยู่ในกองอาเจียนของตน ทำให้เกิดความพินาศ มีแต่ความเสื่อม
- ☉ เกิดความฮึกเหิม ทำนัยน์ตาขุนขวาง มีความเข้าใจผิดคิดว่า “แผ่นดินทั้งหมดนี้” เป็นของ เราคคนเดียว แม้แต่พระราชามีพระมหาสมุทร 4 เป็นขอบเขต ก็ไม่ทัดเทียมเรา
- ☉ มีมานะคือถือตัวจัด ดูหมิ่นคนอื่น ชอบก่อการทะเลาะวิวาท พูดส่อเสียดยุยง มีผิวพรรณน่า เกลียด ชอบเปลือยกายล่อนจ้อนเทียววิ่งเปิดเบิงไป คลุกคลีอยู่กับพวกนักรเลง
- ☉ ทำตระกูลทั้งหลายในโลก ที่สมบูรณ์มั่งคั่ง มีทรัพย์สิ้นนับได้หลายพัน ให้ขาดสูญหายาก คือ ผู้รับมรดก
- ☉ ทำลายข้าวกล้า ทรัพย์สิ้นเงินทอง เรือกสวนไร่นา โค กระบือให้พินาศ ล้างตระกูลที่มีสมบัติให้ขาดสูญ เพราะดื่มน้ำสุรา

☞ กลายเป็นคนกักขฬะ คือ หยาบคาย คำว่าพ่อแม่ได้ ลูกเขยจับต้องแม่ยายบ้าง พ่อศิวจับมือถือแขนลูกสะใภ้บ้าง ด้วยอำนาจของกิเลสตัณหา โดยสำคัญว่าเป็นภรรยา

☞ สตรีที่ดื่มน้ำชนิดใดเข้าไปแล้วกลายเป็นคนหยาบซำคำพ่อศิวและแม่ศิวได้ จับมือถือแขนกับทาสและคนใช้ของตนด้วยอำนาจของกิเลสตัณหาโดยคิดว่าเป็นสามี

☞ สามารถฆ่าสมณะหรือพราหมณ์ผู้ตั้งอยู่ในธรรมะได้ แล้วต้องไปอยู่ในที่ที่ไม่เจริญ เพราะการกระทำชั่วนั้นเป็นเหตุ

☞ ประพฤติทุจริตทางกาย วาจา ใจ เวลาสิ้นชีวิตย่อมไปตกนรก

☞ บุคคลใดแม้การก่อนจะมีผู้ให้เงินเป็นจำนวนมากแล้วอ่อนน้อมให้กล่าวเท็จไม่ได้ แต่เมื่อดื่มสุราแล้วสามารถพูดเท็จได้

☞ คนรับใช้เมื่อดื่มน้ำชนิดใดแล้ว ครั้นถูกเจ้านายใช้ให้ไปเมื่อมีภารกิจรีบด่วนขึ้น ครั้นคนรับใช้ไปถูกซักถามว่าท่านมาจากธุระอะไร เขาไม่รู้เรื่องที่ต้องกระทำ

☞ แม้นคนจะเคยเป็นคนเคยมีความละเอียดใจอยู่ก็สามารถทำให้เป็นคนหมด ความละเอียดใจได้ แม้เป็นนักปราชญ์ ก็ทำให้พูดมากได้

☞ เทียนอนมั่วสุม เหมือนลูกสุกรทั้งหลายนอนนอกข้าวอดปลา ทำให้นอนเก็ลือกกั้วนอนอยู่กับพื้นดินอย่างลำบาก ผิวพรรณสกปรกสิ้นสงราสี ทำให้ถูกคิดจินนิทา

☞ นอนคอพับคอตก เหมือนโคถูกผูกคั่นไถติดไว้ที่คอ คือ นอนซมเหมือนโคที่นอนแล้วไม่กินหญ้ากินน้ำ

☞ มนุษย์ทั้งหลาย ย่อมงดเว้นจากดื่มน้ำที่มีพิษประดุจกับงูมีพิษร้าย บุคคลไหนเล่าสมควรดื่มสุรานั่น อันเปรียบด้วยอสรพิษที่มีอยู่ในโลก

☞ โอรสของท้าวอัมรินทร์กษัตริย์ คือ พระราชาที่เป็นพี่น้อง 10 พระองค์ เมื่อดื่มน้ำชนิดใดแล้วพาหญิงไปราวีเรียงอยู่ริมฝั่งมหาสมุทรแล้วเกิดติดกันด้วยซากจนถึงความตายทั้งหมด

☞ เทพในกาลก่อน คือ อสูรทั้งหลาย เกิดเมามายจึงต้องย้ายจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แต่ยังไม่สำคัญคนว่าเป็นผู้มีอายุยืน ทำให้พวกอสูรเป็นพวกเจ้าเล่ห์มารยา

หม้อใบนี้บรรจุเต็มด้วยน้ำชนิดนั้น

ดูก่อนมหาราช บุคคลผู้มีความเฉลียวฉลาดมีพระปรีชาเช่นพระองค์ เมื่อทราบว่ดื่มน้ำชนิดนี้มีโทษเป็นน้ำเมา หาประโยชน์มิได้เช่นนั้นพระองค์จะทรงดื่มไปทำไม ในหม้อใบนี้มีไฉนเย็นชื่น มิใช่ น้ำอ้อย มิใช่ น้ำมัน ดูก่อนมหาราช พระองค์ทรงทราบชัดอย่างนี้แล้ว จงทำลายมันไปเสีย ข้าพเจ้าได้ชี้ให้เห็นโทษของน้ำที่อยู่ในหม้อใบนั้นตามความเป็นจริงแล้ว

เมื่อพระเจ้าสัพพมิต ได้สดับพระราชดำรัสของท้าวสักกเทวราชแล้ว ทรงทราบถึงโทษของสุราก็ทรงมีพระทัยเบิกบานจึงสรรเสริญว่า “ท่านมิใช่มารดาบิดาของข้าพเจ้าเลย แต่เป็น ผู้อนุเคราะห์ประโยชน์ เกื้อกูลหวังผลอย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอกระทำตามถ้อยคำของท่านในวันนี้” แล้วตรัสสนทนาคณะของพราหมณ์นั้นว่า “ข้าพเจ้าให้บ้านส่วย 5 ตำบล นางทาสี 100 คน โกล 700 ตัว และให้รถเทียมม้าอาชาไนย 10 คันแก่ท่านผู้เป็นอาจารย์ผู้หวังประโยชน์แก่ข้าพเจ้า”

ท้าวสักกเทวราชมีพระประสงค์จะแสดงพระองค์ให้พระเจ้าสัพพมิตทรงทราบว่า “พระองค์เป็นท้าวสักกเทวราช” จึงประกาศว่า “ดูก่อนมหาราช ทาสี 100 คน บ้านส่วย โกล และรถเทียมม้าอาชาไนยที่ท่านให้แก่เรา ขอคืนให้แก่ท่าน เพราะเราเป็นท้าวสักกเทวราช ผู้เป็นใหญ่อยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ขอท่านจงเสวยแต่เนื้อและ

ข้าวสุก เนยใส และน้ำมัน จงเสวยขนมถั่วต่างๆ อันโอหารสเถิด คุณก่อนสัมพัจฉราชา ท่านจงยินดีอยู่ในธรรมะที่ไม่มีผู้ติเตียนเถิด ท่านจงประพฤติธรรมที่จะให้ไปเกิดในสวรรค์ คือ ละการดื่มสุรา ละทวารทั้ง 3 ประการ ยินดีประพฤติในสุจริตธรรมทั้ง 3 ประการ ได้แก่ กายสุจริต วชิสุจริต และมโนสุจริต ซึ่งเป็นธรรมที่ใครๆ ในโลกนี้ไม่ติเตียน เพราะท่านทำอย่างนี้ท่านจะได้ไปเกิดในสวรรค์” ครั้นท้าวสักการาชโปรดประทานพระโอวาท แก่พระเจ้าสัมพัจฉราแล้วจึงเสด็จกลับเทวสถานของพระองค์

พระเจ้าสัมพัจฉราไม่เสวยสุรา โปรดให้ทำลายภาชนะที่ใส่สุราทั้งหมด แล้วพระองค์ทรงสมาทานศีลบำเพ็ญทาน จนกระทั่งสวรรคตแล้ว ได้เสด็จไปเสวยทิพย์สมบัติอยู่ในสวรรค์

แหล่งที่มา จำเนียร ทรงฤกษ์. 2543. **ชีวประวัติพุทธอุบาสิกา เล่ม 1.** ธรรมสภา : ราชบุรี, 111-121.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบกิจกรรม

เรื่อง สุราเมรัย

ชื่อ.....ชั้นป. 5/ เลขที่

จากสถานการณ์ที่กำหนดให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

วันนี้เป็นวันเกิดของ “น้อย” เพื่อนรัก น้อยจึงชวนพวกเราไปงานเลี้ยงฉลอง วันคล้ายวันเกิดที่บ้าน วันนี้น้าพ่อแม่น้อยต้องไปธุระนอกบ้านจึงเปิดโอกาสให้เด็กๆ สนุกกันได้เต็มที่ ด้อยเขียนประจำกลุ่มนี้สนุกสนาน แอบนำสุราต่างประเทศของพ่อมาเลี้ยงเพื่อนๆ ทุกคน และบอกกับเพื่อนๆ ว่าคนที่ไม่ดื่มสุราเป็นคนขี้ลาด ไม่เก่งจริง

เมื่อนักเรียนร่วมอยู่ในงานเลี้ยงนี้ นักเรียนจะลองดื่มสุราหรือไม่ เพราะเพื่อนๆ ทดลองดื่มกันทุกคน และถ้านักเรียนไม่ดื่มนักเรียนจะอธิบายกับเพื่อนๆ อย่างไร เมื่อเพื่อนต่างคอยคะยั้นคะยอ และเชียร์ให้นักเรียนดื่ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง ให้อุทกข์แก็่ท่่าน ทูทกข์นั้ันถึงตัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 2 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที)

วันที่ _____

ความคิดรวบยอด

ผู้ใดที่ให้อุทกข์แก็่ผู้อื่น ทูทกข์นั้ันยอมตอบสนองคึนผู้ผู้ัน้อย่างแน่อนอนไม้อู้ช้าก็เร็ว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนอธิบายความหมายของคำว่า “ให้อุทกข์แก็่ท่่าน ทูทกข์นั้ันถึงตัวได้”
3. นักเรียนบอกผลของการปฏิบัติตนตามสุภายศ “ให้อุทกข์แก็่ท่่าน ทูทกข์นั้ันถึงตัว” ได้
4. นักเรียนเขียนนิทานโดยใช้คำที่ครูกำหนดให้ได้

เนื้อหา

สาระจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 1 เรื่อง ให้อุทกข์แก็่ท่่าน ทูทกข์นั้ันถึงตัว หน้า 1-8

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนอ่านชื่อเรื่อง “ให้อุทกข์แก็่ท่่าน ทูทกข์นั้ันถึงตัว” พร้อมทั้งดูภาพประกอบ แล้วช่วยกันระดมความคิดจากความรู้เดิมของนักเรียน เพื่อคาดเดาเหตุการณ์ของเรื่องว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งใด และดำเนินเรื่องอย่างไร (5 นาที)

2. นักเรียนฝึกอ่านคำศัพท์ยากในแบบฝึกหัดหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บทที่ 1 พร้อมทั้งหาความหมายคำศัพท์เหล่านั้นลงในสมุด (15 นาที)

3. นักเรียนแต่ละคนผลัดกันอ่านบทอ่านแบบอ่านออกเสียง และในขณะที่เพื่อนอ่านให้นักเรียนอ่านในใจตามไปด้วย และขีดเส้นใต้คำศัพท์ที่นักเรียนไม่เข้าใจความหมาย ซึ่งเป็นคำนอกเหนือจากที่พบในแบบฝึกหัดหนังสือเรียน (15 นาที)

4. นักเรียนออกมาเขียนคำศัพท์ที่ไม่ทราบความหมายลงบนกระดานดำ แล้วช่วยกันคาดเดาความหมาย และตรวจสอบความถูกต้องจากพจนานุกรมหรือพจนานุกรม (5 นาที)

5. นักเรียนทำแบบฝึกหัดคำศัพท์ในแบบฝึกหัดหนังสือเรียน (10 นาที)

คาบที่ 2

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

อ่านในใจ

1. จากการฝึกอ่านคำศัพท์และทำแบบฝึกหัดคำศัพท์แล้ว ให้นักเรียนทบทวน ความหมายของคำศัพท์โดยการเขียนคำยากในบทเรียนลงในสมุดภาษาไทย โดยครูบอกความหมายให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ได้ไม่น้อยกว่า 8 คะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คำที่นักเรียน ตอบถูกและสะกดคำถูกให้ 1 คะแนน คำที่ตอบถูกแต่สะกดคำผิดให้ 0.5 คะแนน และคำที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

(10 นาที)

สนทนา

2. นักเรียนอ่านบทอ่านแบบสำรวจโดยการเก็บใจความสำคัญของเรื่องอย่างรวดเร็วครั้งละ 1 ข้อหน้า นักเรียนบอกใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และร่วมกันซักถามและตอบ คำถามจากเนื้อเรื่องจนจบทั้งเรื่อง (30 นาที)

อภิปรายร่วมกัน

3. นักเรียนช่วยกันแบ่งเหตุการณ์ของเรื่องออกเป็นตอนๆ ของเหตุการณ์สำคัญเป็น 6 เหตุการณ์ แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 6 – 7 คน มอบหมายให้แต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพโครงเรื่องในเหตุการณ์ที่ตนรับผิดชอบลงบนกระดาษฟลิปชาร์ต (10 นาที)

คาบที่ 3

4. จากการที่นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่องเรียบร้อยแล้วในคาบที่แล้ว ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนักเรียนออกมานำเสนอผลงานทีละกลุ่ม แล้วช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละกลุ่ม (30 นาที)

5. นักเรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ของเรื่อง ว่าเหตุการณ์ตอนใดที่เป็นการให้ทุกข์แก่ท่าน และทุกข์นั้นถึงตัวเป็นเหตุการณ์ตอนใด (10 นาที)

6. นักเรียนสรุปความหมายของสุภาษิตที่ว่า “ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว” และร่วมกันสรุปผลของการให้ทุกข์แก่ผู้อื่นว่ามีผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร (10 นาที)

คาบที่ 4

7. นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านเรื่อง “ให้ทุกข์แก่ท่าน

ทุกขันั้นถึงตัว”
นาที่)

(7

ขั้นที่ 3 ประเมินผล

1. นักเรียนทำแบบฝึกหัดหนังสือเรียนบทที่ 1 (13 นาที)
2. นักเรียนศึกษาหลักการเขียนนิทานจากท้ายบทเรียน บทที่ 1 และในแบบฝึกหัดการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนฝึกเขียนนิทานในแบบฝึกคนละ 1 เรื่อง ให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขึ้นมา 5 คำ แล้วให้นักเรียนเขียนนิทานโดยให้คำที่นักเรียนช่วยกันคิดอยู่ในนิทานที่นักเรียนแต่งขึ้น พร้อมทั้งวาดภาพประกอบ (30 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1
2. แบบฝึกหัดหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1
3. แบบฝึกหัดการเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
4. ปทานุกรม / พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต - การตอบคำถาม
- การทำกิจกรรมกลุ่ม
2. การอภิปราย - การแสดงความคิดเห็น
- การให้เหตุผลประกอบ
3. ผลงาน - การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
- การทำแบบฝึกหัด
4. การเขียนนิทาน

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง ทิฆมวาทุมาร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 2 คาบ (คาบเรียนละ 50 นาที)

วันที่ _____

ความคิดรวบยอด

ผู้ประพฤตินี้ไม่ควรสร้างเวรกรรมอีกต่อไป ควรรู้จักการให้อภัย ไม่ผูกพยาบาท และมีน้ำใจนักกีฬาไม่คิดทำร้ายผู้ที่ไม่ใช่ทางสู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
2. นักเรียนบอกลักษณะนิสัยของตัวละครได้
3. นักเรียนบอกผลของการผูกพยาบาท อาฆาต จองเวร ที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้
4. นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่านได้

เนื้อหา

สาระจากหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1 บทที่ 1 เรื่อง ทิฆมวาทุมาร หน้า 20 – 21

กิจกรรมการเรียนการสอน

คาบที่ 1

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูซักถามนักเรียนว่า นักเรียนเคยโกรธใครมากๆ หรือไม่ แล้วเมื่อนักเรียนโกรธเขาแล้วนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร และทำอะไรตอบแทนกับเพื่อนบ้าง ให้นักเรียนเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ ครูสุ่มการกระทำของนักเรียนที่เขียนไว้ในกระดาษความในใจมาอ่านให้ นักเรียนทุกคนฟัง นักเรียนจำแนกความรู้สึกและการตอบแทนในสิ่งที่เพื่อนทำกับนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ ดีและไม่ดี

(10 นาที)

2. ครูบอกกับนักเรียนว่า วันนี้เรื่องที่นักเรียนฝึกอ่าน คือ เรื่อง “ทิฆมวาทุมาร” ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความแค้นเคือง ซึ่งทิฆมวาทุมารจะแก้ปัญหาอย่างไร ให้นักเรียนติดตามจาก การอ่านต่อไป

(1 นาที)

3. นักเรียนอ่านบทอ่านแบบคร่าวๆ โดยการอ่านข้าม แล้วขีดเส้นใต้คำศัพท์ยากที่

นักเรียนไม่ทราบความหมาย นักเรียนพิจารณาบริบทที่อยู่ใกล้เคียงกับคำศัพท์นั้นแล้วคาดเดา ความหมาย จาก
นั้นตรวจสอบความถูกต้องกับปทานุกรม / พจนานุกรม (9 นาที)

4. นักเรียนแต่ละคนฝึกใช้คำศัพท์จากบทอ่านในสถานการณ์อื่นๆ โดยให้นักเรียนเติมคำศัพท์ลงในช่องว่างของแถบประโยคให้ถูกต้อง ดังนี้

คำศัพท์ยาก

โอรส	หมายถึง	ลูกชาย
กรีธาทัพ ”	ยกทัพ	เคลื่อนทัพ
สำเร็จโทษ	”	ฆ่า
ประพาส ”	ไปเที่ยว	
สารถี	”	คนขับรถ
ข้าราชการ	”	ผู้แวดล้อม รับใช้ หรือผู้ห้อมล้อมติดตาม
ประทม	”	นอน (บรรทม ผทม ก็ว่า)
พระเสีร ”	ศิระ	
เปลี่ยว	”	สถานที่ที่ไม่ค่อยมีผู้คนผ่านไปมา
ความพยายาม	”	การผูกใจเจ็บและอยากแก้แค้น

ผู้หญิงสาวไม่ควรเดินที่.....คนเดียวในยามวิกาล เพราะอาจเกิดอันตรายได้

ท่านประธานไว้วางใจนายบุญ ซึ่งเป็น.....ที่รู้จักเส้นทางดี และมีความระมัดระวัง

การลักลอบตัด...ของพระพุทธรูปไปขายเป็นการทำลายศิลปวัฒนธรรมและมรดก

ท้าวศรีสุดาจันทร์และขุนวรวงศา.....พระแก้วฟ้าเพื่อแย่งชิงราชบัลลังก์

ผู้ที่ละจาก.....ได้จะเป็นผู้ที่พบแต่ความสุข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(10 นาที)

ขั้นที่ 2 ดำเนินกิจกรรมการอ่าน

อ่านในใจ

1. นักเรียนอ่านบทอ่านโดยการสำรวจและเก็บใจความสำคัญอย่างรวดเร็ว ในขณะที่อ่านนักเรียนจดบันทึกใจความสำคัญและประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยไว้ เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ครูให้นักเรียนบอกประเด็นปัญหา และข้อสงสัย ครูจดคำถาม และประเด็นต่างๆ ลงบนกระดานดำ นักเรียนร่วมกันอภิปราย เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง (20 นาที)

คาบที่ 2

2. ครูนำแถบประโยคเหตุการณ์มาให้ให้นักเรียนเขียนลำดับเรื่องราวจากเรื่องที่อ่านตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนี้

- ๑. ที่ฆาตุกรรมรับราชการอยู่ที่กรุงพาราณสี
- ๒. ที่ฆาตุกรรมนึกถึงคำสอนของพระราชบิดาที่ว่า “เวรย่อมไม่ระงับด้วยเวร”
-๓. ที่ฆาตุกรรมแค้นที่พระราชบิดาถูกพระเจ้าพรหมทัตสำเร็จโทษ
- ๔. พระเจ้าพรหมทัตยกทัพมาตีนครโกศล
- ๕. ที่ฆาตุกรรมชักดาบออกเงื้อมมือพระเจ้าพรหมทัต
- ๖. พระเจ้าพรหมทัตเสด็จประพาสป่า
- ๗. ที่ฆาตุกรรมสามารถระงับความพยายาพได้
-๘. ที่ฆาตุกรรมอภิเษกกับพระธิดาของพระเจ้าพรหมทัตและครองนครโกศล
- ๙. ที่ฆาตุกรรมเป็นโอรสของพระเจ้าที่มิติโกศล
- ๑๐. พระเจ้าพรหมทัตนอนหนุนตักที่ฆาตุกรรมแล้วหลับไป (10 นาที)

สนทนา

3. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5 คน นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละคร แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ (10 นาที)

อภิปราย

4. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปผลของการอาฆาตที่มีต่อตนเองและผู้อื่น แล้วประเมินว่าการอาฆาตเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด และเมื่อนักเรียนโกรธนักเรียนควรแก้ปัญหาอย่างไร

(10 นาที)

5. นักเรียนสรุปความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากบทอ่าน ได้แก่

- เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร
- คนคิดน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้
- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ผู้มีน้ำใจนักกีฬาย่อมไม่รังแกผู้ที่อ่อนแอกว่า

- การไม่อาฆาต พยาบาท คิดแก้แค้น จะนำความสงบสุขมาให้ (10 นาที)

ขั้นที่ 3 การวัดและประเมินผล

นักเรียนทำแบบฝึกหัดการอ่านเพื่อความเข้าใจ เรื่อง ทิฆมวฑูการ (10 นาที)

สื่อการเรียนการสอน

1. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เล่ม 1
2. บัตรคำ – คำศัพท์ยากในบทอ่าน
3. แถบประโยค – แบบฝึกคำศัพท์
 - แบบฝึกการเรียงลำดับเหตุการณ์
4. แบบฝึกหัด

การวัดและประเมินผล

1. สังเกต - การตอบคำถาม
2. การอภิปราย - การแสดงความคิดเห็น
 - การให้เหตุผลประกอบ
3. การทำแบบฝึกหัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบฝึกหัด

เรื่อง ทิฆมวาทุมาร

คำสั่ง (ล้อมรอบตัวอักษรหน้าข้อที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด)

1. ทิฆมวาทุมารเป็นโอรสของใคร
 - ก. พระเจ้าทิมิโกศล
 - ข. พระเจ้าโกศล
 - ค. พระเจ้าพรหมทัต
 - ง. พระเจ้าพาราณสี

2. เพราะเหตุใด พระเจ้าพรหมทัตจึงไว้วางพระทัยให้ทิฆมวาทุมารรับใช้ใกล้ชิด
 - ก. ทิฆมวาทุมารทรงเป็นพระราชโอรส
 - ข. ไม่ทรงทราบว่าเป็นลูกของศัตรู
 - ค. ทิฆมวาทุมารเป็นราชบุตรเขย
 - ง. ทิฆมวาทุมารเก่งด้านการสู้รบ

3. ลักษณะของทิฆมวาทุมารที่ควรได้รับการสรรเสริญ คือ ข้อใด
 - ก. มีความสามารถในการขับร้องและคิดพิณ
 - ข. มีน้ำใจนักกีฬา ละความพยาบาท
 - ค. เป็นสารถีที่มีความเชี่ยวชาญ
 - ง. เป็นข้าราชการที่ขยันขันแข็ง

4. ผลตอบแทนแห่งความดีของทิฆมวาทุมาร คือข้อใด
 - ก. ได้ครอบครองนครโกศล
 - ข. ได้อภิเษกกับพระธิดาของพระเจ้าพรหมทัต
 - ค. ได้รับความไว้วางใจจากพระเจ้าพรหมทัต
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. ข้อใดคือข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง ทิฆมวาทุมาร
 - ก. เหว่ยยอมไม่ระงับด้วยการจองเวร
 - ข. แค่นี้ต้องชำระ
 - ค. มีน้ำใจนักกีฬา
 - ง. ข้อ ก. และข้อ ค. ถูก

ประวัติผู้เขียน

นางสาวลิวลี ลีศิริวัฒนกุล เกิดเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2516 ที่จังหวัดจันทบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย เกียรตินิยมอันดับ 2 จาก มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2537 เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัดภาควิชาการศึกษา หน่วยงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย